

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

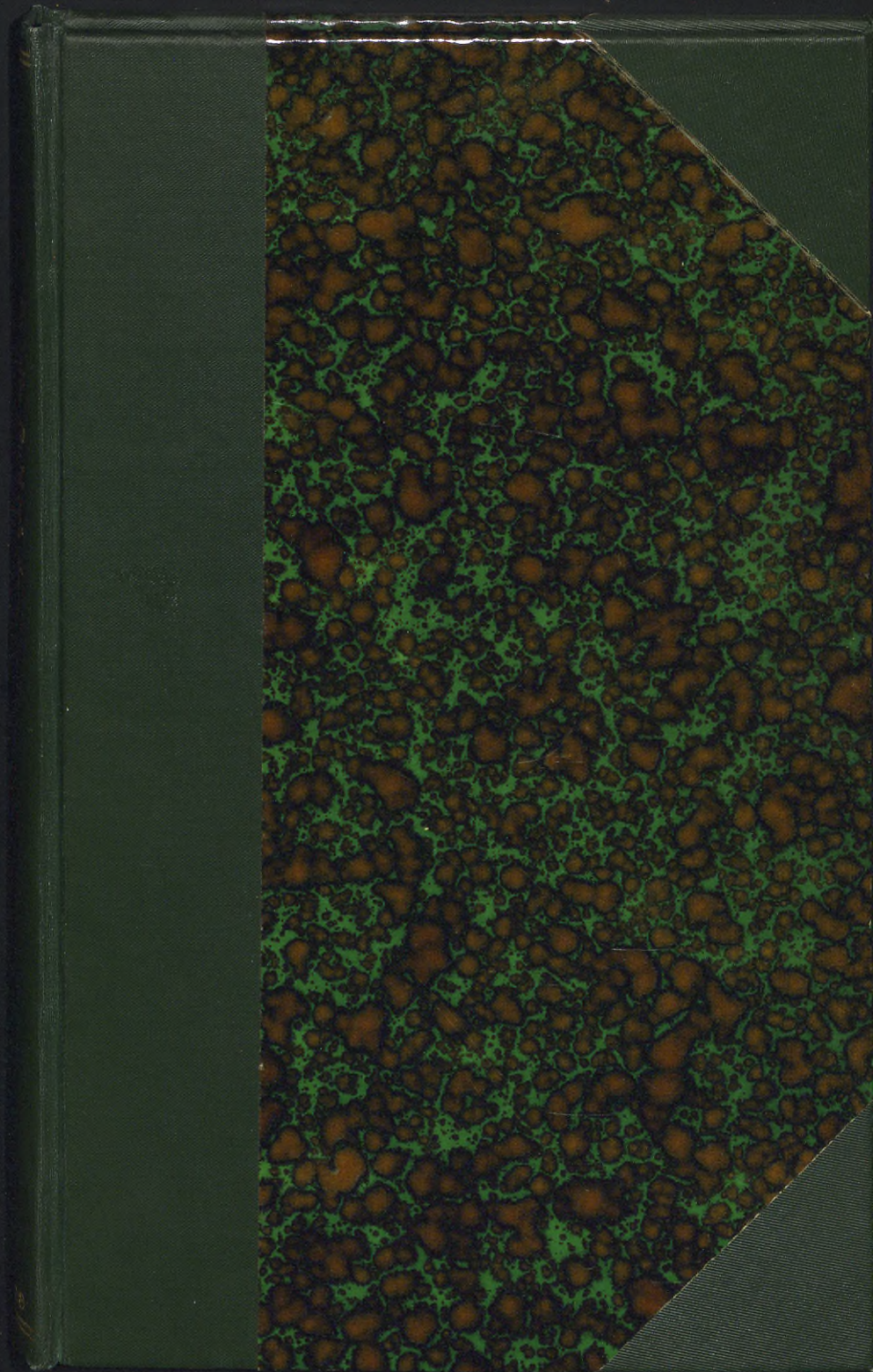
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

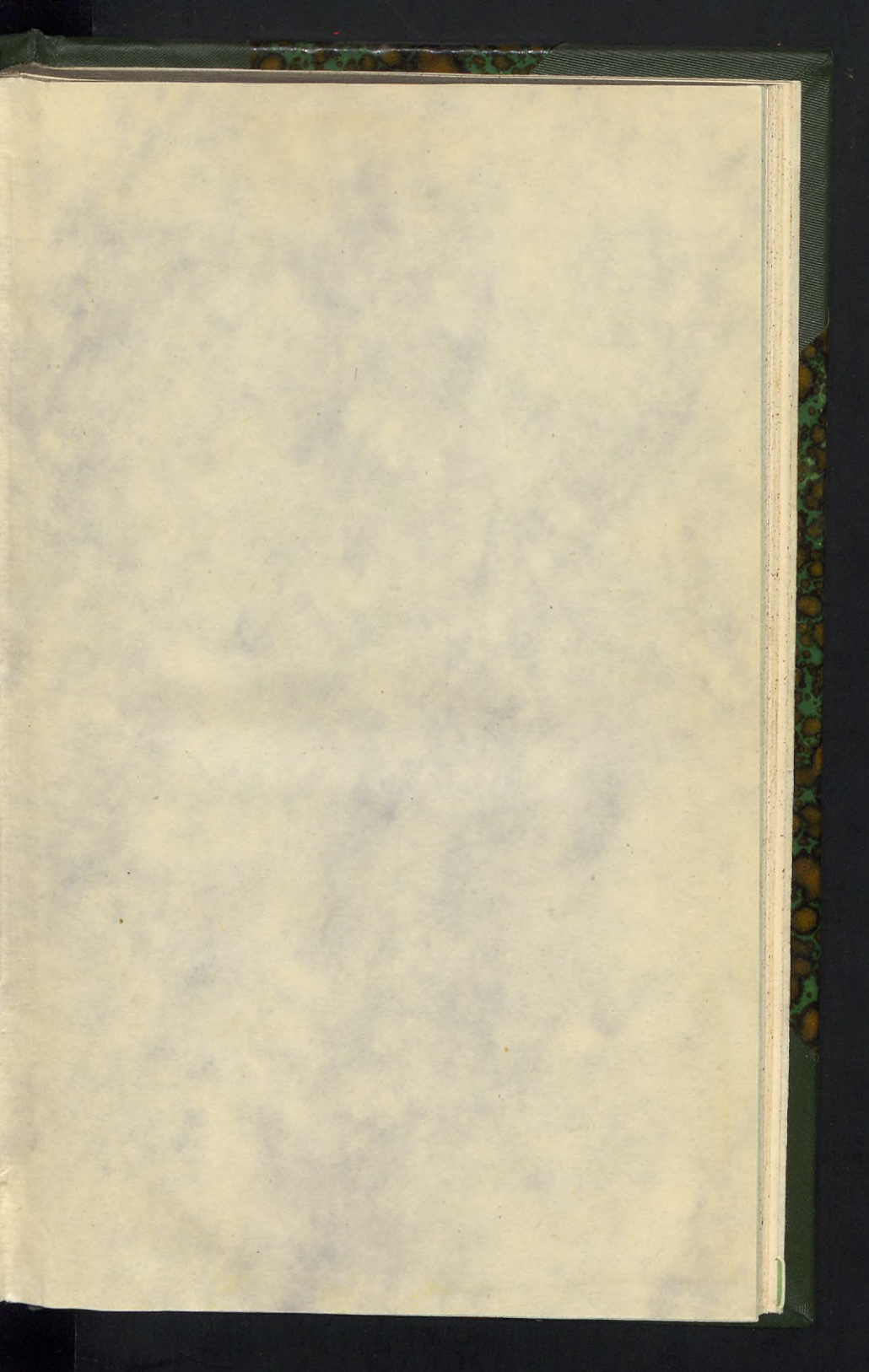
UPPSALA
UNIVERSITET

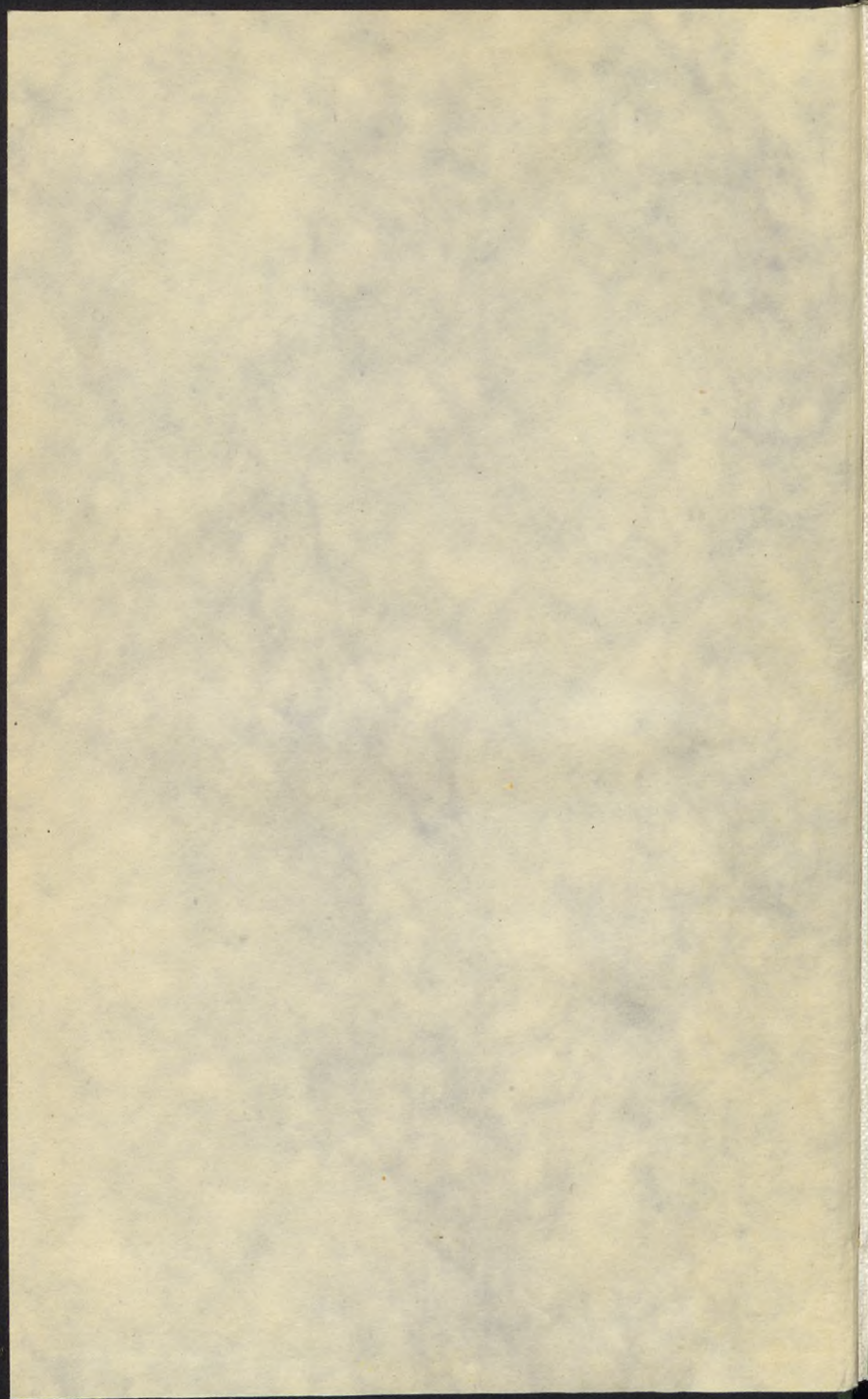

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Julius Engström 16/8 88

Litt.

St.

GULD OCH SLAGG.

AF

HANNA ÖNGELIN.

TAMMERFORS.

GARANTIFÖRENINGENS TRYCKERI, 1838.

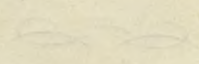
38
4757

GULD OCH SILVER

Handwritten or stamped text, possibly a name or date, located below the first stamp.

TAMMERTON

AMERICAN REFINING COMPANY

I.

På den rika bondgården firades ett ståtligt bröllop. Husbonden gifte bort sin dotter och hade bjudit gäster från när och fjerran. Då middagen, som räckt i flere timmar, ändtligen var slutad, tändes ljusen i den stora bröllopssalen och spelmännen började stämma sina fioler och knäppa på strängarne. Vid det ljudet glimmade glädjen upp i hvarje ungt öga. Snart klingade de muntra tonerna på fullt allvar och bröllopsdansen hvirflade om med lust och gamman.

Bland de dansande unga fanns dock en som ej var glad. Det var en af brudtärnorna, en högväxt flicka, fager, men icke såsom en dag, utan som en sommar-natt, ty ingen stråle af ungdomsglädjens solljus förklarade hennes anlete. Såsom sommarnattens svala skymning hvilat öfver den blomstrande ängden och den stilla, klara böljan, så hvilade en skugga af kylig dysterhet öfver det sköna, stolta, ungdomsfriska anletet och de mörkblå ögonen. Ständigt var hon med i dansen, men såg ej gladare ut för det. Väl var hon den torftigast klädda bland brudtärnorna, men inte behöfde hon vara sorgsen derföre, ty i sin enkla, hvita klädning och med den friska myrtenkransen på det rika, mörka håret, var hon dock den vackraste flickan på hela brölloppet.

De unge männen täflade om att bjuda upp henne, ty ingen dansade så väl som hon, men inte talade hon

just många ord med någon och på ynglingarnes glädliga skämt svarade hon vanligen med ett liknöjdt leende blott.

Vid ett uppehåll mellan danserna, hvarunder man hvilade sig, medan karlarne förfriskade sig med öl och tobak och flickorna sutto varma och glada, småpratande och skrattande, i grupper här och der, framträdde den allvarsamma flickan till en ung, välklädd bondqvinna, som icke deltagit i dansen, utan hela tiden suttit bland värdinnorna.

— Att du kom den långa vägen hit till brölloppet, Lena! sade hon. Och inte dansar du en gång heller, så du har då inte roligt alls.

Nog har jag väl lika roligt som du ändå, genmälde den tilltalade med en skälmsk uppsyn i de ärliga blå ögonen, ty fastän du dansar för brinnbara lifvet, så ser du ändå så allvarsam och andäktig ut, som om du vore på begrafning och inte på bröllop.

— Nog kan man ha roligt utan att behöfva flina och skratta beständigt.

Den unga flickan satte sig ned bredvid den andra qvinnan och hennes blick, som under deras samtal varit fäst vid den tjocka kuld kedjan och de breda, gammalmodiga ringarne, med hvilka den sistnämnda var utstyrd, hängde fast vid de granna smyckena, liksom den varit smidd vid dem och fick slutligen ett underligt glänsande uttryck.

Försigtigt som om den bränt henne, lyfte hon på den tunga kedjan.

— En sådan grann kedja du har! Är det guld?

— Visst är det guld! Inte är jag så fåvitsk, skall du tro, att jag spökar ut mig i messingsgranlåter heller.

— Och den är din egen?

— Åh nej! så rik är jag visst inte. Den och de här ringarne också tillhöra min halfbroder Andreas. Han har ärfvt dem efter sin mor. Och hennes far, som var en rik skeppare, har förr i tiden hemtat dem långt bort från utlandet.

— Men nu har väl hans hustru dem? Huru tillåter hon honom att låna ut dem så der?

— Hans hustru! skrattade Lena. Han har visst hustru, han! Han är ju gammal untkarl, vet jag!

— Jaså, han är ogift!

Den vackra flickan såg mycket tankfull ut.

— Din bror är väl en rik karl! frågade hon.

— Ja, inte är han fattig, inte! Han har så mycket dyrbara saker, både silfver och linne och allt möjligt, som han fått ärfva efter sin mor. Min mor hon var en fattig stackare, hon, och derföre var jag fattig med, men en bra man fick jag ändå och är visst mycket lyckligare än många rika. Andreas har nog mycket också, som han förvärfvat sig sjelf, ty han är så grufligt ordentlig och sparsam och hvart år lägger han afsides pengar af det han förtjenar, för att ha litet på gamla dagarne, som han säger. Så nog är han lycklig alltid, som inte behöfver sörja för sitt dagliga bröd när han inte mera orkar arbeta.

— Men hvarför har han inte gift sig?

— Det är just det jag alltid predikar för honom, men han säger blott att han inte har träffat någon som han kunnat fästa sig vid. Han är så allvarsam och konstig, hela Andreas, så att man inte förstår sig just mycket på honom,

I detsamma stämde spelmännen upp en munter polka. Sjelfve brudgummen kom och bjöd upp Hedvig till dans och hon dansade och såg så förunderligt glad

ut, som man knapt någonsin sett henne. Medan hon dansar vilja vi säga hvilka hon och den andra qvinnan äro.

Hedvig Göransson är en fattig flicka. Hennes far, som varit hemmansegare, hade genom vårdslöshet och dryckenskap råkat i så svårt obestånd, att hemmanet, då han för flere år sedan dog, måste säljas för skuld, då enkan med sina båda barn, en son och en dotter, fick en liten sytning*) att lefva af. Gossen kom tidigt bort hemifrån i smedslära och var nu arbetare vid ett stort jernbruk nere vid kusten och flickan bodde med modern i den lilla sytningsstugan och lifnärde sig torftigt med att sy och spinna. På åker och äng ville hon ej arbeta, ty hon föraktade det hårda bondarbetet. Hennes högmodiga hjerta hade gjort den ärliga fattigdomen till en tung börda, på hvilken hon släpade med sorg och blygsel. Och denna sorg var den hemlige onde ande, som jagat bort ungdomsglädjen från hennes anlete och hela hennes väsen och tryckt derpå den kalla tungsinthetens insegel. Alla sockneboarne aktade den flitiga och allvarsamma flickan, men ingen tyckte just om henne för hennes stolta trumpenhets skull, ty hvad hade hon väl, menade de, att högfärdas öfver, som blott var en fattig sytningsgummas dotter?

Qvinnan med guldkedjan är Hedvigs svägerska. Hon hade bott hos sin halfbroder, den omtalade, rike Andreas, som var smed vid samma bruk der Hedvigs bror arbetade, och när denne kom dit, fattade han genast kärlek till den täcka, gladlynta flickan och friade till henne. Nu hade de redan varit gifta ett par år. De båda svägerskorna hade sett hvarandra blott en gång förr, då Hedvigs bror strax efter sitt giftermål kom med

*) *Undantag*, finskt uttryck.

sin unga hustru för att helsa på modern, och då hade de uppmanat Hedvig att komma på besök till bruket, men hon hade icke hörsammat denna uppmaning och skulle kanske aldrig göra det, ty då det för henne gälde att visa sig bland de främmande människorna vid det stora bruket, så ville hon vara riktigt prydligt klädd och dertill hade hon ej råd. Hellre fick hela besöket vara ogjordt, fastän hon nog ofta tänkt att det vore roligt att fara dit och se litet mera af verlden än den gamla hemsocknen med sina skogar och åar. Bondfolket, som höll det stora brölloppet, var på långt håll slägt med Hedvig; därför var hon bjuden till brudtärna. Hennes bror, som med sin hustru också var inbjuden, kunde ej lemna sitt arbete vid bruket; därför kom hustrun ensam till brölloppet och helsade med detsamma på den gamla svärmodern, som var blifven mycket bräcklig och icke tycktes ha många dagar qvar i denna verlden. Vid afskedet från svägerskan menade Lena att hon ej ville bedja henne komma till bruket nu, då den gamla modern var så sjuklig och hjälplös, att hon väl behöfde ha dottern hemma, men, tillade hon på sitt godmodiga sätt, om det skulle gå så, att du blefve allena i verlden, så förgät ej, kära Hedvig, att du har ett hem hos din bror.

II.

Det är en afton, den följande sommaren. Vid det öppna fönstret i den prydliga kammaren, i brukssmeden Jakob Göranssons lilla, rödmålade boningshus, sitta två kvinnor inbegripna i samtal och med urdruckna kaffekoppar framför sig. Båda äro våra gamla bekanta. Den ena, den lilla, glada qvinnan i den ljusa bomullstygsklädningsen, är hustru Lena och den andra i den blå ylleklädningsen, är Hedvig, som nu ändtligen har beslutit sig för att glädja sina anhöriga med det länge efterlängtade besöket.

— Det är nu riktigt roligt att du kom, kära Hedvig, och det just till barnsölet, så att du kan stå fadder åt lille pojken vår, sade Lena, och jag tycker just hvad Jakob skall bli glad, ty det tänkte vi nu inté alls att vi skulle få se dig hos oss så länge svärmor lefver, då hon var så grufligt skral när jag var hos er i höstas. Men det är väl bättre med henne nu, då du kunat resa ifrån henne.

En lätt rodnad flög vid Lenas okonstlade ord och vänligt frågande blick öfver Hedvigs hvita panna. Hon slog ned ögonen, men såg upp igen och svarade:

— Inte är hon just bättre, inte! För de gamla är ingen bättring att räkna på, men nu då det är sommar och varmt och vackert, så kan hon väl förr vara allena en liten tid än då det är mörkt och kallt. Och för resten blir jag ju inte så länge borta hemifrån.

— Ja, ja, du har nog rätt deri. Vår herre bevarar nog gumman medan du är här, ty inte kan han vilja göra dig en så stor sorg som att låta något olyckligt hända henne, då du kommit för att helsa på din bror, den ende du har. Snart borde de väl komma hem från bruket, så jag måste laga qvällsvarden, tillade Lena med en blick på det stora slaguret ute i stugan.

Hon stod upp, städade bort kaffeservisen, började styra och ställa i hushållet, allt under lifligt samtal med svägerskan och hjerteömma blickar på den blåmalade vaggan, der en liten rosenkindad pilt slumrade under sitt granna kattunstäcke. Hedvig svarade icke stort på svägerskans tal, utan blickade blott oupphörligt ut genom fönstret, liksom hon väntat någon, och det gjorde hon väl äfven, Brodern skulle ju komma.

Snart var en smaklig qvällsmåltid uppdukad i kammaren och just som Lena lade den sista ordnande handen vid denna helsade en vänlig karlröst god afton ute i stugan. Hon skyndade ut.

— God afton, kära du! Tvätta nu sotet af dig och kom in sedan. Jag har dukat derinne i kammaren. Jag tyckte det var så vackert att sitta och äta vid det öppna fönstret derinne.

Lenas röst darrade af glad rörelse vid tanken på hvilken öfverraskning systemens oväntade besök skulle blifva för hennes man.

— Hvad går det nu åt dig, kära Lena? ljöd smedens glädtiga svar. Vi äta ju alltid här i stugan och nog kan man ju öppna fönstret här med.

— Visst kan man, men jag tyckte att vinden låg på här och jag var rädd att lille Jakob skulle få kallt.

— Jag tror du är tokig i qväll, Lena! Det är ju

så lugnt att inte asplöfven röra på sig en gång. Hvad är det för en vind som blåser på dig i qväll?

— Var tyst nu bara och tvätta dig fort!

Det ifriga plaskandet med vatten tillkännagaf snart att Jakob skyndat att lyda den myndiga befallningen. Kort derpå trädde han, alltännu bearbetande händer och ansigte med den grofva, snöhvita handduken, fram till kammardörren. Men vid åsynen af system släpte han handduken i golfvet och utropade med bestörtning på sitt ärliga, vackra ansigte:

— Se Hedda! Är mor död?

Häpen sprang Hedvig upp vid denna egendomliga helsning.

— Hvarför säger du så, Jakob? Nog lefver mor och ber helsa dig.

Smeden räckte henne handen.

— Välkommen då! Det var roligt att en gång få se dig hos oss, men jag trodde att mor vandrat hädan, eftersom jag tänkte att hon var så skral, att du inte kunde lemna henne allena.

En mörk sky for öfver Hedvigs ansigte och en halft vred, halft orolig blick dallrade i hennes öga.

— Det låter aldeles som om jag inte vore välkommen hos er, ty så sade Lena strax när jag kom och så säger du med det första du får ögonen på mig, att I inte alls kunde vänta mig så länge mor lefver. Nog kan jag vända om igen samma väg som jag kommit. Jag har ändå varit hos er!

— Nå, nå, kära syster! Inte skall du taga illa vid dig. Nog vet du att du alltid är välkommen hos oss och glad är jag öfver att mor inte är så krasslig som vi trodde. Sitt nu ner och se inte surmulen ut i syna för ingenting.

Jakob kastade bort handduken, satte sig midt emot systemen och började tala om modern. Men medan Hedvig svarade på hans frågor, irrade hennes blick allt emellanåt ut genom fönstret, som om hon ännu väntat någon.

Lena kom i dörren.

— Kommer ej Andreas hem i qväll?

I samma ögonblick gick en man med en jettestor, kraftfull gestalt, högburet hufvud och ädla drag i det mörka, sotiga ansigtet, klädd i en arbetares drägt och med läderförkläde, förbi det öppna fönstret och kastade in i rummet en vänlig blick ur sina mörka, allvarliga ögon.

Hedvig drog sig hastigt bakom fönsterposten, liksom hon velat gömma sig, så att den förbigående ej hade bemärkt henne.

— Der kommer han ju! utbrast Lena gladt. „Just när man talar om mösset, så kommer det.“

Och hon skyndade ut emot Andreas, som mötte henne på förstugubron.

— Gå nu in i din kammare, ropade hon emot honom, och snygga upp dig riktigt. Vi ha främmande derinne, långväga främmande! Såg du inte någonting när du gick förbi fönstret?

Hon sprang in i broderns lilla kammare innanför förstugan, dit han långsamt följde efter.

— Hvad skall det tjena till att styra ut sig helgdagsklädd midt på hvardagsaftonen? frågade den store smeden med en vänlig klang i den djupa stämman, när han såg huru Lena drog ut den ena lådan efter den andra i dragkistan och med ifrig beställsamhet framtog en bländhvit skjorta, en blommig väst och en svart sidenhalsduk.

— Hvad det skall tjena till! Inte skall du väl, vackra, ståtliga karlen, och ung karl till, se ut som en varg heller. Hela främmandet skulle minsann fara ut genom fönstret, när du steg in genom dörren i en sådan der skepnad.

— Hvem är då det der rara främmandet, som man skall spöka ut sig så grann och fin för? frågade smeden, lutad öfver tvättfadet.

Men dermed fick han ej stort besked af Lena, som blott med ett:

— Gör nu som jag sagt och skynda dig! kilade ut genom dörren.

Efter en liten stunds förlopp genljödo i stugan smedens kraftfulla steg och den ståtliga mannen, iklädd den prydliga dräkt som Lena framlagt åt honom, trädde in i kammaren. Hedvig stod upp vid hans åsyn.

— Det är min syster Hedvig, sade Jakob, som gjort oss den glädjen att komma och helsa på oss.

Andreas räckte Hedvig handen. Hon lade sin hand i hans, såg upp till honom och hennes öga glänste likt norrskenet, smeden såg djupt i den glansen och vände ej sin blick derifrån på hela qvällen.

En morgon, åtta dagar efter denna qväll, tog Hedvig farväl af sin bror och hans hustru för att begifva sig på hemvägen och densamma morgonen talade smeden Andreas till henne ett ord ur sitt hjerta och begärde henne till hustru, hon lofvade honom sin tro och med den vackraste och kostbaraste af hans många guld-ringar på sitt finger, begaf hon sig hem såsom hans trolofvade brud.

Så hade då den allvarlige smeden, som ej hittills kastat sin blick på någon qvinna, funnit den rätta bland

jordens alla kvinnor. Och Lena och Jakob fröjdade sig så innerligt, den ena för sin broders och den andra för sin systers skull och båda deråt att dessa två, som just tycktes „skapade för hvarandra“ såsom Lena sade, ändtligen funnit hvarandra.

III.

Med lätta steg vandrade jungfru Hedvig i solnedgången fram på landsvägen, som från jernvägsstationen ledde till hennes hemby. Ett stolt leende skimrade på hennes vackra ansigte och hon betraktade ofta den breda, glänsande ringen på sitt finger. Hon kom till en gånstig, som från landsvägen veg af in i skogen. Här låg en bondgård, det var hennes barndomshem, nu bebodt af främmande menniskor. Här gick Hedvig in, helsade gladt på värdinnan, som sysslade vid spisel, och frågade om hon besökt hennes mor och huru det stod till med den gamla. Värdinnan helsade henne vänligt välkommen och menade att det var nu riktigt väl att hon var hemma åter, ty hon hade visst alla dagar besökt modern och funnit henne ganska kry.

— Men i går afton, tillade hon, då jag var der, såg hon inte riktigt frisk ut. Hennes ögon glänste så underligt och hon frågade flere gånger när jungfru Hedvig skulle komma hem igen. Jag tänkte just gå dit och taga med mig litet aftonmjölk, men kanske jungfru Hedvig vill taga den med sig nu. Den står der på hyllan i den lilla krukan.

— Tack, tack! sade Hedvig.

Hennes stämna darrade litet. Hon tog krukan, sade ett hastigt godnatt, skyndade ut och fram längs gångstigen genom skogen. Snart var hon framme vid

den lilla, ensliga, förfallna kojan. Dörren var stängd, allt stilla och tyst, endast den gamla svarta katten, som låg blundande på trappan, lyfte upp hufvudet och då han igenkände den ankommande skyndade han jamande emot henne, liksom han velat beklaga sig öfver att han ej blifvit insläpt. Men Hedvig tycktes alls icke bli honom varse, utan skyndade uppför den bräckliga trappan och bultade på dörren. Ingen svarade, ingen kom och öppnade. Hon bultade en gång till; allt förblef tyst. Hon skyndade till det låga fönstret, bakom hvars små, solbrända rutor ett frodigt myrträd och en blommande balsamin skymtade fram, lutade ansigtet nära intill fönstret och blickade in i stugan; der såg hon den gamla modern, som låg orörlig i sin säng, och qvällsolens sista skimmer slocknade just i detsamma på det bleka, skrymkliga ansigtet. Sof den gamla?

— Mamma! ropade högt flickans bäfvande stämma och hon slog så hårdt på fönsterrutan att denna doft klingande föll i bitar ned för hennes fötter.

Ett ögonblick stirrade hon in genom den söndriga rutan. Den gamla rörde sig ej; ropet hade ej förmått väcka henne. Med darrande, men dock kraftfull hand lösbröt Hedvig den murkna fönsterbågen och steg in genom fönstret. Med dröjande steg och fruktan i ögat nalkades hon bädden. Hon vidrörde gummans hand, den föll tung och iskall ur hennes. Hon lutade sig lyssnande ned öfver det bleka ansigtet; allt var tyst och stilla. Den gamla modern hade inslumrat i den eviga sömnen, medan hon var borta. När hade hon dött? Hurudana hade hennes sista stunder varit? Hade hon suckat efter det frånvarande barnet? Hade hon haft en dryck vatten att läska sig med?

Hedvig blickade omkring sig, såsom hade hon sökt

ett svar på alla dessa frågor. Men intet svar förnams från den dödستا, ödsliga omgifningen och aldrig här i lifvet skulle detta svar ljuda för hennes öra. Han, den store engeln, som besökt den gamla i hennes ensamhet, och den Herre som sändt honom, de allena visste detta svar, men de talade ej.

Den följande söndagen följde Hedvig den gamla modern till hennes sista hvilostad och då hon om qvälen satt allena i den ensliga kojans blickade sorgen ut ur hennes öga, men när hon upplyfte handen för att borttorka tåren som trängde sig fram, glimmade den blanka ringen för hennes blick, och då torkade tåren bort af sig sjelf, sorgen flydde och Hedvig började sakta sjungande syssla i det ensamma hemmet.

IV.

En månad derefter lemnade Hedvig sin hemort och begaf sig till sin bror, efter att ha bortsålt det gamla hemmets torftiga bohag och begravt den gamla katten, som dog kort efter sin matmoder. Och en vacker söndagskväll på sensommaren firade i Jakobs hem den ståtliga smeden Andreas i allsköns tysthet, för sorgens skull, sitt bröllopp med den vackra Hedvig.

Andreas hade köpt sig ett litet, prydligt hus i närheten af bruket och systemens hem och inredt detta på bästa sätt för att deri emottaga den efterlängtdade, högt älskade bruden, och dit hem förde han henne i den månskensklara augustiqvällen, med hjertat klappande af fröjd och det stränga anletet föryngradt af sällhetens frid. Han upptände ljus i den nya boningen och helsade sin maka välkommen under deras tak. Och med sina allvarliga ögon strålande af ömhet slog han sin arm kring henne och ville sluta henne till sitt hjerta, men hon drog sig ur hans armar, tryckte blott hans hand, vände sig ifrån honom och hennes fagra ansigte såg så kallt och strängt ut. Med bestörtning blickade smeden på henne och frågade hvad henne fattades. Hon svarade att intet fattades henne och då han sporde henne om hon var vred på honom, nekade hon härtill. Då nalkades han henne åter kärleksfullt, frågande om det var något hon önskade, så ville han gifva henne det,

om det blott stode i hans makt. Hon svarade blott att hon var trött efter brölloppet och önskade hvila, och det ville han väl ej neka henne. Hon räckte honom handen, sade ett hastigt godnatt och ilade in i den lilla, af Lena smyckade brudkammaren, hvars dörr hon stängde.

Derute i den festligt upplysta stugan satt Andreas allena i sin brudgumsdrägt, med hufvudet lutadt mot de sammanknäpta händerna och stirrade på de brinnande ljusen. Så satt han ännu när ljusens sken började förblekna i morgongryningen. Då stod han upp, afkastade bröllopsdräkten, tog myrtenkransen som varit fäst på hans bröst och betraktade den länge med nästan undrande blickar, hängde den omsorgsfullt öfver en taffla föreställande jungfru Maria med barnet, påtog arbetsdräkten, och då ungmödan vid bruksklockans morgoningning trädde ut ur kammaren, var stugan tom och smeden Andreas stod i den stora brukssmedjan, svängande hammaren öfver sitt städ, så att gnistorna yrde kring hans hufvud, och nickade blott stum åt kamraterna, som kommo och lyckönskade honom.

Då Andreas hemkom till middagen stodo dörrarne öppna, öfverallt var städadt och pryddigt, middagsbordet dukadt, den snart färdiga maten doftade så skönt och i dörren trädde den unga makan honom till mötes med ett vänligt leende på sitt vackra ansigte. Vid åsynen af henne och all den omsorg hon lagt i dagen för att göra hemmet så trefligt som möjligt, slog Andreas' hjerta åter högt af glädje, sorgen bortflög från hans sinne och han tänkte:

— Hon håller mig ändå kär!

Och han förebrådde sig sjelf att han qvällen förut gjort hennes blygsamma, slutna väsen orätt och i sitt oförstånd tänkt bittra tankar mot henne.

— Välkommen hem, häre Andreas! ljöd Hedvigs helsning och hon räckte honom handen. Maten är just på stunden färdig.

Hjertligt tryckande hennes hand trädde Andreas in i stugan. Och då han några ögonblick senare, tvättad och iklädd en söndagsrock, satte sig till bords der Hedvig just framsatte den präktiga färska fisken, slog han åter sin arm kring henne och drog henne intill sig, sägande:

— Genast när jag kom in genom dörren ropade hjertat i mig att jag skulle ta' i famn och tacka innerligen min lilla, vackra hustru, som gjort kojan min till ett riktigt litet himmelrike, men jag var så sotig och ful att jag inte vågade. Nu måste du dock ge mig en kyss.

Leende vände Hedvig sitt ansigte mot mannen och lät honom få kyssen. Andreas kände sig öfverlycklig då han för första gången satt till bords i sitt eget tjäll med den älskade unga hustrun och upprepade ånyo inom sig den halft vemodiga halft glada förebråelsen att han aftonen förut gjort henne mycket orätt. Då de nygifta efter middagens slut sutto i all sköns trefnad drickande kaffe sade smeden:

— Vet du, Hedvig! Jag har tänkt på en sak och det är att då vi nu firade vårt bröllop så stillsamt och icke just hade några gäster bjudna, så ville jag gerna bedja några af kamraterna komma hit i qväll. Jag har från staden köpt litet vin och annat, som kan smaka bra. Du har väl ingenting deremot, vännen min?

— Ingalunda har jag det, svarade Hedvig vänligt. Det är ju rätt att du bjuder dina kamrater och vänner, så att de få se ditt nya hem.

— Ja, och se huru en god och fager hustru är ett huses prydnad.

— Jag skall visst bjuda till med all min förmåga att så sköta om ditt hus att du aldrig skall behöfva skämmas för mig som värdinna, genmälde Hedvig med stolt saktmodighet.

— Så andäktigt du säger det, liksom du stode inför presten i kyrkan.

Då Andreas druckit sitt kaffe begaf han sig på väg till smedjan med Hedvigs vänliga afskedsskyss på läpparne. Nu var det åter ljust och gladt inom honom och der ljödo likt vårsånger af lycka i hans allvarliga hjerta.

— Hon är blyg och stilla till sinnes, tänkte han. Nu begriper jag henne. Mot henne får man ej visa någon häftighet hvarken i vrede eller kärlek och aldrig skall jag heller utöfva sådan oförnuftighet mot henne.

Så lofvade han sig sjelf, men man håller ej alltid hvad man i en lugn och upphöjd sinnesstämning lofvar.

Om qvällen, då Andreas hemkom, åtföljdes han af några bland sina kamrater, putsade och helgdagsklädda. Med vänlig värdighet i sin uppsyn helsade den unga värdinnan dem välkomna i den upplysta hyddan. Andreas var en glad och ståtlig värd. Den fyllda vinbägaren gick flitigt omkring i laget och då vinet hunnit lifva de allvarsamma arbetarnes sinnen, aflöste den ena hurtiga sången den andra. Så fortgick det långt in på natten, och fullmånens klara strålar lyste in genom de öppna fönstren och blandade sitt skimmer med ljuset derinne i det af sång och glädje uppfyllda tället.

Efter det gästerna slutligen undfägnats med en

riklig aftonvard och den sista bågaren blifvit tömd, begåfvo de sig åstad, följda ett stycke på vägen af Andreas.

Och derinne, vid det öppna fönstret, stod Hedvig, blickande ut i månskenet efter de bortgående, medan tonerna af deras sånger klart ljödo i den stilla natten, och der flög ett sällsamt leende öfver den sköna qvinnans anlete, ett leende af lycka och segerstolthet, men iskallt såsom månstrålen som dallrade på hennes hvita panna.

Hon började ifrigt undanstöka de tomma dryckeskärlen och alla öfriga spår af festen, så att då Andreas en liten stund senare inträdde, var stugan såsom genom ett trolleri åter lika omsorgsfullt ordnad som före det glada gillets början. Endast ljusen brunno ännu och somliga af dem fladdrade nedbrunna, likt stora bloss, i de blanka stakarne och i det flammande skenet stod Hedvig, hög och fager, i stugan.

Med utbredda armar och ögonen strålande af kärlekens och vinets rus störtade smeden fram till henne, slöt henne i sina starka armar och höljde hennes läppar och ansigte med glödande kyssar. Men hon slet sig lös ur hans armar.

— Låt bli mig! flög ett utrop öfver hennes läppar, i det hon med rodnande kinder och ögonen blixtrande af den skygga, jungfruliga vreden hos en qvinna, som vidröres af en närgången främmande man, flydde från honom.

Med ögonen flammande af lidelse och vrede stod den högreste smeden framför henne.

— Är det en inför gud och människor vigd hustru, som uppför sig mot sin man, som om han vore en röfvare? utbrast han.

Ett ögonblick af djup tystnad herskade. Belysta af de ångestfullt fladdrande, slocknande lågornas sken stodo smeden och hans maka inför hvarandra. Deras blickar möttes, hans mäktig och glödande, hennes stolt och skygg. Då började Hedvig tala:

— Då jag blef din hustru, Andreas, ljöd hennes stämma bäfvande, men klar och kylig i stugans tystnad, lofvade jag väl inför gud och menniskor att älska dig i nöd och lust och det löftet vill jag hålla, ty du är mig ganska kär och jag vill troget tjena och ära dig i alla mina lifsdagar. Men jag har ej den kärleken till dig att jag kan höra dig till med kropp och själ. Om du begär detta af mig, så går jag i denna natt bort från ditt hus och arbetar för mitt bröd hos främmande folk, ty hellre ginge jag med tiggarslafven i alla mina dagar, ja, hellre doge jag än jag lydde sådan önskan af dig.

— Hvarför svarade du då ja när jag begärde dig till hustru och följde med mig till vigseln? frågade smedens dofva stämma.

Det var tyst; några af ljusen slocknade.

— Hvarför gjorde du det? Svara! flämtade Andreas.

— Jag har sagt att jag håller dig kär, men ej såsom du fordrar det.

— Huru då?

— Såsom en bror.

— Man gifter sig ej med sin bror.

— Så drif mig bort från ditt hus, dit du i går förde mig hem såsom brud och der jag lofvat att vara en trogen värdinna. Säg ett ord och jag går ännu i denna natt.

Med högburet hufvud nalkades Hedvig dörren. Der stannade hon liksom väntade hon sin dom. Stumma

stodo Andreas och hans hustru ansigte mot ansigte i dunklet. Vildt och qvalfullt brann smedens öga. Ett ögonblick upplyfte han sin hand liksom för att befalla henne att gå. Men armen sjönk ned igen. Hans öga hängde fast vid den sköna qvinnan der borta. Qvällen förut hade hon stått såsom brud vid hans sida. Ett ord från hans läppar skulle jaga henne bort från hans hus och han finge måhända aldrig se henne mera i lifvet. Ett annat ord, och hon stannade kvar hos honom, i hans närhet, för alltid, så att han hvarje dag finge skåda hennes anlete. Ja, hon måste stauna! Han kände att han ej kunde lefva om hon ginge ifrån honom.

— Gå icke bort, Hedvig! sade han. Blif här hos mig! Jag skall i allt vara såsom du vill.

Hon stod ännu några ögonblick vid dörren, kom sedan fram till Andreas och räckte honom handen.

— Tack! sade hon.

Smeden svarade intet. Han fattade blott hennes hand och tryckte den så hårdt att hennes bleka kinder blefvo ännu blekare.

— God natt! hviskade Hedvig och försvann in i kammaren.

Allena stod Andreas i stugan. Det sista af festljusen hade slocknat, endast månen lyste in genom fönstren och nattens svalka fläktade kring hans hufvud. Orörlig stod han och stirrade på den månbelysta dörren, hvarigenom hans hustru försvunnit. Tusen tankar och känslor ilade berusande genom hans själ, utan att han förmådde fatta eller reda dem. Endast ett stod klart för honom: Hedvig höll honom icke kär, icke kär såsom bruden sin brudgum, såsom hustrun sin man! Detta var den enda tanke som stod klar och redig för honom och ingöt i hans själ en rasande smärta som

pressade heta tårar ur hans ögon, der han med de stora händerna hårdt knutna mot pannan rastlöst timme efter timme vandrade i stugan. Slutligen gjorde smärtan honom vild. Han viste icke mera hvad han tänkte, hvad han gjorde. Hans själ uppreste sig, rytande af qvalfullt ursinne. Var Hedvig ej hans, hans egen, hans vigda maka? Hade han ej makt öfver henne? Hans var hon, och ve henne om hon djerfdes stöta honom ifrån sig! Då skulle han krossa henne till ett stoft i sina jernarmar. Han störtade till dörren som dolde hans skatt. Ha! Den var ju stängd, men den skulle ej länge vara det! Han hade nog medel att öppna en dörr! Han skyndade till en vrå i stugan, der han hade verktyg förvarade, och rusade i nästa ögonblick, beväpnad med ett väldigt sådant af jern, för hvilket den svaga dörren snart skulle ge vika, fram till denna. Men här stannade han. Armen med verktyget sjönk, såsom den för en stund sedan sjunkit ner, då han lyfte den för att förvisa sin hustru ur sitt hus. Han hade ju lofvat Hedvig att vara såsom hon ville. Hon hade hans löfte. Han visste att hon ej höll honom kär, men han visste ock att han ej kunde lefva utan att få skåda hennes anlete, och på det att hon ej måtte gå ifrån honom hade han gifvit henne detta löfte. I trygg förlitan derpå hade hon gått till ro under hans tak och nu ville han, hemmets husbonde, som borde skydda detta hem och dess invånare för fara och våld, nu ville han, lik en trolös röfvere, sjelf i nattens stillhet, lömsk och våldsam, störa hemmets ro och bryta sig in i den fristad han godvilligt skänkt henne, som endast tilliten till hans ord förmådde qvarhålla i hans hus. Hvilken svart gerning var han ej på väg att begå! Med blygsel och fasa vände han sig bort från sitt uppsåt, kastade verktyget ifrån sig och

flydde från dörren, hvilken nyligen frestande lockat honom såsom ingången till sällhetens paradiset, men nu förfärad honom såsom porten till den värsta synds afgrund. Han gick till det mest aflägsna af stugans tre fönster, hvilket stod öppet, och satte sig uppe på fönsterbrädet. Lutande pannan mot fönsterposten, satt han så ännu då morgonrodnaden släckte månljuset och kastade sitt rosenröda skimmer öfver honom. Då upplyfte han sitt ansigte; det var mycket blekt. Den svala nattvinden hade fläktat bort lidelsens och vinets glöd från hans panna. Hans mörka öga blickade med en sorgsen, men lugn blick ut öfver den vaknande neyden bort till den skinande synranden, der solen just höjde sig öfver de fjerran skogstopparne, och medan den steg upp och kastade sina första strålar öfver jorden, sammanknäpte Andreas sina händer och hans läppar rörde sig såsom till en tyst bön. Han stod upp, afklädde sig sin helgdagsdrägt, påtog arbetskläderna, gick efter ett ämbare friskt vatten till brunnen, tvättade sitt ansigte och kammade framför den lilla spegeln hår och skägg. Allt detta gjorde han så tyst och försigtigt som möjligt för att ej störa den sofvande qvinnan i kammaren, på hvars dörr han som oftast kastade en vemodig, öm blick. Då smeden var färdigklädd såg han upp till det stora gökuret, hvars dofva, långsamma knäppningar jemte de vaknande flugornas surrande och fåglarnes qvitter derute voro de enda ljud som afbröto den tidiga morgonens tystnad. Klockan visade ännu ej arbetstimmen och icke ville Andreas heller i dag bege sig hemifrån utan morgonkaffe. Han framtog således från det höga ljusmalade skåpet ett halffärdigt finsmidesarbete och satte sig ned vid sitt arbetsstād, som stod vid ett af fönstren. Efter en liten stunds förlopp trädde Hedvig ut från kam-

maren. Också hon var mycket blek, men hennes öga var lugnt och klart.

— God morgon, Andreas! ljöd hennes vänliga hälsning. Så flitig du är som redan sitter vid arbetet!

— God morgon! svarade Andreas med en nästan blyg blick på sin vackra hustru. Nog måste man arbeta så länge man har kraft dertill, tillade han frimodigare.

— Men alla ha inte fått sådan kraft, genmälde Hedvig, som gått till spiseln och började göra upp eld.

— Alla människor ha fått någon kraft af vår herre, blott de veta att nyttja den efter hans mening. Den ena har fått kraft i kroppen och den andra kraft i själen.

— Det fins sådana också, som ha fått kraft både i kropp och själ. Det var en sällsam blick af kall beundran, som Hedvig vid dessa ord fäste på sin man.

Det blef tyst. Den klara lågan flammade på spiseln och Andreas lutade sig ned öfver sitt arbete. Medan Hedvig stälde fram frukosten började hon tala om den vackra nejden, som var mycket vackrare än hennes hembygd. Vänligt svarade Andreas på hennes tal och samtalen om dessa ting fortfor under frukosten. Men då smeden denna morgon gick till sitt dagsarbete och sade sin hustru farväl begärde han af henne ingen kyss, utan tryckte blott hennes hand till afsked.

V.

Tiden gick framåt. I smedens hus lefdes ett stilla lif. God och vänlig var Andreas mot Hedvig, men aldrig sedan den der natten hade han talat ett ord om kärlek till henne, aldrig begärt en kyss eller vidrört henne med sin smekande hand. Och hon skötte hushållet med den samvetsgrannaste omsorg, satt deremellan flitigt vid sin spinnrock eller annat handarbete och mot sin man visade hon städse en lugn vänlighet. Söndagarne och öfriga hvilostunder tillbragte Andreas alltid i sitt hem. Då förgick tiden under stilla samtal i hvarjehanda ämnen eller ock läste smeden högt ur böcker, som han lånade från det på bruket för arbetarne inrättade biblioteket, stundom äfven ur tidningar, medan Hedvig satt vid sitt arbete.

Ofta under de långa höst- och vinterqvällarne, då de båda makarne sutto endrägteligen tillsammans, hände det ock att Andreas slog ihop sin bok eller lade åsido något finsmidesarbete, som han under samtalet sysslat med, nedtog från väggen sin violin och spelade långt in på natten och Hedvig satt under ljudlös tystnad lyssnande till tonerna, medan arbetet sjönk ur hennes händer och der stundom drog en sky öfver hennes panna och ögat blickade såsom i en vemodig dröm. Men då tonerna tystnade, flydde skyn och ögat vaknade upp från den sorgsna drömmen till den glada verkligheten.

Det var således ett fridsamt och lyckligt lif, som lefdes i de nygiftas hydda, och så måste äfven enhvar tänka som blickade dit in, men likväl bleknade den starke smedens affallna kind mer och mer och om äfven ett gladt leende och glada, hurtiga ord stundom bodde på hans läppar och han kraftfull som förr flitigt svängde sin tunga hammare, så kunde den, som blickade riktigt djupt i hans öga, se att der bodde en sorg som ej funnits der förut. Och mången gång då han trött återvände från dagens arbete till sitt trefliga hem och der omhulldes af Hedvigs vänliga omsorger, beledsagades den blick af innerlig tacksamhet, hvarmed han emottog dessa omsorger, af en tyst, oändligt smärtfull suck i hans hjertas djup, ty han kände att den stora kärlek, som i detta hjerta brann för henne, icke förmådde upptända en gnista genkärlek i hennes kalla barm och att det icke var ömheten utan blott den stolta pligtrogenheten som skänkte honom sin omsorg.

Kamraterna och grannarne varseblefvo äfven den förändring som försiggått med Andreas och menade sinsemellan att fastän det såg så lugnt och lyckligt ut i hans hem, så måtte det dock ej stå så riktigt till med denna lycka, men aldrig vågade någon med ett enda ord till honom antyda derpå. Den hjertegoda Lena, hans syster, hade äfven länge gifvit akt på att han ej var sig lik mot fordom och det gjorde henne en stor oro att tänka det han måhända ej var lycklig, isynnerhet som hon förebrådde sig att ha tillstyrkt hans giftermål med Hedvig, och slutligen blef hennes ängslan så stor att hon ej längre kunde betvinga den, utan en qväll, då Andreas var på besök hos henne och de sutto allena samspråkande, tog hon mod till sig och frågade honom om han verkligen var riktigt lycklig.

Men då svarade Andreas med en så bestämd ton och en så allvarsam blick:

— Ja, Lena! Jag är lycklig!

Hon vågade aldrig mer vidröra det ämnet, om hon ock tänkte hvad hon tänkte och oron i hennes själ för den käre brodern icke blef mindre än förut.

VI.

Vintern och sommaren hade förgått. Det var höst igen. Andreas och Hedvig hade nu varit gifta ett år. De båda makarne lefde allt samma stilla syskonlif och smeden såd huru hans hustru derunder uppblomstrat till ännu fagrare än någonsin och huru den dystra högdragenheten försvunnit från henne och i stället en glad stolthet lik ett solsken strålade ur hennes uppsyn och hela väsen. Detta såg han och det gladdde hans hjerta. Väl bodde sorgen qvar i detta hjerta, men det gladdde honom dock att Hedvig var lycklig.

Men om hon äfven såg att Andreas på ett enda år tycktes ha blifvit flere år äldre och att den dysterhet, som flyktat från hennes öga, tagit sitt hemvist i hans, det kunde in en veta, men icke såg det åtminstone ut som om hon lagt märke dertill eller bekymrat sig derom.

Vid denna tid kom en främling till orten. Det var en af dessa bleklagda „ulfvar i fårakläder“, med den djerfva, skenheliga blicken, guds namn på tungan bittida och sent, men hin onde i hjertat och en påse med biblar och andliga sånger på ryggen, som stryka omkring från den ena orten till den andra, mångla ut sina varor, predika hädelser mot sanningens och kärlekens evangelium, „lurande efter hvad de uppsluka mån-de“, från den rikets feta häfvor intill enkans sista skärf och den enfaldiges oskuld, för att dermed göda sitt kött.

En af dessa mörkrets apostlar uppträdde en vac-ker dag i den tätt befolkade och välmående bruksbygden, der en god skörd tycktes vara att emotse. Den ena arbetarehyddan efter den andra förvandlade han till sin kyrka, der han samlage omkring sig en talrik skara åhörare, som uppmärksamma och uppskakade i timal lyssnade till hans fräcka predikan, deri satan upphöjdes till verdens herre och rättfärdighetens gud utmå- lades såsom en ömklig tyrann, belastad med allehanda menkliga svagheter. Och då predikan var ändad, stundom sedan midnatten förlidit och de fromma, uppbygg- liga sångerna, med sina rim af „fläck“ och „träck“, af- sjungits, samlades flere af åhörarne med ångestfull upp- syn kring den väldige predikanten, som tycktes ha him- melrikets och isynnerhet helvetets nycklar i sin ficka, och begärde af honom råg och upplysning om sina sjä- lars frälsning. Då hölls vanligtvis på stående fot ett om möjligt ännu mera skarpladgadt tal än det första, som slutades med en uppmaning till de kära själarne att, om ge ville frälste varda, åter följande dagen sam- las kring den gudasände och lyssna till hans allena sa- lliggörande predikan.

Dessa sammankomster upprepades sålunda för hvarje dag och allt större skaror samlades kring profeten, me- gan i brukskyrkan åhörarnes leder för hvarje söndag glesnade alltmer. Smederne uteblefvo från sitt arbete vid bruket, qvinnorna lemnade hemmen öde och van- skötta och de späda barnen öfvergifna och qvidande i deras vaggor. Och der det i ett eller annat hem kunde hända att nådon af husets medlemmar icke följde med strömmen, utan förblef vid sin gamla tro, vardt ett slikt hem ett helvete af split och ofrid, i det de väckte af husets folk utan rast eller ro förföljde och smädade

den eller de icke väckte såsom förtappade djefvulens barn.

Slutligen sammankallade bruksegaren, som med vrede såg huru arbetet mer och mer vårdslösades, alla arbetarne, förhöll dem allvarligen deras pligter och förbjöd dem att hylla den kringstrykande predikanten, hvilken han framställde i hans rätta färg. Många af arbetarne lyssnade äfven till bruksegarens ord och återvände till sin förra flit, ehuru en del småningom ånyo lät narra sig af den listige äfventyrarens dräpande straffpredikningar, då han uppsökte de affälliga i deras hem för att åter leda in dem på salighetens väg, från hvilken bruksegaren, som var en djefvulens blinde tjenare, hade sökt locka dem. Men i allmänhet voro „bibelförklaringarne“, som de kallades, från den tiden föga besökta af manliga åhörare, hvilka utom de nämnde arbetarne för det mesta bestodo af några gamla afsigkomna byhandverkare och försupna backstugusittare. Men med qvinnfolket stod det värre till. Dem kunde brukshern ej sammankalla och lexa upp, hvilket äfven föga hade hjälpt, och då brukspredikanten, en ung, rättsinnad prestman, besökte dem och sökte återföra dem till förnuft, fick han tala för döfva öron och åhördes endast med mistrogna blickar och en butter tystnad, ty den nye aposteln, hvilken, såsom qvinnorna sade, „var såsom en herrans engel, sänd från himlen till deras frälsning“, hade sagt att brukspresten var en falsk ordets tjenare, hos hvilken „intet troslif“ fanns.

Bland qvinnorna var dock en, som aldrig besökt någon af de fromma sammankomsterna och aldrig hört ett ord ur den store talarens mun. Denna enda var Hedvig. Väl hade de andra qvinnorna ofta med brimmande ifver uppmanat henne att komma och åhöra hans „här-

liga förklaringar“ och skarpt anfäktat henne för hennes förhårdade sinnelag, men detta hade ej haft någon inverkan på henne. Hon hade endast stolt höjt sitt hufvud och föraktfullt menat att en sådan der olärd karl föga kunde predika något som vore värdt att höra, fastän de andra i sin enfaldighet tyckte så bara, emedan de ledsnat vid brukspresten, men detta deremot var något nytt att springa efter, som de nog snart skulle ledsna vid också. Qvinnorna himlade sig öfver Hedvigs guddlösa liknöjdhet och kommo sinsemellan öfverens om att oafslåtligen klappa på hennes förstockade hjerta tills hon lyssnade till andans kallelse.

Så hände det sig en gång att hennes svägerska, den goda, men litet enfaldiga Lena, som visserligen icke var bland den nye predikantens — Michelsson som han hette — vildaste beundrarinnor, men dock gick och åhörde honom “när hon hade tid“ och fann „mycket godt“ i hans predikningar, att hon en qväll kom till Hedvig, som var allena hemma, ty Andreas var bortrest, skickad af husbonden att värfva några nya smeder i stället för dem, som tillfölje af sin “väckelse“ och deraf alstrade lätja blifvit afskedade. Han skulle bli borta en vecka. Under tiden kom, som sagdt, Lena en qväll till Hedvig och satt en stund samtalande om alldagliga ting, tills hon plötsligt stod upp för att gå sin väg och på Hedvigs fråga hvarför hon hade så brådtom, svarade att hon ämnade besöka en bibelförklaring, som Michelsson samma qväll höll hos en af smederna.

— Jakob tycker inte om att jag går och hör honom, sade hon, så jag sade ej derhemma att jag tänkte mig dit, utan bara att jag skulle gå och helsa på dig. Men han är så misstänksam och tror alltid att jag ändå

går dit, därför gick jag litet tidigare hemifrån, så att jag kunde hinna hit på en stund först, ifall han går ut och lurar efter mig. Men nu måste jag gå, annars hinna jag ej till början.

— Likasom det vore någon skada, ifall du inte fick höra början! genmälde Hedvig försmädligt. Det är en konstig gudsfruktan, den der som ni har. I går för att höra guds oru och så ljuga I och säga att I går annanstädes. Är det inte synd, det?

— Visst är det synd att ljuga, men man måste göra det för husfridens skull. Det var just en qvinna, som var bekymrad i den saken och frågade Michelsson derom, och han sade att man ofta måste ljuga på det sättet för människornas onskas skull, men att synden blir dens som tvungit en att synda, och dens synd blir dubbel, sade han.

— Det är ju en gruffligt behändig lära, att så der få synda på en annans nacke, cyklade Hedvig.

— Det är ingenting att skratta åt, menade Lena allvarsam och litet stött. Farväl med dig nu! Jag tycker just att du kunde komma med, hellre än att sitta här allena och ha ledsamt.

— Men jag tycker att du kunde stanna här i qväll och prata och inte gå och höra på den der landstrykaren, då du ändå sade åt Jakob att du gick hit, så behöfver du inte ljuga och sedan kasta synden på bror mins nacke. Så tycker jag, kära Lena! Blif här nu bara!

— Nej, nej! Ingen frestar mig! Jag går dit jag ämnat. Nog har jag der mera nytta för min själ än att sitta och prata om verldsliga saker. Men kom med du!

Hedvig tvekade. Hon knöt en duk på hufvudet.

— Jag har just lust att göra som du vill, så att

jag också en gång får höra det helgonet, sade hon. Men inte skall han göra mig halftokig, inte, såsom han gjort alla brukskäringarna och flickorna med för resten.

— Det står skrifvet att det ordet skall vara „judomen en förargelse och grekomen en galenskap“, förkunnade Lena, medan tillfredsställelsen öfver att äntligen ha lyckats öfvertala Hedvig lyste ur hela hennes runda ansigte.

De båda qvinnorna begåfvo sig åstad och under vägen talade Lena med ifver om andliga ting. Snart var man framme vid smedbostaden, der mötet skulle ega rum. Då de inträdde var den stora, af ett par talgdankar på ett bord i bakgrunden dunkelt upplysta stugan redan fullpackad med folk, som sakta hviskande sutto, så långt stolar och bänkar hunno till, medan de öfriga stodo, och en qvaf, osund luft uppfylde rummet. Vid de båda qvinnornas inträde blickade hela församlingen nyfiket bakom sig, såsom den plägade göra hvarje gång dörren öppnades, och vid den öfverraskande åsynen af Hedvig lopp en hviskning genom folkhopen och alla blickar fäste sig ånyo nyfiket stirrande på den nykomna. Lena började tränga sig fram genom församlingen för att komma närmare bordet deruppe, men Hedvig, som fann sig besvärad af de forskande blickarna och nästan skändes öfver att visa sig bland dessa menniskor, hvilka hon fruktade kunde tro det hon på fullt allvar infunnit sig här, ryckte Lena i koftan och menade att de kunde stanna dernere vid dörren, men Lena hörsammade ej detta, utan fattade hennes hand, ifrigt hviskande:

— Kom med nu bara!

Och dermed trängde hon sig fram och drog Hedvig med sig så att de kommo framom alla de andra

ända uppe vid bordet. Här sutto två karlar som stego upp och bjödo de båda kvinnorna sitta ned.

I detta ögonblick öppnades dörren till kammaren innanför stugan och predikanten blef synlig på tröskeln. Med långsamma steg, nedslagna ögon och några böcker i händerna, trädde han fram till bordet och knäöll bakom detta med ansigtet lutadt mot böckerna, kring hvilka han sammanknäpte sina händer. Hela församlingen, utom Hedvig, nedböjde äfven sina hufvuden och en lång tystnad, endast afbruten af tunga suckar, inträdde. Slutligen upplyfte den helige mannen hufvudet, rigtade, alltjemt knäböjd, ögonen mot höjden och uppreste sig sedan långsamt till sin fulla längd. Nu öfverfor hans blick församlingen och stannade på Hedvig, denna sköna kvinna, som han väl någon gång sett på afstånd, men nu för första gången skådade ansigte mot ansigte. Det var en lång blick, i hvars mörka djup det gnistrade till liksom af fröjd. Hedvig mötte med ett stolt, nästan försmädligt uttryck denna blick, men plötsligt kände hon sig skrämnd derför och nedslog ögonen. Michelsson blickade dock ofrånvänt på henne, medan han långsamt slog upp bibeln och började, utan att se deri, vända bladen. Den fromme predikanten var ingen ful karl. Han hade en hög, oakadt de feta gåfvorna och de feta bitarne, som han dagligen slukade, asketiskt mager gestalt. Ur det bleka ansigtet framblickade ett par stora, mörka ögon med sitt dystert skenheliga uttryck, och ett rakt, svart hår, benadt midt på hufvudet, hängde ända ner på skulderna, och troligen för att förläna sitt yttre ett värdigt, presterligt utseende bar han en lång, svart rock, tätt tillknäpt kring hans torra lekamen, ända upp till halsen, som var omlindad med en hvit duk, hvilken på ett högst förträffligt sätt förhöjde intrycket af det

bleka ansigtet och det svarta håret. På hans långa, magra fingrar glimmade flere guldringar.

Predikan tog sin början. Först ljöd talarens djupa ganska vackra stämma dämpad och släpande, och han talade i sorgsna ord om den bittra smärta han och hvarje af gud utvald kristen måste erfara vid den fäsansfulla åsynen af det djupa syndaförderfvet i verlden och vid tanken på alla dem, som blinda och förhårdade vandra fram mot det eviga förderfvet, om ock en och annan lyssnade till frälsningsropet och lät rycka sig som en brand ur elden innan det var för sent. Michelsson var ingen dålig talare; der fans en flödande ordrikedom, dräpande liknelser och ett godt sammanhang i hans predikan. Ju längre han talade, desto mer eldades föredraget. Hans stela gestalt genomströmmades af en feberaktig liflighet. Åtbörderna blefvo häftiga, vilda hotelser utslungades mot de arma syndarne och den eviga, fördömsens qual och fador skildrades med färger så hemska och lefvande, att man kunde känna sig frestad förmoda att han, som så kunde måla, sjelf varit en gäst i afgrundsfurstens pinorike. Sedan talades i sinligt lockande, mystiskt glödande ord och bilder om sötman och den outgrundliga saligheten i de frälstes lif och innerliga förening inbördes. Och allt detta bekräftades med en oändlig mängd bibelspråk, hvilka likt ett ymnigt vattenflöde strömmade från talarens läppar.

Under predikan fästes Michelssons blick ofta på Hedvig och tycktes liksom en glödande pil vilja genomtränga henne. Denna blick skrämde henne alltid, utan att hon sjelf visste hvarför. Hvarför skulle hans blick skrämma henne? Hvad hade hon med denne främmande man att göra? När hon en gång ginge bort från detta samfund skulle hon aldrig mera se honom, han icke

henne. Hon bjöd till att med liknöjdhet åhöra honom, längtande att predikan snart blefve slut. Men mot hennes vilja återvände hennes öra ständigt med spänd uppmärksamhet till hans ord, hvilka inträngde så sällsamt fruktansvärda i hennes hjerta, och detta stolta, kalla hjerta, som så förmädet kommit till bibelförklaringen, var nu uppfyllt af ängslan. Sådan predikan hade hon aldrig hört! Med oro blickade hon omkring, liksom sökte hon genom den tätt packade folkhopan en utväg att fly.

Härunder betraktade Lena henne med förstulna blickar, innerligen glad öfver det intryck hon såg att Michelssons ord utöfvade på svägerskan.

Äntligen var predikan slut, sångerna sjungna och församlingen började röra på sig. Flere åhörare framträdde nu med ångest i sina förgråtna ögon till predikanten, som qvarstod uppe vid bordet, och emottogos af honom med framräckta händer och genomträngande blickar.

— Vill du tala vid honom enskildt? frågade Lena.

— Nej, nej! Jag vill gå bort!

Och kastande en skygg blick på Michelsson, som varseblef denna blick och besvarade den med ett ögonkast, som tycktes bränna sig fast vid henne, skyndade Hedvig bort ur stugan. Derute höjde sig den klara, stjernströdda himlen, månljuset låg glänsande öfver nejderna och den friska aftonluften fläktade svalkande mot hennes af hettan derinne glödande ansigte.

— Åh, se så vackert väder det är! sade Lena. Jag skall komma och följa dig hem, så ser det ut liksom jag kom derifrån, ifall någon ser mig.

— Men om Jakob frågar hvar du varit?

— Då måste jag säga att jag varit hos dig. Inte törs jag annat.

Ovilkorligt erfor Hedvig åter en känsla af vämjelse för detta sätt att under smygande och lögn dyrka gud. Men förunderligt! I samma ögonblick var det som om en röst hviskat till henne: han har ju sagt att det ej är synd. Kanske har han rätt. Och med detsamma försvann oviljan och det förekom henne, som stod hon här inför en hemlighetsfull, fruktansvärd lära, den hon ej mera vågade klandra, fastän hon ej ännu förmådde begripa den.

Hon svarade således intet på Lenas ord, utan gick tyst vid hennes sida, medan denna började tala om Michelssons predikan. Då de voro framme och Lena sade henne ett vänligt godnatt, uppvaknade hon liksom ur en dröm.

— Kommer du ej in? frågade hon.

— Nej, nej! Det är så sent redan.

Och Lena skyndade bort. Men Hedvig stod länge utanför dörren, blickande efter henne, der hon med lätta steg ilade fram på den månbelysta vägen. Och sedan Lenas gestalt försvunnit i vägens krökning, stod hon ännu kvar, med orolig blick stirrande ut i den ljusa rymden. Ändtligen trädde hon in i den tysta stugan, der månskenet lyste in genom fönstren. Hon kände sig rädd. En önskan att Andreas vore hemma flög genom hennes själ och nästan öfverraskade henne. Hon skyndade att tända ljus och mumlade för sig själf:

— Så underlig man kan vara ibland!

Men fastän ljuset brann och stugan var alldeles lika treflig som vanligt, försvann ändå icke den sällsamma rädslan från henne. Hon kände sig så olik mot vanligt, helt främmande för sig själf. Aldrig i hela sin lefnad hade hon varit i en sådan sinnesstämning. Hon framsatte litet mat och började äta, men maten sma-

kade henne ej, utan hon försjök i tankar, med hufvudet lutadt i handen. Hon tänkte på den besynnerliga gudstjensten, som hon nyligen bevistat; predikanten stod lifslevvande framför henne och hvarje hans ord ljöd ånyo för hennes öra och uppskakade henne i den tysta ensamheten ännu häftigare än på sammankomsten. Plötsligt stod hon upp, kastade med en trotsig åtbörd hufvudet tillbaka och utbrast högt:

— Hm! Hvad skall jag sitta här och tänka på den der karlen och hans tal!

Och dermed begaf hon sig in i kammaren, gick till sängs och släckte ljuset. Men hon låg länge vakent, återigen öfverrumplad af de lifliga minnena från bibelförklaringen, från hvilka hon dock sent omsider inslumrade, men icke ens då fick hon vara i fred för dem. Hon tyckte sig i drömmen förflyttad till stugan der gudstjensten hölls och såg Michelsson stående bakom bordet, och hon hörde honom säga: tiotusende, ja, hundra tusende skola fördömde varda. En skall utväljas till den store furstens brud. Sen I offrets tecken? Nej, I sen det ej! Men jag ser det. Och det skall vara ristadt i himmelen och i helvetet och sjufaldt ristadt på jungfruns panna. Fagra qvinnor dansa kring en brunn. Satan står midt i brunnen. Dansen fort, dansen fort, så att han får fatt i ingen! — — Och i detsamma var hela stugan förvandlad till en stor slätt och midt på denna dansade hon sjelf tillika med en otalig skara andra unga, mycket sköna qvinnor i en ofantlig ring, och en vild underbar musik ljöd till dansen. Och midtpå slätten var en djup, mörk grop och deri stod en högväxt man med svart rock, hvit halsduk och ormhufvud och han räckte ut ringprydda händer och sökte fånga de dansande qvinnorna, men han fick fatt ingen och

ringarne på haus fingrar började glänsa mer och mer och slutligen rörde de sig och voro små ormar. Hedvig erfor i drömmen en stor fasa för denne hemske man och ville fly bort ur den dansande ringen, men i samma ögonblick kände kon ormmannens händer gripa sig, kände sig hårdt slutas i hans armar och alltsammans upplöste sig i en förfärlig, yrande hvirvel, vildare än den vildaste stormvind, och en gräslig musik hven genom rymden. Hon förlorade medvetandet och vaknade.

Månen lyste ej mera in i kammaren; det var kolmörkt. Ångestsvetten betäckte den unga qvinnans ansigte och rysande stirrade hon omkring sig, fruktande att se ormmannens ansigte med de glimmande ögonen framträda ur mörkret. Hon satte sig upp i bädden och ihågkommande att hon i sin barndom hört sin moder säga att man skall läsa välsignelsen då man om natten blifvit oroad af onda drömmar, sammanknäpte hon sina skälfvande händer och läste med hög röst välsignelsen. Sedan lade hon sig åter ned och det tycktes henne verkligen att fruktan och oron dragit längre bort från henne. Hon gömde ansigtet i kudden och låg en lång stund vaken, tänkte på Andreas och önskade hans hemkomst. Hon tänkte väl ej på honom med någon kärlekens längtan, sådant hade hon aldrig erfarit. Ej heller erfor hon några förebråelser deröfver att hon bedragit honom på hans lifs sällhet. Att detta var fallet visste hon ej och kunde ej heller begripa det. Det var ju så lyckligt och godt såsom det nu var. Hon höll ju honom kär på sitt sätt och han var belåten dermed. Och nu önskade hon innerligt att han måtte komma hem, ty det föreföll henne som om icke några onda tankar, frestelser eller drömmar kunde hemsöka henne, då han, den starke smeden, såsom en skildvakt låg derute.

Snart skulle han väl komma hem. Med den tanken insomnade hon slutligen ånyo och sof denna gång lugnt och utan drömmar till ljusa morgonen.

VII.

Då Hedvig vaknade tycktes det henne att allt det hon upplefvat den föregående qvällen varit en dröm och intrycket deraf var liksom sammansmält med nattens dröm och tillika med denna förbleknadt och utplånadt genom den friska, drömlösa morgonsömnens.

Raskt som vanligt städade hon hemmet och numera tänkte hon ej heller med samma ängsliga längtan som under natten på Andreas' hemkomst. Hon kände sig åter densamma som förr och aldrig mera skulle hon gå och åhöra den hemske predikanten, hvars ord endast onödigt upprört och oroat henne. Då hon slutat sina morgonsysslor, satte hon sig till arbete och så försvunno dagens stunder snabbt. När skymningen inbröt lade hon sitt arbete åsido och betraktade den öfver skogen uppstigande månen. Medan hon satt så knackade det sakta på dörren. Hon spratt till och lyssnade. Det bultade en gång till, litet hårdare, och just då hon stod upp för att gå den ankommande till mötes öppnades dörren. En hög, mörk gestalt stod i den ljusa öppningen och steg långsamt öfver tröskeln. Det var Michelsson. Hedvig hade genast igenkänt honom och en häftig fruktan genombäfvade vid hans åsyn hennes nyss så lugna själ.

— God afton, kära kristendomsyster! Ijöd hans djupa stämma i stugans skymning.

Han nalkades Hedvig, der hon stod orörlig uppe vid fönstret, räckte henne sin hvita hand, med de i dunklet glimmande guldringarne, lutade sig ned mot henne och fäste den genomborrande blicken på hennes ansigte. Ormmannen stod klart för hennes minne och hon steg rysande tillbaka. Men Michelssons blick hängde fast vid henne och hans framräckta hand förföljde henne. Skygg och tvekande lade hon sin hand i hans och han fattade den såsom om han aldrig tänkt släppa den lös. — Huru befinner du dig till din kropp och din själ? frågade han med denna hemlighetsfulla, lågmälda ton, som personer af hans stånd pläga begagna i enskildt samtal.

— Jag tackar! jag mår nog bra.

Hon sökte lösgöra sin hand, men det lyckades henne ej.

— Du säger att du mår bra, men är det det rätta välbefinnandet i gudi eller blott den naturliga människans blinda och döda välmående?

— Jag förstår ej hvad herrn menar.

Hedvig gjorde åter en ansträngning att frigöra sig från Michelssons hand och denna gång lät han hennes hand långsamt glida ur sin. Han lade ifrån sig hatt och käpp och nalkades åter den unga qvinnan, som satt sig ned och blickade ut genom fönstret. Af hela sin själ önskade hon att Andreas måtte komma hem just i detta ögonblick.

Michelsson tog en stol och satte sig midt emot henne.

— Du säger, min syster, att du ej förstår hvad jag menar, började han. Just af detta ditt ord finner jag klarliga att den underbara himmelska nåden ännu icke är uppenbar vorden i ditt hjerta, men jag hafver

godt hopp om dig, ty ser du, min syster, jag har redan länge burit dig uppå mitt hjerta, fastän du intet vetat deraf. Du har icke sett mig, men från den första dagen jag var i denna bygd, dit anden med oemotståndlig makt manade mig, sägande mig att underliga ting här skulle fullbordas, ända från den dagen har jag sett dig och herren sade till mig: se denna fagra unga qvinna, som så stolt i sin egen dygd vandrar fram på den breda vägen. Si, jag lägger henne uppå ditt hjerta, att hon genom dig må frälsad varda, Från den stunden har jag natt och dag i utesäglig suckan burit dig fram till nådastolen och anden har svarat mig: bida tills stunden kommer. Och jag bidade. Stunden kom. Jag såg dig bland de andra kära själarne och min fröjd var stor. Jag såg på dig i går — ty vi som äro utvalda bland världens barn, vi se klarligen många ting som äro fördolda för den köttsliga människan — jag såg på dig att ordet, starkt såsom en erkeengel, nedsteg i ditt slumrande hjerta och uppväckte stor ångest och bäfvan. Och min själ ropade högt till min herre och mästare att vandan ej måtte ge dig någon ro förrän ditt syndaelände i hela dess förfärlighet vore blottadt för din syn, ty genom stort qual och förnedring går vägen till guds barns saliga frihet. Alla andra vägar äro falska irrvägar, som satan plogar upp för själarne, att de må deruppå löpa till helvetet. Men jag ville ej lemna dig allena i din ångest. Anden sade till mig: gå till den kära synderskan! Och nu är jag här när dig och jag frågar dig, dyrt återlösta kristendomssyster! Hvems barn är du?

Michelsson lutade sig framåt, fattade Hedvigs hand och såg henne djupt in i ögonen med sin ormlika blick, som tycktes lysa i skymningen. Hedvig, som under

hans tal vändt sig från fönstret och med mörka, uppskrämda blickar betraktade honom, svarade ej genast på hans fråga. Slutligen sade hon:

— Min far var hemmansegare i L. socken.

— Ser du huru stor djefvulens makt är i din själ, utbrast Michelsson med förfärande stränghet. Du hånar den helige anden, som genom mig talar till dig. Att krossa ditt högfärdiga hjerta fordras sjufald förfäran.

— Jag förstår ej hvad herrn menar. Inte har jag tänkt håna det som herrn säger. Jag svarade ju endast på herrns fråga.

— Förlåt mig, min syster, om jag gjort dig orätt. Men redan det att du kunde missförstå min fråga bevisar klart huru ditt öga är förhållet för de himmelska tingen. Jag talade ej om din jordiske fader, utan jag frågade dig om du är din himmelske faders eller djefvulens barn. Hvilketdera är du? Svara!

En djup tystnad inträdde. Skuggorna hade sänkt sig djupare ned, månen hade gått bakom ett moln. Det var mörkt i stugan. Hedvig satt med hufvudet nedböjdt. Hemskt lysande likt två spökeldar stirrade. Michelssons ögon på den sköna qvinnan, hvars härliga ansigte han tycktes klart skåda genom mörkret. Han lutade sig djupare ned mot henne, hans heta andedrägt flägtade mot hennes panna.

— Ser du, ljöd slutligen hans stämma, du har inte att derpå svara. Du vågar ej uttala det förfärliga ordet att du är djefvulens barn, och ej heller vågar du med de utvaldas jublande visshet utbrista: Guds barn är jag! Är det ej så?

— Jag vet ej, genmälde Hedvig med osäker röst. Jag har inte just kommit att tänka så noga på de der sakerna.

Hon stod upp.

— Jag skall tända ljus, sade hon.

— Hvertill skulle det tjena? Der guds ord är, der är klarhet nog. Låt ej förströ dig af timliga omsorger, utan låt oss tala om det enda nödvändiga. Sitt ner, min syster!

Hedvig lydde tvekande. Michelsson fortfor:

— Du har ej kommit att tänka på dessa saker, sade du. Nej, du har ej kommit att tänka på hvad din eviga frid tillhör, der du lik en dåre i flärd och fåfänglighet dansat fram på det eviga förderfvets stråt, ej ihågkommande att herren varder kommande lik en tjuf om natten, och då skulle du stå der lik de fåvitska jungfrurna utan olja i din lampa när brudgummen kommer. Vänd om, vänd om, dyra syster! Si, i dag är ännu tid. I morgon kan det vara för sent och helvetet, derur ingen räddning finnes, om du än gräte elfvar af blod och med böner och jemmerrop slete ut din tunga, så att den lik ett vissnadt löf fölle dig ur munnen, helvetet, säger jag, skulle öppna sitt breda gap för dig och uppsluka dig till evig tid, uppsluka dig med ungdom och fågring, ty din fågring är inför herran såsom ett orent kläde, såsom gyttjan på marken; men satan skulle fröjda sig deråt och kora dig ut till den fagraste bland alla sina afgrundsbrudar.

En rysning skakade Hedvigs gestalt. Hennes ansigte hade blifvit så blekt att det sken likt en hvit töckenfläck i mörkret och med bäfvande röst svarade hon:

— Vål är jag en syndare liksom alla andra, det vet jag, men inte har jag begått några brott, så att gud skulle straffa mig med en så ryslig fördömelse.

— Ack, min syster! Så talar den naturliga men-

niskan i sin blinda egenrättfärdighet. Vet du icke att vi af oss sjelfva hafva intet deraf vi kunna berömma oss inför gud? All vår dygd, vårt förnuft, våra goda gerningar äro inför honom såsom idel orenlighet. De äro ett djefvulens bländverk allenast. Endast då vi afkläda oss all egen rättfärdighet och släpa oss fram till nådastolen med våra nakna, af de stinkande syndasåren höljda själar och tigga om den oförtjenta nådens klädna af att skylta oss med, endast då kunna vi bestående blifva inför den allsvåldiges förskräckliga dom, ty af nåden allena varda vi frälste och en annan grund kan ingen lägga än den som lagder är.

— Hvilken är Jesus Kristus, tillade Hedvig långsamt, fullbordande det bibelspråk hon ofta i kyrkan hört uttalas.

Det blef tyst. Det var liksom om Michelsson hade häpnat inför det ord som nådde hans öra. Det stora namnet på kärlekens mästare, af den klara kvinnostämman uttaladt i det dunkla rummets tystnad, ljud såsom ett fridens och försoningens budskap midtunder den mörka och vilda lögnens predikan som skullat derinne. Det var som om ljuset dragit ut till kamp mot mörkret och lagt det heliga namnet likt en sanningens gnista på den arma unga kvinnans läppar, för att frälsa henne från den mörkrets lömska makt som höll på att fånga henne i sina garn. Det var tyst en stund. En himmelsk stråle drog fram gentom mörkret, men strålen slocknade; mörkret segrade denna gång. Fräckt höjde frestaren ånyo sin stämma.

— Du nämnde det namnet, sade han högtidligt, i hvilket är oss salighet gifven. Men af denna salighet kan du ej delaktig varda på några andra villkor än dem jag just nu förestafvat dig. De äro hårda för kött och

blod, de svida såsom det skarpa gisslets slag på den gamle Adams rygg, men endast den, som genom förnedringens djupa pöl krälat fram till nådens tron, endast den kan vinna rättfärdighetens krona.

— Men huru skall man kunna känna sig så arm och usel som herrn säger att man måste göra för att kunna bli delaktig af nåden? Inte kan jag känna mig sådan.

— Nej! Det köttsliga sinnet kan det icke begripa. Det tycker sig sjelf nog och behöfver intet. Men man måste bedja, bedja natt och dag om ett förkrossadt hjerta. Och så finnes det en spegel, som klart visar dig syndasåren i din själs anlete. Den spegeln heter guds ord. Rif bort högmodsbindeln från dina ögon och spegla dig i ordet. Spegla dig deri bittida och sent, morgon och afton, hvarje stund som dig gifven varder.

— Men när skall jag då hinna med mina sysslor och göromål?

— Hvad för sysslor och göromål? Jordiska, förgängliga ting, af djefvulen uppfunna för att locka oss bort från omsorgen om vår eviga välfärd. Nej! Lösryck din själ från detta lefvernets fåfänglighet och helga henne gudi. Läs ordet flitigt, och det du icke begriper vill jag med andens nåd förklara för dig. Du gör ju din herres tjenare den glädjen att se dig bland de kära själarne vid de stilla sabbatsstunder, der vi samlas för att med hvarandra betrakta ordet?

— Min man kommer snart hem. Jag tror inte att han tillåter mig att besöka bibelförklaringarne.

— Och du vore färdig att åtlyda hans syndiga uppsåt, som djefvulen utkorat till verktyg för att hindra dig att bli himmelrikets arfvinge! Ser du, satan är så illistig att han utväljer just det som den naturliga men-

niskan anser dyrbart och tycker sig skyldig att lyda och vörda, just det utväljer han för att dermed narra våra svaga hjertan i det eviga förderfvet. Men det heter: „Du skall mera lyda gud än menniskor“. Är det din man som afhållit dig från att besöka våra gudstjänster?

— Nej. Det har aldrig varit tal oss emellan om dem, men jag vet att Andreas blefve vred om jag gick dit och då vore det slut med friden i vårt hus.

— Och du fruktar den ofriden? Har du ej läst att Mikael och draken kämpade om herraväldet? Vet du ej att hvarhelst en själ söker det eviga lifvet, der råkar hon i strid med köttets trälar? Och ve henne om hon ej råkar i denna strid, ty då är hennes bättringsuppsåt ej ärligt. „Ingen kan tjena två herrar utan att han älskar den ene och den andre föraktar han.“ Salig den som föraktar djefvulen och allt hans anhang, det må heta make, fader, moder, broder, syster, vänner, pligt och arbete eller hvad granna namn det än må hafva, för att dermed blända och förföra den gamle skälmen Adam i oss. Du lofvar mig således, dyra syster, att ej låta dig förfäras af satans arga list, utan ståndakteliga strida? Och om du känner ditt mod någon gång svigta i den hårda kampen, så kom till mig, min syster, att vi må uppbygga hvarandra inbördes. Lofvar du mig det?

Michelsson tryckte hårdt den unga qvinnans händer mellan sina och drog henne närmare intill sig. Hedvigs hjerta slog så häftigt att predikanten säkerligen hörde dess slag i den djupa tystnaden. Hon kände sitt hufvud förvirradt. En hemlighetsfull, oemotståndlig makt beherrskade henne och hon hviskade:

— Ja!

— Det första steget är taget, utbrast Michelsson. Jag ser banden lossna som fjättra din själ, jag hör ulfven med förtviflans skrån fly från lammet, som blifvit ryckt ur hans klor. Prisad vare herren! utbrast han med vild hänryckning, kastade hufvudet tillbaka och upplyfte mellan sina sammanknäpta händer Hedvigs händer i höjden.

Han lät dem ånyo sjunka ned, men behöll dem slutna i sina, och Hedvig lät dem förblifva der. Hon sökte icke mera befria dem.

— Och nu, min syster! tog han ånyo till ordet. Nu vill jag bedja dig att tända upp ljus. Jag har några böcker, som jag ville gifva dig.

Hedvig stod upp, gick till skåpet, tände två ljus och bar dem till bordet. Då hon kom öfver golfvet, bärande de brinnande ljusen, som upplyste hennes sköna, dödsbleka ansigte, med den ångestfulla glansen i de blå ögonen, tycktes Michelssons mot det klara ljusskenet blinkande ögon vilja förtära henne med sin hemska glöd. Han upptog från fickan några tunna, häftade böcker.

— Sätt dig, sade han. Jag skall läsa för dig ett härligt stycke i de ting hvarom vi nu talat. Det är skrifvet af en älskelig gudsman, i hvars hjerta herrans nåd varit stor och underbar.

Hedvig satte sig och Michelsson började uppläsa ett stycke ur en af dessa så kallade andeliga ströskrifter, deri guds heliga ord behandlas med en djerf godtycklighet och en rå enfald, som måste väcka ömkan och harm hos en hvar, som hyser vördnad för detta ord.

Under läsningen satt Hedvig orörlig, med sammanknäpta händer, och ångesten i hennes nedslanga ögon blef allt större och större. Michelsson såg allt emellanåt

upp med en forskande blick, som alltid förbyttes i en triumferande belåtenhet.

Efter en stunds förlopp upphörde han med läsningen, slog ihop boken och tog en annan.

— Denna bok innehåller andliga sånger, frälsta själars jubelhymner. Vill du med mig sjunga en sådan sång?

— Jag kan ej sjunga.

— Kan du ej sjunga?

— Jag menar att jag ej förstår mig på att sjunga de der sångerna.

— Tror du att man behöfver något stort förstånd eller kunskap för att lofva sin gud? För hans öra ljuder ett troende hjertas korpålåt ljufvigare än ett otroget hjertas näktergalstoner.

Michelsson bläddrade i boken.

— Denna sång skola vi sjunga, sade han. Jag vill sjunga första versen för dig, så att du hör melodiu. Sedan kan du stämma in.

Och han uppstämde en glädtig verldslig melodi, till hvilken var skrifven ett slags andlig lofsång, hvars poetiska innehåll utgjorde ett värdigt motstycke till den nyligen förelästa prosan. Då första versen var sjungen utsträckte han handen mot Hedvig.

— Statt upp, kom hit och höj din röst med mig i lofsång, sade han.

Hon rörde sig icke. Med en förlägen, nästan bedjande uppsyn, som var alldeles främmande för hennes stolta ansigte, men som förlänade detta en ännu högre skönhet, svarade hon:

— Vill ej herrn vara god och sjunga ensam? Jag är ej van att sjunga annanstädes än i kyrkan.

En sträng blick sköt fram ur Michelssons ögon.

Hedvig — Du blyges att sjunga, därför att din stämma ej nu får smälta samman med församlingens och försvinna deri. Du blyges att låta den klar och tydlig ljuda i lofsången. Kristna syster! Djefvulen har tusende funder för att snatta bort från herren den ära, som honom tillhör. Vill du vara djefvulens träl?

Hedvig stod kvar orörlig. Hon kämpade en svår kamp mot sin förlägenhet, men Michelssons stränga blick hängde fast vid henne, och liksom djurtämjaren med sitt ögas makt besegrar vilddjurets motspänstighet och tvingar det till sin fot, så förintades hennes förlägna tvekan under denna blick och hon smög sig långsamt intill Michelssons sida.

— Rätt så, min syster! Häll dig!

Han stämde upp den följande versen och Hedvig inföll, i början med dämpad och osäker röst, men hennes öra lyssnade till den vackra samklangens af Michelssons djupa stämma och hennes egen klara röst. Hennes mod växte och då en ny vers begynte ljud hennes sång fulltonig och säker. Den unga qvinnan stod tätt invid Michelssons sida, hennes varma andedrägt fläktade mot hans ansigte, hennes stämma sammansmälte med hans. Hans sång höjde sig allt mera vildt glödande, hans ögon brunno, en lätt feberrodnad uppsteg på hans bleka anlete och svetten sipprade fram på hans panna, hans gestalt bäfvade och han smög sin arm kring Hedvigs smärta lif. Hon ryckte till och ville draga sig tillbaka, medan en het rodnad uppfiammade på hennes bleka kinder. Men Michelsson drog henne med en myndig, nästan befallande åtbörd tätt intill sig och hon dröjde stilla vid hans sida. Då sången var slut, sade han:

— Skola vi sjunga ännu en sång?

— Ja, om herrn så vill.

— Ja, jag vill! O, jag ville hela denna qväll, hela natten, ja, alla mina lifsdagar sjunga lofsånger med dig, älskeliga syster! Men kalla mig ej herre! I guds barns heliga samfund finnas icke titlar och jordiska vär-digheter, utan alla äro såsom bröder och systrar. Kalla mig din broder eller med det namn, jag i dopet erhållit, Joakim. Och du, min syster! Med hvilket namn har man upptagit dig i församlingens gemenskap? Hvad heter du?

— Hedvig.

— Hedvig! Ett vackert namn, fastän af hedniskt ursprung. Då jag hör dig sjunga, ville jag kalla dig Miriam, såsom hon hette, den fromma profetissan i Israel.

Huru mildt glänste ej den fromme mannens strängt öga, då han nu såg upp till Hedvig, medan han sade detta. Hon slog ner sitt öga för denna blick. Huru sällsamt smekande sänkte sig ej hans bestraffande stäm-ma, då han sade att hon borde heta Miriam.

En häftig ångest intog hennes hjerta. Hon ville fly, men hon kunde ej, hans arm höll henne fången. Med venstra handen vände han ett par blad i sånghäftet.

— Kanske sjunga vi denna sång. Den är just för en nyväckt själ, som ännu ej är fullt säker om sin frälsning.

Och han uppstämde sången, i hvilken Hedvig med en viss ifver inföll. Då den var slutad, sade han:

— Väl ville jag, såsom jag nyligen sade, sjunga lofsånger med dig utan återvändo, men nu är, efter jor-disk sed, tiden inne för oss att skiljas för denna dag. Dessa böcker skänker jag dig. Läs dem flitigt! Men innan vi skiljas, låtom oss nedfalla och bedja, bedja och tacka! Dertill ha vi ej behof af ljus. Himlens klarhet skiner öfver våra hufvuden.

Och han blåste ut båda ljusen, så att han och Hedvig plötsligt befunno sig i det djupaste mörker. Hon kände åter hans arm omsluta sig. Hon kände huru han sjönk ned till golvet och drog henne med sig. Och med sin djupa stämma, dämpad till en lidelsefull hviskning, började han tilltala den högste. Han prisade honom i eldigt värtaliga ord för det att han ledt hans steg till den vilsefarande unga qvinnan och förlänat honom andans svärd för att dermed genomborra hennes i synden slumrande hjerta. Han bad herren att ej skona henne, utan, om det ock kostade henne aldrig så bittert qual och lidande, korsfästa den gamla Adam i henne, sönderslå hvarje syndens ben i honom och ikläda henne nådens skära klädnad, så att hon måtte varda räknad bland skaran, som med palmer i händerna i evig lofsång står kring lammets tron.

Ju längre han bad, desto högre steg hans stämma, såsom ett himmelsstormande rop, desto mera glödhet blef hans hänförelse och den unga qvinnan skälfde tätt invid hans sida. Då bönen var slutad, kände hon hans heta, darrande hand på sitt hufvud och hörde huru han i en högtidlig hviskning, som gick henne genom märke och ben, läste välsignelsen öfver henne. Derpå kände hon ett par glödande läppar tryckas intill sin panna i tre långa kyssar. Michelsson stod upp.

— Farväl, älskade syster! Herren vare med dig! hörde hon honom hviska öfver sitt hufvud, och sedan förnam hon huru han med tysta steg lemnade rummet.

Han var borta. Den ena stunden efter den andra förgick och alltjemt låg Hedvig kvar på golvet. Blodet brusade hett genom hennes ådror, hennes hjerta slog högt, hennes hufvud var förvirradt, hennes själ bedöfvad. En namnlös ångest rasade i hela hennes varelse.

men midtunder denna ångest ryste hennes hjerta af en underbar vällust, en fröjd som hon aldrig tillförene anat. En gränslös verld af salighet skymtade för hennes syn oeh denna verld skulle blifva hennes. Genom att korsfästa sitt kött och ikläda sig den skänkta nådens klädnad skulle hon vinna denna verld. Och derinne, i den oändliga salighetens paradis, stod en gestalt för hennes syn, men denna gestalt var ej den evige guden, ej heller någon ljusets erkeengel, utan det var en jordisk man med eld i det svarta ögat och mäktiga, heliga ord på de bleka läpparne. Honom allena såg hon, han var den nyskapade Adam i det upplåtna eden och hennes själ försjönk i ett berusadt drömmande. En timme hade förflutit sedan Michelsson gick bort och alltjemt låg Hedvig qvar på golfvet. Nu spratt hon till, såg sig om som om hon uppvaknat ur en slummer, stod upp, skyndade till dörren, stängde denna och ilade in i kam-maren, der hon, utan att tända ljus, klädde af sig, kastade sig på bädden och omsider inslumrade.

VIII.

Morgonsolen uppväckte Hedvig ur hennes lätta, oroliga slummer. Med trött hand och liknöjdt sinne utförde hon sina husliga göromål, medan en drömmande ångest stod tecknad på hennes bleka anlete. Hon satte sig till arbete, men arbetet sjönk ur hennes händer. Hon grep till böckerna som Mickelsson lemnat och började läsa i dem, men snart afstannade äfven läsningen och hon försjönk i djupa drömmier. Så förgick dagen tills skymningen inbröt. Vid hvarje det minsta ljud spratt hon till och lyssnade, som om hon väntat någon. Slutligen, då det redan var ganska mörkt, steg Lena in.

— Här sitter du allena i mörkret, sade hon. Hvarför kommer du ej till oss? Till och med lille Jakob har frågat efter faster. Hur står det till med dig?

— Mycket bra.

— Det är bibelförklaring hos Bergströms i qväll. Jag tänker mig dit, har du lust att komma med?

— Ja, jag kommer.

Hedvig tände upp ljus och Lena betraktade henne med den gladaste öfverraskning, ty denna beredvillighet att följa med på bibelförklaringen hade hon ej väntat sig.

— Har du sett Michelsson sedan vi hörde honom hos Ekens? frågade hon.

— Ja, han var här i går afton — och gaf mig

de der böckerna, tillade Hedvig brådskande och pekade på böckerna som lågo qvar på bordet.

— Kom han hit till dig?

Lena hade en uppsyn såsom trodde hon ej sina egna öron.

— Ja.

— Och talade med dig i ordet?

— Ja.

Stum af häpnad betraktade Lena svägerskan, hvilken i detta ögonblick syntas henne såsom en högre, af den gudomliga nåden utvald varelse. Men Hedvig stod med bortvänt ansigte och rodnande kinder. Det var henne omöjligt att förtälja något vidare om Michelssons besök. Hvarför kunde hon ej berätta huru de sjungit, huru de bedt tillsammans? Han hade ju ej nekat henne att omtala det. Och hvarför skulle hon blygas därför? Var Michelsson ej en from man och var det ej heliga sysselsättningar som de förehaft? Jo, jo, och tusende gånger jo! Skulle han ej, om han såge hennes syndiga blygsel, strängt bestraffa henne därför? Säkerligen! Och dock var det henne omöjligt att tala. Hon teg.

— Ser du nu, utbrast Lena slutligen, huru illa man gör att dömma någon ohördan! Du skymfade honom alltid och kallade honom landsvägsprest och allt möjligt. Och så är han en mycket bättre andans man än många riktiga präster. De nådiga herrarne skulle visst besvära sig med att komma hem till fattigt folk och talu om nåden! Hvad fråga de efter om man blir salig eller fördömd, blott de få sin hand full. De klippta bara fåren, de! Men se, han är en riktig herde. Han gör såsom det står i bibeln, han går och söker upp det borttappade fåret och bär det hem på sina skuldror.

— Är han gift? frågade Hedvig plötsligt.

— Nej, det skall han inte vara.

— Huru vet du det?

— Han har sjelf sagt det åt Bergens Mina.

— Huru kom han att säga det åt henne?

— Hon frågade om han var gift.

— Hvarför frågade hon det?

— Kors! Inte vet jag det. Hon frågade väl bara, såsom man frågar någonting. Men inte vet jag hvad det gör till saken om han är gift eller ogift. Nog kan han vara en lika god ordets tjenare för det. Kommer du nu? Klockan är strax sex.

De båda svägerskorna begåfvo sig åstad. Bibelförklaringen hade redan begynt på de uppnådde den något aflägsna smedbostaden, men Michelssons blick, som ofta i orolig väntan riktats mot dörren, mötte Hedvigs då hon steg öfver tröskeln. Hennes hjerta slog våldsamt. Der stod han, den himmelska och jordiska salighetens budbärare! Och han var ej gift! Men hon? Derpå tänkte hon ej alls. Hon kom ej ihåg annat än att hon var en fri qvinna, som icke bortlofvat sin tro åt någon.

Som predikan redan var börjad, ville Hedvig och Lena ej tränga sig fram, utan de stannade nere vid dörren, och när sången begynte hviskade Lena till sin följeslagarinna att hon måste begifva sig hem, men uppmanade Hedvig att stanna kvar, hvartill denna nickade bifall.

Då flere sånger blifvit sjungna och predikanten ändtligen förklarade andakten slutad, aflägsnade sig åhörarne. Ingen begärde denna gång ett enskildt samtal med honom, troligen emedan de till följd af hans denna qväll ovanligt milda predikan voro mindre upp-

skakade än annars. Snart voro han och Hedvig allena i stugan. Han nalkades henne.

— Hell dig! sade han, fattande hennes hand. Det fröjlar mig att se dig i helgedomen, ty en helgedom är denna låga hydda, då troende själar der församlas för att njuta af ordets kostliga honung. Är du hemma i morgon?

— Ja.

— Farväl då tills vi återse hvarandra! Friden vare med dig!

Hedvig gick, men friden var ej med henne. Klar lyste fullmånen derute. Långsamt vandrade den unga qvinnan fram på den ljusa vägen. Plötsligt förnam hon bakom sig ljudet af snabba steg, som genljödo i qvälens tystnad. Hon stannade, såg sig om och lyssnade. I vägens krökning framträdde en hög gestalt. Hon kände väl igen denna skepnad. I nästa ögonblick stod han vid hennes sida.

— Frukta dig ej! Det är jag!

Med dessa ord helsade han henne och började vandra bredvid henne. „Frukta dig ej! Det är jag!“ Huru sällsamt högtidligt, förtroligt ljödo ej dessa ord, uttalade af den djupa stämman på den tysta, ensliga vägen! Hon kände sig på en gång rädd och lycklig i hans närhet.

— Jag tänkte uppå, tog Michelsson till ordet. att du i den sena qvällen skulle vandra allena hem och derfor skyndade jag efter dig, för att ledsaga dig.

— Det är alltför mycket besvär för min skull, genmälde Hedvig med sänkt röst. Nog är jag van vid att gå allena. Jag har ofta vandrat alldeles ensam på ödsliga skogsvägar om qvällen. Mitt hem, der jag bodde med min mor, låg in i djupa skogen.

Hon hade nämnt sin mor. Tankar och minnen, längesedan förgätna, stodo vid detta ord upp ur sin gömma och drogo genom hennes själ i ett stilla, sorgligt tåg. Flydda barndomsdagar stodo så klart för hennes minne, som de ej gjort på många år. Hon kom ihåg den fattiga modern, som arbetade och släpade såsom en träl för sina små barn och huru hon, sedan gossen, som var äldre, blef sänd ut i verlden att sjelf förtjena sitt bröd, huru hon för att skona för möda och lidande det yngsta, käraste barnet, den sköna dottern, ännu arbetade natt och dag, så att det tog bort hennes krafter, gjorde henne skröplig och gammal i förtid och sänkte henne ned i grafven. Såsom solljuset faller på en gammal tafla och lyser upp dess förgätna, i skuggan gömda bilder, så föll, då Hedvig nämnde sin mor, minnets solstråle på hennes barndoms och ungdoms glömda bilder och uppenbarade dessa klarare för hennes häpnadsblick än hon någonsin tillförene skådat dem. Hennes hjerta blef så tungt och en djup suck uppsteg derur.

Michelsson, som såg att någon allvarlig tanke selsatte henne, betraktade henne skarpt forskande. Då hon suckade frågade han:

— Hvaröfver suckar du? Är det öfver dina synder?

— Ja! svarade Hedvig och en djup smärta frambröt, kanske för första gången i hennes lif, ur hennes väsens innersta, i detta ord.

— Är din sorg äfven en sorg efter guds sinne, som kommer bättring åstad till salighet?

— Jag vet ej.

Hon sade detta med ett sorgset, främmande uttryck. Hennes tankar voro ännu kvar i de förflutna tiderna.

— Du vet ej! Är det en för sin frälsning bekym-

rad själ, som talar sålunda? Var på din vakt. Den lede fienden har många sätt att fresta. Ett af hans listiga knep är att söfva in hjertat i liknöjdhetens slummer. Säg mig, hurudan var den sorg som qualde ditt sinne?

De voro framme vid Hedvigs hem. Hon stannade och vände sitt sorgsna ansigte mot Michelsson.

— Jag kom att tänka på min mor, sade hon, och huru hon arbetade och slet ondt, för att jag skulle ha det lätt och bra. Hon arbetade visst så att det tog helsan och lifvet af henne i hennes halfva dagar. Och jag var visst inte något godt barn. Med otack lönade jag henne för all hennes kärlek.

— Det är rätt af dig att ångra dina fel. Men du sörjer endast öfver det du brutit mot en menska, ej öfver hvad du brutit mot gud.

— Men synda vi ej mot gud när vi fela mot våra föräldrar? Det står i tio guds bud: „Hedra din fader och din moder.“

— Visserligen! Men då skola vi ej sörja i fåfänglighet såsom hedningarne, icke sörja öfver våra brott mot menniskor, de der lika syndiga äro som vi sjelfva, utan deröfver att vi genom vårt onda beteende mot dem förtörnat lefvande gud. Du kan med stor kärlek och vördnad umgås med dina föräldrar och likväl vara ett förtappelsens barn, ty all din egen dygd gäller intet inför herran.

— Godnatt! sade hon slutligen. Jag tackar er för det ni var så god och följde mig hem.

Michelsson tryckte handen som låg i hans.

— Farväl! sade han. Snart vill jag besöka dig och tala med dig om de ting som höra till lifvet.

Och han gick. Två gånger såg han sig om på

vägen och helsade Hedvig, som stod kvar vid trappan. Då han försvunnit ur hennes åsyn trädde hon in i stugan. Der var så stilla och fridfullt. Mänskenet låg i en bred strimma öfver det hvita golvet, som glänste likt silfver. Hon satte sig uppe vid det ljusa fönstret. Hon tänkte på sin mor, huru hon i ensamheten utandats sin sista suck, och för första gången framstod detta i hela sin förfärande bitterhet för henne. Hon kände en stor oförlåten skuld tynga på sin själ. Hvar fans tröst i denna smärta? Hon erinrade sig Michelssons ord, att sorgen för en människas skull var synd. Men huru ofta hon än upprepade detta ord för sig, så skänkte det hennes bedröfvelse ingen lindring. Hvadan kom det sig att den gamla moderns bild just i qväll besökte hennes minne så lefvande som aldrig tillföre? Vål hade hon kommit ihåg henne mången gång förut och en vemodig känsla hade dragit genom hennes själ vid det minnet, men det hade farit igen såsom det kommit och hon hade varit lika lugn och glad som förr. Men nu, nu dröjde det kvar. Hon såg den gamla lifslevande framför sig, för hennes öra ljödo klart moderns afskedsord, då dottern drog bort att söka lyckan och lemnade henne allena att dö: „Gud välsigne dig, kära barn! Kom snart igen!“ Hon hade ju äfven skyndat hem, men för sent! Ju mera hon tänkte på dessa saker, desto kvalfullare blef hennes sinne. Och Michelsson? Kunde han ej trösta henne? Hade han ej visdom och sanning? Nej! Blott en känsla af dubbelt qual hemsökte henne, då hennes tanke flög till honom. Så satt hon länge i sina sorgfulla betraktelser. Gökuret slog elfva. Hon hörde det ej. Hennes hufvud sjönk ned mot bordet. En lätt slummer omtöcknade hennes sinnen. Hon var åter i sitt gamla hem. Modern lefde. En ousäglig glädje

uppfylde hennes hjerta, från hvilket det föll såsom en tung börda och hon tänkte: „Jag har blott haft en ond dröm. Gud vare lofvad!“ Och hon kände sig så lycklig och belåten i sin fattigdom, att hon alls icke mera erfor någon längtan efter rikedom, blott hon finge behålla modern. Det var söndag. Den gamla satt och läste högt ur bibeln, såsom hon i lifstiden plägade göra. Hon läste om huru Kristus sade till den rike ynglingen: „Gack bort, gif de fattiga allt det du hafver och följ mig!“ Och då sade Hedvig: „Men det är dock tungt att gifva bort allt det goda man besitter och sedan gå arm och fattig.“ Modern svarade: „Gif blott hjertat åt herren. Då blir det lätt att gifva allt annat.“ „Mitt hjerta är ondt och orent, kära moder; icke vill herren ha det.“ „Herren kan nog göra det godt och rent i sin stora ugn. Men vaka och bed att du ej faller i frestelse.“ Hedvig ryckte till och vaknade. O, ve! Det var alltsammans blott en dröm!

Det bultade på förstugudörren. Hon lyssnade. Det bultade hårdare.

— Kan det vara Andreas? — Hon tände hastigt ett ljus. — Ack, om det vore han! tänkte hon. Då vill jag tala med honom om mamma och berätta honom allt. Han skall kanske kunna trösta mig. Han är så god och förständig.

Så tänkte hon och skyndade ut i förstugan.

— Hvem är der? frågade hon, nästan viss om att få höra Andreas' starka stämman derute svara sitt glada „god vän“, såsom han brukade då han kom hem och bultade på.

— Blif ej förfärad! ljöd en dämpad stämman utifrån, men den stämman var cj Andreas'. Det är jag. Låt upp för mig!

Vid de sista orden hade rösten ett nästan befallande uttryck. Dörren öppnades och Michelsson steg in.

— Det kan falla dig underligt före, sade han, att jag kommer tillbaka vid denna sena timme, men jag har haft en svår anfäktelse sedan jag skildes från dig. Anden lemnade mig ingen ro, utan ropade ständigt: „Gå till din syster!“ Jag måste lyda maningen och, se, därför är jag här. Du har kanhända tänkt på mig och önskat att jag måtte vara när dig?

En girigt forskande blick sköt ur hans öga.

— Nog har jag tänkt på mycket och kommit ihåg er också.

Predikanten klef dristigt in i stugan och Hedvig följde efter. Hon stannade midt på golvet med ljuset i handen. Den ärbara unga qvinnan kände sig uppskrämd och illa till mods. En främmande man var hemma hos henne nära midnattstiden och hon var allena med honom! Väl sade hon till sig sjelf att denne man var en from ordets tjenare och att hans närvaro icke kunde vara till något ondt. Men det hjälpte ej. Den plågsamma rädslan blef kvar och hon önskade innerligt att Michelsson ej hade kommit denna gång, ty den ångestfulla lycksalighet, som uppfyllt hennes hjerta sedan hans besök qvällen förut, hade helt och hållet flyktat bort inför det smärtefulla minnet af modern, och endast den känsla af tungt qval, som nyss grep henne vid tanken på honom, endast den erfor hon, ännu mera stegrad i hans närhet.

Michelsson afklädde sin öfverrock och slog sig ned vid bordet.

— Jag har här en bok, sade han, hvarur jag vill läsa för dig. Den handlar just om de slags frestelser, om hvilka vi talade nyligen.

Hedvig stälde ljuset på bordet och satte sig ned. Predikanten började nu uppläsa en afhandling om alla de frestelser, för hvilka en människosjäl är utsatt från djefvulens sida, och bland dessa frestelser förekom äfven sorgen öfver att ha handlat orätt mot sin nästa. Vidare framhölls sjelfva kärleken anhöriga och vänner emellan såsom en svår frestelse, emedan endast den är värd vår kärlek, som är rättfärdiggjord genom nåden, och att det är en stor synd att älska köttsligt sinnade menniskor, om de än i jordisk slägtskap stå oss nära.

Hedvig lyssnade begärligt till dessa sällsamma läror och frestaren hviskade ånyo att detta var sanningen.

— Du finner, sade Michelsson, af det som denne gudsmannen skriver, att djefvulens illfundighet är djup såsom helvetet deri han bor. Just sådana tankar och känslor, som tyckas oss gudi behagliga, äro oftast blott en lömsk frestelse till synd. Om man t. ex. i äktenskap är förenad med en menniska, som ännu sofver i synden, så kan man omöjligt, om man sjelf genom nåden blifvit väckt till ett nytt lif, längre hysa kärlek till en sådan make, utan denna kärlek är då blott en köttets frestelse, som den troend emenniskan bör bekämpa och med andens bistånd besegra.

— Men bör man ej då arbeta på att omvända sin make också?

Denna fråga kom litet oväntadt för Michelsson,

— Visserligen! Men om han ej låter omvända sig, bör man öfverlemna honom i dens hand, som rättvist dömer den goudaktige.

— Men om han låter omvända sig?

— Ja, då är det icke vårt verk, utan andens som allt verkar i allom. Skola vi nu sjunga en sång?

— Men om någon hör det och undrar öfver att det är sång här inne på natten?

— Ser du, huru du ständigt låter fresta dig af människofruktan! Ack, min kära! Huru svag i tron är du ej ännu!

Michelsson slog upp sångboken.

— Kom hit till min sida! befalde han.

Hedvig lydde. Hon var ej mera lika förlägen som förra gången.

Sången fortfor länge. Michelsson blef alltmera uppeldad och Hedvig kände sig bortförd såsom i en hvirfvel. Moderns bleka skugga flydde sorgfullt suckande ur hennes minne och hon tyckte sig flyga på de mäktiga tonerna, liksom buren på vingar af eld, in i den underfulla verld af hemlighetsfull, berusande sällhet, som upplåtit sina portar för hennes själ, då hon blef allena efter Michelssons första besök.

Äntligen slog han igen boken och torkade svetten från sin panna.

— Huru ljufviga äro ej dessa ensliga sabbatsstunder här hos dig! sade han. Kan du ana den öfver-svinneliga glädje, hvaraf en ordets tjenare känner sin själ uppfylld, då han bland världens barn finner en enda, som lyssnar till hans rop?

Hans arm hvilade kring Hedvig medan han talade, och en mild, högstämd fröjd dallrade i hans sänkta stämma. Hon vågade ej se på honom. Det var henne såsom om ett väsen från en högre verld fannat henne.

— Och nu, min syster! Han stod upp. Vill du med mig dricka en bågare vin till insegel på det förbund vi slutit? Vinets njutande är ingen synd. Du har ju läst om huru herren sjelf drack vin på bröllopet

i Cana och der förvandlade vattnet till denna heliga dryck?

Michelsson tog från fickan i sin öfverrock en flaska, fylld af ett gnistrande, mörkrödt vin, ställde denna på bordet och, stödjande handen mot buteljhalsen, sade han eftertänksamt:

— Skola vi kanske gå in i kammaren der, ty det kunde hända att någon ginge förbi och såg oss dricka vin. Verlden är full af ondska.

— Men är det ej synd att fråga efter hvad verlden säger?

På detta inkast var han ej beredd, men han fann sig med lätthet.

— Min kära! sade han mildt. Du har ej rätt förstått mina ord. Jag sade att det är synd att frukta människors omdöme då man betraktar ordet och sjunger lofsånger, men förehärfver man något, hvilket inför dens ögon, som väl ser vår gerning, men ej dess verkliga mening, tyckes obegripligt, då bör man ej för onda människors blickar blotta ett slikt förehafvande, på det de ej må vanhelga det med sina syndiga tankar och ord, utan det bör man gömma för världens lystna blick. De första tidernas kristna höllo ju sina gudstjenster i underjordiska hålor och andra, fördolda rum, dit deras hätska förföljare ej funno vägen. Förstår du mig?

— Ja.

— Nåväl! Låtom oss då gå ditin.

Hedvig tog ljuset och gick med dröjande steg och sänkt öga in i kammaren, följd af Michelsson. Hon införde i midnattens enslighet en främmande man i denna fridlysta helgedom, dit hennes make efter nattens inbrott ännu aldrig satt sin fot! Frukten och önskan att kunna

fly grepo ånyo hennes hjerta, men hon stannade dock kvar derinne.

— Vill du nu gifva oss ett kär! att dricka ur? sporde Michelsson.

Hedvig öppnade ett litet skåp inne i kammaren. Der syntes glas samt några porcelinskärl och bakom dessa glimmade det såsom silfver. Michelsson nalkades.

— Der blänker silfver och rikedom i ditt skåp. sade han med blickar mera glimmande än silfret. Jag ser der en bägare. Tag den.

— Men det är blott en.

— Och hvad gör det? Kunna ej vi, återlösta sy-skon i trone, dricka ur samma kär!?

Hedvig framtog den stora, tunga silfverbägaren.

— Ett kostbart och vackert kär! Är den din?

— Nej, den tillhör min man. Han har vunnit den såsom pris vid en skyttefest, som bruksherrn vid sitt bröllop tillstälde för arbetarne.

— Är din man rik?

— Ja, det är han!

Hedvig höjde sitt hufvud och blickade stolt på Michelsson.

— Det är lättare för en kamel att gå genom nåls-ögat än för den rike att ingå i himmelriket. Du, min syster, älskar du rikedomen?

— Nog är det ju bättre att vara rik än att vara fattig.

— „Om du förvärfvade hela verlden och toge skada till din själ, så gagnade det dig intet“, säger skriften. Få äro de rike, som ingå i den eviga salig-heten. Bed därför att ditt hjerta må vara bevaradt för kärleken till gods och guld och helgadt gudi till ett tem-pel, uppfyllt af trones klarhet och börens rökoffer.

— Om det är en synd att älska denna världens goda, så vill jag visst bjuda till att arbeta deremot, genmälte Hedvig ödmjukt.

Michelsson slog bågaren full till randen af det purpurglödande vinet och räckte henne den.

— Drick, min kära, till ett insegel på det heliga syskonförbund vi slutit i trone.

Hedvig drack af vinet.

— Hvad det var starkt! sade hon.

— Ja, det är äkta drufvosaft från den sköna södern. Sådant vin som detta drickes sällan, ja, kanske aldrig häruppe i nordén.

Han förde bågaren till sina läppar.

— Huru har då detta vin kommit hit?

— Jag har erhållit det som gåfva af en kär syster i andanom. Hennes man är sjöfarande och har hemtat det hem från södern, för att njuta deraf med sina syndiga stallbröder, som ingen annan åtrå hafva än att fråssa af jordens sköna håfvor, som herren gifvit sina trogna att vederqvicka sig med under dagens tunga och hetta. Då tog den kära system, hans maka efter köttet, hans fiende efter anden, en liten del deraf och skänkte mig och gjorde dervid sig sjelf det löftet att aldrig smaka af vinet, på det hon ej olofligen måtte taga något af sin man. Det var sin del hon gaf mig.

En tystnad inträdde. Michelsson tycktes försjunken i det ljufva, heliga minnet af den älskliga system i trone, som knep vinflaskorna från sin man för att dermed hugna den fromme brodern.

— Vill du så skola vi sjunga en lofsång? frågade han.

Hedvig biföll. Han slog upp sångboken, vinkade

henne till sin sida och förde vinbägaren till hennes läppar. Hon drack, han drack och så begynte sången.

Hans arm smög sig kring henne och han drog henne närmare intill sig. Vid uppehållen mellan hvarje vers räckte han henne den fyllda bägaren och drack derpå sjelf. En klar rodnad brann på Hedvigs sköna anlete, en glödande glans skimrade i hennes ögon och smältande, nästan trånande qvælde sången fram öfver hennes friska, af vinet fuktade läppar. Men Michelsson var dödsblek. En vild eld lyste i hans djupa ögon och dallrande af lidelse flög sången fram öfver hans läppar.

Tonerna dogo bort. Men Michelsson qvarhöll Hedvig omsluten af hans arm. Han lade äfven den andra armen kring hennes lif och sammanknäpte lik en boja sina händer kring henne.

— Är den ej ljuflig, denna de troendes saliga för-
ening? hviskade han.

Hedvig svarade ej, men hon lutade sitt glödande ansigte så djupt ned öfver honom att hennes läppar nästan berörde hans hjessa, och dervid föll den ena af hennes mjuka, mörka hårflätor ned öfver hans ansigte. Han lade den sagta tillbaka på hennes skuldra, påfylde ånyo vinbägaren och förde den till hennes läppar. Hon drack med häftig begärlighet. Frestaren log, men hon såg det ej. Då hon druckit slog hon suckande sina armar kring Michelssons hals.

— Led mig till himmelen med dig, hviskade hon. Jag vill blifva salig.

— Vill du då lofva att i allt lyda mig?

— Ja!

— Att afsäga dig ditt eget kött med all dess egen vilja, alla dess önsknigar och begär, all dess jordiska kärlek och ikläda dig den stridande skarans skrud, som

heter ödmjukhet och försakelse, vaka, fasta och bön? Vill du det?

— Ja!

— Nåväl! Du har lofvat och jag inviger dig till ett lam i den utvalda hjorden, som en gång skall beta i Edens blomsterängder och dricka ur de klara källorna med lefvande vatten. Hell dig!

Han läde sin hand på hennes nedböjda hufvud. Derpå slog han i bågaren det sista vinet, bjöd henne deraf och drack sjelf.

— Och nu, gif mig den heliga broderkyssen!

Han slöt henne i sina armar. Hon böjde sig ned öfver hans ansigte och närmade sina purpurglödande, lätt darrande läppar intill hans. Kyssen var brinnande och lång, såsom om de båda omfamnande aldrig velat skiljas från hvarandra. Då Hedvig äntligen upplyfte hufvudet och med sin druckna blick såg in i Michéls-sons ögon, då var hon invigd åt honom och fastsmidd vid honom med en boja, för stark för henne att afslita. Han läste detta i hennes öga och ett leende flög öfver hans anlete, ett sådant leende som ormen i paradiset log, då Eva förde till sina läppar den förbjudna frukten.

Michéls-son såg på sitt ur och stod upp.

— Det är tid för mig att lemna dig, sade han. Klockan är redan öfver tu.

— Skall du gå bort nu? frågade Hedvig hviskande liksom i en dröm.

— Ja, min älskeliga, min däjeliga! Jag måste lemna dig allena nu. Men i morgon skola vi ses åter. Jag predikar i morgon afton hos smeden Isaksson. Du kommer ju dit?

— Ja, jag kommer! Skulle jag ej komma!

Michelsson stod stum och orörlig, skådande omkring i rummet med dystert brinnande blick.

Hedvig nalkades honom.

— Hvad tänker du på? sporde hon.

— Jag tänker uppå den man som bor med dig här inne i detta rum, hvilket synes mig såsom en helgedom, den man, som slumrar i den stilla natten vid din sida der på bädden, jag tänker uppå att hans hjerta är såsom en mörk klyfta i hälleberget, såsom en håla i ödemarken, dit det himmelska ljuset aldrig kastat en stråle.

Det flög ett uttryck af skrämsel öfver Hedvigs ansigte. Hennes man! Honom hade hon i denna stund alldeles förgätit. Och Michelsson, han trodde att hon älskade denne man, att hon var hans hustru, såsom hon hette inför verlden! Detta kunde hon ej lida! Det fick han ej tro!

— Han bor icke med mig här, svarade hon häftigt. Jag är ej hans hustru, fastän menniskorna tro det och presten vigt oss samman. Såsom bror och syster äro vi.

Michelsson fäste på henne en blick af frågande bestörtning, i hvars djup blixtrade en vild fröjd. Han fattade hennes arm.

— Håller du honom då ej kär?

— Jo, det gör jag, men ej såsom hustrun bör hålla sin man kär.

— Min dyra syster, mig däjeliga blomma i Saron! Säg mig, bekänn inför mig i denna heligt ensliga stund, såsom om jag vore din skriftefader, säg, ty du skall stå inskrifven i mitt hjertas bönebok tusendefaldt ljufvigare derigenom, säg mig — han sänkte sin röst till en hviskning och lutade sina läppar intill hennes öra —

är du en underblomma i vingården, en snöhvít lilja bland denna verdens besmittade ogräs, är du, fastän du bär namnet af en syndig mans hustru, en ren jungfru?

— Ja.

— Salig, salig, du! Och salig jag, som det blifvit förlänadt att finna en sådan utkorad himmelrikets brud i denna jämmerdal! Tusenfaldigt kär är du mig från denna stund och rummet der du bor skall vara ett heligt rum. Och nu, farväl, min kära, min älskeliga! Gack till hvila och var mig helsad i en välsignad stund i morgon!

Han höll begge hennes händer i sina. Dervid kom han att vidröra en ring på hennes venstra hand.

— Hvad är detta för en ring?

— Det är min vigselring.

— Och denna andra?

— Min trolofningsring.

— Med mannen, som du ej håller kär?

— Ja.

— Och dessa syndiga bojor bär du på din rena hand, på hvilken blott den himmelska trolofningens osynliga insegel borde vara fäst! Slit dem af din hand och kasta dem ifrån dig, ty så länge du bär dem skall ej herrans välbehag vara fullt till dig.

— Jag vågar ej,

— För hvem räds du?

— För honom, som gifvit mig dem. Han kommer snart hem.

En ursinnig blick flammade upp i Michelssons öga.

— För honom, mannen som du ej älskar! Hvad har du att frukta af honom, den förtappade, du himmelrikets utkorade brud, som omgjordat dig med andans svärd för att kämpa mot synd och verld?

— Nej, nej! Jag vågar icke! Han vet intet. Icke nu, men sedan, sedan — stammade Hedvig, bäfvande inför mannen med den fruktansvärda blicken, som med sin jernhand omslöt hennes arm.

— Jag skall göra allt, hvad du begär af mig, men icke detta, icke nu genast.

— Är han hård mot dig, den ogudaktige?

— Nej! Nog är han god, men detta vågar jag ej göra honom.

— Ve dig, som af människofruktan låter förföra dig till synd! Din fägring skall alprig stråla bland himmelens englaskaror, utan varda ett rof för afgrundseldens flammor! Om du vill frälsad varda, så drag dessa ringar, som djefvulen smidt kring ditt finger, i denna stund af din hand och gif mig dem! Ser du dessa ringar?— Han upplyfte sina med de blixtrande ringarne smyckade händer. Äfven de ha en gång varit kära syndens bojor för odödliga själar. Men de ha segrat, dessa själar, i kampen mot köttet och djefvulen och offrat mig dessa smycken såsom minne af sin seger. Eller hänger ditt hjerta fast vid det snöda guldets? Kostar det på dig att skiljas från de blänkande prydnaderna? Vet du ej, att det nät, hvori satan fångar själarne, är spunnet af guld och de kedjor, hvarmed han fångslar dem i sitt rike, äro smidda af guld? Har du aldrig läst om den rike ynglingen, som kom till herren och frågade hvad han skulle göra för att varda salig och herren svarade honom: „Gack och gif alla dina egodelar de fattiga och kom och följ mig!“

Det var samma ord som Hedvig hört sin moder läsa i drömmen! Nu ljödo de från Michelssons läppar. Ja, ja, sanningen bodde hos honom! Han var herrens sändebud!

Hon nedsjönk till hans fötter.
 — Nåd! bad hon. Jag skall göra allt, men haf tålmod med mig!

Den högväxte mannen med det bleka anletet och det långa svarta håret, der han stod, med handen upplyft och de svarta ögonen såsom brinnande ugnar, var förfärligt skön i detta ögonblick. Det var en sällsam tafla i den halfdunkla kammaren, den fagra, unga qvinnan, med de glödande kinderna och den berusade, ångestfulla blicken, fäst på denne man, som sjelf tycktes vara den djefvul, hvilken han så ofta åberopade och som nu i midnattsstunden iklädt sig mensklig skepnad för att fresta den ensamma unga qvinnan. Han betraktade henne under tystnad en stund. Han tycktes njuta i fulla drag af att se sitt sköna offer, ödmjukt tiggande om förbarmande, ligga vid hans fötter. Slutligen räckte han henne handen och uppreste henne.

— Nåväl! sade han. Ske dig som du begär! Herren sjelf har stundom förbarmande med den menskliga svagheten då viljan är god. Men tag dig tillvara för att gäckas med hans långmodighet, ty då blifver ditt straff förfärligt. Du lofvar således att skilja dig från dessa syndiga smycken, att snart skilja dig från dem och från allt som är dig till ett hinder och en frestelse i det nya förbund du i denna natt ingått?

— Ja!

— Vare du då välsignad! Farväl, min syster!
 Han tryckte de tre heliga kyssarne på hennes panna och lemnade rummet. Hon följde honom ut i stugan och lemnade kammardörren öppen, så att ett svagt ljussken föll hitut. Michelsson påtog sin öfverrock, tryckte ännu en gång hennes hand och gick. Hedvig följde honom ut i förstugan och stängde dörren,

mot hvars kalla jernbeslag hon lutade sin heta panna, lyssnande till hans steg, som småningom bortdogo i nattens tystnad, och stapplade derefter in igen.

Inkommen i kammaren stannade hon och stirrade omkring sig. Ljuset var nästan nerbrunnet. På bordet låg sångboken uppslagen och der bredvid stodo den tomma flaskan och den urdruckna bågaren. Det var hett der inne såsom i en ugn, tycktes det henne. Nu flammade det nerbrunna ljuset upp i en stor låga, som kastade sitt klara, fladdrande sken öfver rummet, och i detta sken började föremålen för hennes ögon dallra och röra sig och det syntes henne att sångboken och bågaren började dansa med hvarandra. Hon gick till sin bädd och satte sig på denna, med den stela blicken stirrande på den lustiga dansen omkring henne. Så föll denna blick på hennes hand och de skimrande ringarne, som tycktes dubbelt så breda som annars, dansade äfven om hvarandra, och hon lyssnade med ett drömmande, nästan vanvettigt leende om hon skulle höra klangen af guldets, och slutligen tyckte hon sig förnimma den. I detsamma slocknade ljuset och hon satt allena i den kolmörka kammaren. Då afkastade hon med skälfvande händer sina kläder på golfvet och sjönk ned på bädden. Feberhett brände hennes hufvud, hennes hjerta slog häftigt och vid de förvirradt klingande tonerna af en fjerran musik, hvilka ljödo för hennes öron, drogo förunderliga syner och gestalter förbi hennes öga, men alla dessa gestalter hade en endes drag, och blandade med tonerna förnam hon hans förfärligt hotande ord, och bäfvan sammanpressade hennes klappande hjerta, men så ljödo de underbara, stora, ljufva orden om kärlek och salighet, som han talat, synerna sjönko hän i nattens mörker, tonerna dogo bort

i sitt fjerran, en känsla af outsäglig salighet fannade hela hennes varelse, hon kände den heliga kyssen på sina läppar och sjönk i slummer.

IX.

Morgonen randades. Det var en klar, kylig höstmorgon. Solen sken in i Hedvigs lilla, tysta kammare och dess strålar föllo på den unga qvinnan, som slumrade på bädden. Hennes anlete var blekt. Ett oroligt, lycksaligt leende hvilade på hennes läppar. Hon upplyfte sina hvita armar och tryckte dem häftigt intill sin halfblottade, sköna, kyska barm, liksom om hon i drömmen fannade någon. En sprittning flög genom hennes gestalt; hon vaknade och mötte med en drömande, hänryckt blick morgonsolens friska stråle, för hvilken hon ånyo tillslöt ögonen, och låg orörlig en stund. Derpå sprang hon upp, inhöljpe sig hastigt i sina kläder och blickade omkring i rummet. Hedvig uppvaknade från en orolig slummer, i hvilken förvirrade bilder, den ena underbarare än den andra, omsväfvat hennes själ. Slutligen sammansmälte alla de skiftande bilderna i en enda. Den högväxte mannen, den välbekante med de flammande ögonen, stod framför henne och sade: „Kom!“ Och hon följde honom. De sväfvade bort öfver höga berg och blåa, svallande sjöar och kommo till en skuggrik lund. Der var så skönt och ljufdigt, att hon aldrig tillförene skådat eller kunnat föreställa sig en sådan nejd. Och hon tänkte: „Här är visst paradiset!“ Der var hon allena med honom, hennes hjertas apostel,

och han var hennes make. En outhärlig lycksalighet fannade hela hennes väsen, drömmen slocknade i nattens vågor, hon vaknade och morgonsolen strålade mot hennes öga. Med en salig ångest på det bleka anletet och skakad af rysningar vandrade hon omkring, undanstädande spåren af nattens festlighet. Hon fattade den tomma flaskan. Hvad skulle hon göra med den? Hvar skulle hon gömma den så att Andreas ej måtte se den? Men det var ju en synd att hysa människofruktan och hade hon väl gjort något ondt? Samvetet hviskade ja, men det var ju den gamla människans röst, som man ej finge hörsamma, utan som måste nedtystas och förqvävas. Men huru vred skulle ej Andreas blifva! Hon bäfvade vid denna tanke. Nej, nej, hon vågade ej uppväcka hans vrede.

— O! utbrast hon högt, der hon stod med den olyckliga flaskan i sin upplyftade hand. Hvarför tog han ej denna med sig, så hade jag ej behöft utstå denna vända?

Men så kom hon ihåg att det stått i boken, hvarur han läst för henne, att frestelser sändas oss från himlen för att pröfva vår tro. Var då denna flaska sänd från himlen för att pröfva hennes styrka i tron? En fläkt af det forna spotska löjet flög öfver hennes läppar, men slocknade snart åter. Det hade ju äfven stått i boken, att gud ej försmår de simplaste ting, för att använda dem för sitt rikets befrämjande, att han begagnar dertill sjelfva djefvulen. Skulle han då ej kunna använda en tom flaska? Och vinnande en tung seger öfver, såsom hon trodde, sitt eget jag, den gamle sjelfviske Adam, beslöt hon att ej dölja flaskan och stälde den dermed på spiselkanten i stugan. Men sällsamt nog! Hon erfor ej efter denna hjeltmodiga åtgärd den sjä-

lens klara frid, som plägar följa på en handling af själf-uppoffring, af uppfylld pligt och underkufvande af själfviskheten. Nej, en orolig spänning, en fridlös aning att af henne fordrades ännu mycket, mycket mer, förrän måttet var till fullo rågad och den gamla menniskan inom henne dödad, var den enda känsla hon erfor. Den dagen var det omöjligt för henne att sysselsätta sig med något arbete, det föll ur hennes händer och hon försjönk i grubberier. Den underbara förflutna natten var det oupphörligt återvändande föremålet för hennes vakna drömmar. Hvarje dess uppträde, hvarje ord som derunder vexlats, drog åter och åter genom hennes minne. Hon ansträngde sig derunder att genomtränga det töcken som höljde hennes hågkomst af de senast förlidna stunderna af Michelssons besök, men detta var omöjligt. Hennes hjerta klappade af ångest och hennes kinder brunno. Hennes blick föll på ringarne på hennes hand. Då flög en upplysande blyxt genom töcknet. Han hade sagt att det var synd att bära dessa smycken och befalt henne att aflägga dem. Hon hade vägrat. Då hade han talat förfärliga, hotfulla ord, men huru dessa ord ljödo, det kunde hon ej erinra sig. Hon kom blott ihåg den fasa de ingifvit henne. Ett dunkelt minne skymtade för henne, att hon legat på knä för den stränge och i detsamma såg hon honom tydligt, der han stod framför henne i det ögonblicket. Minnets vandring stannade vid denna syn och det försjönk, lycksaligt förfäradt, i betraktandet deraf. Slutligen spratt hon upp ur denna åskådning och hennes själ sträfvade fram, ängslig och motvillig, genom nattens öfriga minnen. Hon skulle helst stannat vid denna punkt, men det var som om en ond makt tvingat henne att gå vidare. Men allt hennes letande med minnets

lampa var fåfängt. Efter det ögonblicket kunde hon ej mer erinra sig något. Hvad hade Michelsson sagt? Hvad hade han gjort? Hade han gått bort eller hade han ännu dröjt? Huru hade han kommit ut? Hade hon följt honom? Visserligen, efter dörren varit stängd innanför då hon i dag på morgonen gått ut för att öppna den. Hon lutade sitt brännande hufvud i händerna och försökte ännu en gång att anstränga sitt minne, men förgäfvdes! Då flög genom hennes hufvud en tanke som skänkte henne en plötslig lättnad: Hon skulle fråga Michelsson härom. En sådan from och helig man som han skulle visst säga henne sanningen. Sådana voro de tankar som hela denna dag sysselsatte Hedvig och då hon kommit till slutet, till den lugnande föresatsen att fråga Michelsson och beslöt att företaga sig någon sysselsättning, återvände ofrivilligt hennes tankar till utgångspunkten och började samma kretslopp om igen.

Dagen förflöt och skymningen inbröt. Michelsson hade sagt att han skulle predika hos smeden Isaksson denna qväll. Hedvig såg på klockan: den var sex. Hon måste gå. Gerna skulle hon till fots vandrat flere mil för att få se och höra honom. Men sedan, när Andreas kom hem, huru skulle det då gå? Michelsson hade sagt att man bör mer lyda gud än menniskor. Och äfven om han aldrig sagt detta, så kunde ju här ingen tvekan komma i fråga. Hvad var Andreas mot Michelsson? Öfver hennes läppar drog ett lidelsefullt, föraktligt leende. Den allvarsamme, idoge smeden med de stränga sederna och de enkla, trohjärtade orden på tungan, han förbleknade som en torftig töckengestalt i bredd med den underbare mannen med den stora visdomen, de brinnande ögonen och de hänförande orden,

aposteln, erkeengeln, som skulle leda henne till salighet. Alla de stora, heliga män, om hvilka hon hittills med likgiltighet läst i bibeln, de framträdde nu för hennes minne och såsom en af dem syntes henne Michelsson.

I qväll skulle hon återse honom! Och efter bibelförklaringens slut skulle hon fråga honom om den förlidna nattens händelser. Med dessa tankar i hågen vandrade hon med snabba steg framåt vägen till Isakssons stuga. I qväll lyste ej månen. Dagen, som börjat så klar och vacker, hade snart mulnat och nu hven stormen öfver nejden och det kalla höstregnet nedflöt i strömmar. Hedvig varseblef dock ej ovädret, der hon skyndade fram mot sitt mål. Då hon anlände dit var bibelförklaringen ännu ej börjad. Hon såg sig omkring bland folkhopen, som denna qväll, troligen till följd af ovädret var glesare än annars, och sökte sig en mera undanskymd plats. Hvarför ville hon det? Det visste hon knapt sjelf. Men hon fann ingen sådan plats, utan i detsamma vinkade en smedhustru, som satt uppe tätt invid predikantens bord, henne att komma dit. Hon kunde ej annat än lyda och gick med motvilliga steg dit upp. Michelsson inträdde. Under de vanliga åthäfvorna intog han sin talarestol och då han efter välsignelsen upplyfte hufvudet och lät blicken flyga öfver församlingen, blef denna blick, vid åsynen af de glesa lederna, skarp som en knif. Den träffade Hedvig. En hemlig fröjd blixtrade på dess hvassa udd — och hon kände huru det spratt till i hennes hjerta och en brännande sky drog öfver hennes kinder.

Michelsson började sin predikan med en hårresande dom öfver församlingen för det att den af ovädret låtit afhålla sig från gudstjensten. Hvarjehanda liknelser

användes för att beteckna fromheten hos denna församling. Den var såsom falaskan i spisen; så länge man ej blåste på den, så låg den så stilla, hvit och vacker, men vid minsta vindpust flög den åt alla sidor och den blodröda syndens glödande kol lågo derunder, stygt grinande som sjelfva djefvulen. Den var såsom en flock höns, som stolt kacklande kråmade sig i solskenet, men så snart några regndroppar föllo sprang för att söka sig skydd. Och han frågade sina åhörare hvart de väl ville springa undan det stora ovädret i helvetet, då stormen rasade der och piskade de otrogna med de eviga samvetsqvalens glödgheta störtregn. Det var en dun-drände och skarp predikan, som Michelsson höll denna qväll. Äfven de närvarande, som hade trotsat det fula vädret, fingo sin beskärda del med, ty det hette om dem att de måhända under nästa oväder skulle uteblifva och han få predika för stockarne i väggarne, men om det gälde ett dansnöje eller något annat den lede frestarens kalas, då fruktade man minsann ej ovädret, utan då skyndade man nog åstad, om det än regnade eld och svafvel och djefvulständer komme flygande med stormen.

Hedvig kände sig uppskakad och djupt bedröfvad af denna predikan. Gälde hans ord äfven henne? Trodde han väl om henne att något oväder kunde rasa så hårdt, att det förmådde afhålla henne från att komma och höra honom tala? Kunde han väl tro att hon skulle skynda till något verldsligt nöje sedan hon en gång hört honom fördöma slika nöjen? Detta ville hon säga honom då hon efter predikan talade vid honom. Hon erfor nästan en känsla af harm vid tanken uppå a. t. han skulle tro något sådant om henne.

Medan Hedvig satt i Isakssons stuga, lyssnande

till den store predikantens ord, vandrade i mörkret och ovädret en högväxt, resklädd man med skyndsamma steg fram mot hennes hem. Han bultade sakta på förstugudörren, väntade lyssnande några minuter och bultade sedan hårdare. Då han ånyo väntat en stund, otåligt gående fram och åter på den lilla förstugubron, sade han halfhögt för sig sjelf:

— Kanhända är hon i kammaren.

Han skyndade till den lilla trädgårdstjappan bakom huset, hoppade öfver planket och gick fram till kammarfönstret.

— Besynnerligt! utbrast han då han såg att det var mörkt öfverallt, stannade en stund obeslutsam och styrde sedan sin vandring bort igen.

Lena och hennes man voro hemma i sin af den glada aftonbrasan upplysta stuga, Jakob rökande sin pipa och Lena dukande bordet till qvällen. Några minuter efter den ensamma mannens besök vid Hedvigs hem öppnades dörren och han inträdde drypande af vattnen i Jakobs stuga.

— Nej, se på Andreas! utbrast den vänliga Lena och skyndade honom till mötes. Välkommen hem! Det var då hiskeligt så vattnet dryper af dig! Kläd nu fort af dig de der våta kläderna och kom och värm dig!

Jakob hade äfven stigit upp och gått att hälsa sin svåger välkommen, Då hälsningarne voro utbytta sporde Andreas:

— Är Hedvig här hos er?

— Nej, det är hon inte. Jag har inte sett till henne på flere dagar, svarade Jakob.

Lena svarade intet, men ett uttryck af oro, nästan förskräckelse lade sig öfver hennes ansigte och hon

vände sig till spisen och började syssla der, medan hennes skygga blick oupphörligt flög till brodern.

— Hon är väl hemma, kan jag tänka, fortfor Jakob. Hvart skulle hon ha gått i detta väder, när en ärlig man inte vill köra ut hunden sin heller?

— Nej, hon är ej hemma. Jag var der, men dörren var stängd och mörkt både i stugan och kammaren och ingen hördes till, fastän jag bultade på riktigt duktigt. Hon måtte väl ej vara sjuk!

En liflig oro flög öfver hans starka drag.

— Åhnej, inte är hon det! genmälte Lena ifrigt. Nog var hon frisk i går afton. Men jag tror att jag vet hvar hon är, tillade hon med låtsad fundersamhet, ty Lena, som ganska väl visste hvar sammankomsten skulle ega rum denna qväll, men för ovädrets skull ej vågat sig dit och således vardt räknad bland dem, hvilkas tro var såsom falaskan och hönsflocken, Lena, säga vi, anade genast, då hon hörde att Hedvig ej var hemma, att hon begifvit sig till bibelförklaringen.

— Jaså! inföllo de båda männen ifrigt och utan den ringasté misstanke. Hvar år hon då?

— Jo, jag tror att hon är här i närheten på ett ställe.

— Huru vet du det? frågade Jakob.

— Jo, jag tyckte att hon sade i går att hon skulle gå dit, genmälte Lena temligen frimodigt, men hon såg ej upp då hon uttalade denna osanning.

— Nå, hvar är det då? frågade Andreas otåligt. Jag går genast dit.

Nu i farans stund återfick Lena hela sitt mod och sin bestämmdhet.

— Åhnej! sade hon. Hvad skulle det vara för dumheter att du, som är trött efter resan och genom-

våt, skulle springa till grannarne efter hustrun din? Jag skall kasta koftan på mig och skutta dit och säga åt henne att du är hemma, så kan hon komma hit och så kunnen I bli här öfver natten och inte traska hem mer i det här vädret.

Medan Lena talade detta hade hon skyndsamt klädt koftan på sig.

— Nej, hvad är det för galenskaper att du skall löpa ut i regnet! sade Andreas med en viss häftighet. Säg mig hvar Hedvig är, så går jag dit.

— Åhnej, åhnej! Gör nu bara som jag säger.

Lena knöt duken på hufvudet, tände ett ljus och stälde det på det dukade bordet.

— Stå nu inte der liksom tiggaren vid dörren, utan kläd af dig den våta rocken och se här!

Hon framtog en flaska och glas och stälde på bordet.

— Tag nu en god hemkomstsop med gubben min och ät smörgås. Jag är på eviga fläcken tillbaka med Hedda.

Lena skyndade ut och kilade åstad.

Det var ej långt till Isakssons. Snart var hon framme och trädde försigtigt in i stugan. Det led just mot slutet af predikan och Michelsson var eld och lågor. Lena blef genast varse Hedvig och vinkade henne till sig. Denna svarade först med en nekande skakning på hufvudet, men då Lena vinkade ännu ifrigare, reste hon sig tvekande upp. Michelsson, som genast bemärkt Lena, vände nu sin blick till Hedvig och denna blick tryckte henne åter ner på bänken. Men Lena, hvars hjerta bultade af den häftigaste oro och för hvilken i detta ögonblick både Michelsson och bibelförklaring och allt betydde intet emot fruktan för att utan Hedvig nöd-

gas åter tråda inför brodern och bekänna sanningen för honom, vinkade allt häftigare. Ej heller vågade hon dröja och afvakta predikans slut, ty då kunde det ju lätt hända att den otålige Andreas begåfve sig ut att söka upp henne och som Isakssons hus låg närmast till Lenas hem, var det helt sjelffallet att han först komme dit. Hon vinkade således så häftigt och envist, att Hedvig, som började tro att en olycka var på färde, icke längre kunde förbli ohörsam, utan stod upp och gick, utan att se på Michelsson, hvars öga hon fruktade, sakta genom folkhopen till Lena, som genast i en ifrig hviskning berättade henne om Andreas' hemkomst och sin förlägenhet och fruktan samt uppmanade henne att genast följa med hem.

Michelsson hade under de båda qvinnornas hviskande samtal gjort ett uppehåll i sin predikan. En djup tystnad herskade i stugan, och församlingens blickar voro riktade på de samtalande. Vid Lenas uppmaning till Hedvig att följa med henne ilade dennas blick, orolig och tvekande, till predikanten. Men då hon såg honom stå der, hög och orörlig, med den uppslagna bibeln framför sig och den befallande blicken fäst på henne, då var det omöjligt för henne att bryta mot hans vilja och lemna sammankomsten.

— Nej, sade hon, jag kan ej komma förr än bibelförklaringen är slut.

Hon uppdrog en nyckel ur fickan och lade den i Lenas hand.

— Der är förstugunyenckeln. Gif den åt honom, ifall han vill gå hem förrän jag kommer.

Och dermed vände hon sig bort för att återvända till sin plats, men Lena fattade i yttersta ångest hennes arm.

— Är du rent af från vettet! hviskade hon nästan högt. Jag kan inte gå hem utan dig, hör du det! Kom nu, kom nu!

— Nej! Inte för hela världens skatter kommer jag! svarade Hedvig häftigt och lösgjorde sin arm.

— Hvad skall jag säga honom då?

— Hvad du vill!

Hon vände Lena ryggen och gick till sin plats.

Lena lemnade långsamt stugan, och då hon väl var kommen ut på trappan hörde hon redan Michelssons dundrande stämman derinne. Den stackars Lena, som genom sin fintlighet tänkt bringa denna kinkiga sak till en lycklig utgång, men fann hela sin plan snöpligt misslyckad, vandrade nu hemåt med vida långsamare steg än hon skyndat bort. Hon ansträngde hela sin qvinliga slughet för att utfundera huru hon nu skulle bära sig åt för att afvärja den hotande stormen, och derunder uppsteg oupphörligt hos henne en häftig harm emot Hedvig och Michelsson och hela det fromma sällskapet och för första gången for genom hennes inre en plötslig misstro emot detta slags gudsfuktan och dess förkunnare.

Lena var sjelf en fredlig och samvetsgrann qvinna, som gerna ville lefva i sänja med Gud och hela världen, fastän hennes enfaldiga hjerta nu på en tid blifvit ryckt med af strömmen och hon låtit förleda sig att till och med tala osanning för sin gode, redlige man, som hon höll hjertligen kär. Nu, när hon klart såg hvilka förgelser och strider den af Michelsson predikade läran medförde, föll det liksom fjäll från hennes ögon och hon sade till sig sjelf att det omöjligt kunde vara den sanna tron och gudsfuktan, som kom idel ofrid, split och synd åstad.

Medan Lena i dessa tankar vandrade i regnet hemåt, vilja vi i korthet berätta hvad der föregått under hennes frånvaro.

Då Lena yrkade på att sjelf gå och hemta Hedvig och med så stor ifver aflägsnat sig, blickade Andreas med förvåning efter henne, sägande till Jakob:

— Det var fasligt hvad hon var hemlighetsfull af sig! Hvad månede det betyda? Men de qvinnorna ha då så många konstiga tankar i hufvudet ibland att endast vår herre kan bli klok på dem, tillade han med en djup, undertryckt suck, kastade resväskan af axeln, afklädde sig sin drypande öfverrock och upphängde den framför den flammande brasan.

Jakob slog i en sup af Lenas goda kumminbrännvin och uppmanade svågern att låta sig väl smaka. Andreas tömde tigande supen och tog sig en smörgås. Jakob gjorde honom sällskap och då de båda männen sutto der i allsköns förtrolighet, njutande af qvällsvar den, sade Jakob:

— Man brukar säga att det är illa gjordt att sqvallra ur skolan, men mig tyckes det som om det ibland vore litet på sitt ställe. Och därför skall jag säga dig, medan vi nu äro för oss sjelfva och ingen hör oss, att jag tror jag vet hvar Hedvig är och hvart Lena gick att söka upp henne, fastän jag inte ville säga något medan hon var hemma. Och jag tycker det är bättre att jag nu i allsköns ro säger dig det, när det ändå inte kan töfva allt för länge innan du får reda på hela den fördömda historien.

Andreas hade under Jakobs tal upphört att äta och fäste en häftigt frågande blick på svågern.

— Hvad är det du sitter och talar i gåtor liksom

en gammal spåkåring? utbrast han. Hvad menar du? Ut med språket!

— Jo, jag menar att den der förbannade bleknäsiga läsarskojarn, som regerar här i nejden värre än om blanke fan sluppit lös ur sitt häkte och som borde skickas med fångskjuts dit, hvarifrån han kommit, att just han, som allt qvinnfolk springer efter, liksom om hin håle hade vridit hjernan på sned i dem, att han nu också förhexat Hedvig, hustrun din! Och jag vet att någonstans hos smederna här skall i qväll vara en sammankomst och lika visst som jag nu sitter här midt emot dig, lika visst är det att Hedvig i denna stund sitter der, ansigte mot ansigte med den svarte knäfveln, och andäktigt lyssnar till hans helvetes prat, och dit rykte Lena åstad att söka upp henne.

Andreas hade blifvit blek. Hans ögon, stirrande af bestörtning, tycktes vilja stiga ut ur hufvudet.

— Det är lögn! sade han. Nog var det många som ville fresta Hedvig att komma och höra på honom, men hon svarade alltid att hon aldrig skulle sätta sin fot med på en sådan sammankomst. Och när Hedvig en gång säger en sak så står hon fast vid den, tillade han med dyster visshet.

— Ja, det vet jag nog, som vuxit upp med henne från barndomen, men, ser du, kära Andreas, ingen är slugare än fan.

Och nu började Jakob berätta för Andreas om Michelssons framfart på senare tider och huru äfven den beskedliga, förståndiga Lena, tvärtemot sin mans uttryckliga förbud, börjat under hvarjehanda osanningar och förebäranden smyga sig till hans bibelförklaringar samt uttalade ånyo sin fasta öfvertygelse att äfven Hedvig fallit i den lede frestarens nät. Men Andreas ville på

intet vilkor tro detta. Han förmenade att det väl kunde hända att hon af någon låtit öfvertala sig att bevista någon sammankomst, eftersom Jakob försäkrade att han af trovärdigt folk hört berättas att hon varit der, men att hon vidare brydde sig om den listige predikantens läror eller läte sig snärja af honom, derom ville han ej höra talas.

— Skulle du inte heller tro ett ögonvittnes utsaga? sporde Jakob.

— Och hvem är det ögonvittnet som kan bevisa sådant? frågade Andreas med en på samma gång mörk och forskande blick.

— Jag.

— Du! På hvad sätt då, säg? Men tag dig till vara ifall du kommer med löst prat!

Andreas hade en uppsyn, som skulle afskräckt enhver ifrån att inför denne man uttala något annat än den solklara sanningen.

Men Jakob såg honom fast in i ögonen, då han svarade:

— Jag skall säga dig att jag aldrig varit en sådan en som pratat bredvid munnen och sedan fått skämmas när sanningen kommit i dagen, så inte behöver du hota mig. Hör nu på hvad jag säger! Som du vet så är jag liksom lite doktor, såsom jag lärde det af far min, som var mycket kunnig i den der vägen. Sista natten, klockan vid pass ett, kom gamla Bäckskans lille dotterson hit, bultade på och ville ha mig att komma och åderlåta gamla gumman, som fått liksom slag i sin ena sida. Jag bad pojken vänta, så skulle jag komma med honom bara jag fick kasta kläderna på mig, men dertill hade han ej ro i sig, utan det bar af för honom. När jag fått kläderna på mig, begaf jag mig i väg och

eftersom det var månljust och vackert, så tänkte jag att jag kunde gå genvägen genom Strömmens hage, der bakom din trädgårdstappa, för att fortare komma fram till den gamla stackarn. När jag kom närmare ditt hus, såg jag att der lyste ljus i stugufönstret. Jag blef mägte förvånad och undrade hvad det månde betyda, men så tänkte jag att du kanske kommit hem om qvällen och att ni sutto uppe och samtalade. Men när jag kom fram till gångstigen, som förbi din trädgård tar af åt hagen till, hörde jag liksom sång. Jag stannade och lyssnade, ty jag tänkte att det bara susede i hufvudet på mig, då jag så hastigt blifvit väckt ur sömnen och kommit ut i kalla luften. Men nej, nog var det sång alltid! Fastän jag hade så brådtom och var rädd att käringen der borta kanhända låg i själ-tåget, så kunde jag ej låta bli att gå så nära att jag kunde se in och kan du gissa hvad jag då såg inne i din stuga?

— Fort, fort, ut med det! Hvad såg du? röt Andreas.

— Jo, läsarpresten, den svarte satan, som satt vid bordet med en bok i handen och sjöng och skrek värre än en helvetesbasun, och bredvid honom stod Hedvig, tittande i samma bok som han och med stor andak, inbegripen i sången.

Andreas sprang upp. Han var likblek och hans ögon sprutade eld.

— Är det sant, det der? frampressade han mellan tänderna.

Jakob såg honom in i ögonen med sin ärligat oförskräckta blick.

— Jag är inte den, som brukar svära och bedyra allt skräp, sade han. Men det säger jag dig, att

det som jag nu berättat är så sant som den heliga skriftens ord.

— Gick du ej in?

— Gerna hade jag gjort, men Bäckskan låg ju halfdöd der borta. Inte ville jag ha på mitt samvete en människas död, ifall jag kunde hjälpa henne. Jag tänkte jag skulle gå in när jag kom tillbaka och så kilade jag så fort benen buro mig genom hagen fram till Bäckens koja. Men der fick jag bråka så välsignadt länge innan jag fick lif i henne och inte kunde jag lemna henne heller när jag såg att människan inte var död, förrän det blef den ena eller andra ändringen, till lif eller död. Se'n kom jag tillbaka samma väg, men då var der pimmörkt och tyst hos dig.

— Liksom inte min ära vore mera värd än en gammal halffånig kärings lif! utfor den ursinnige Andreas.

— Nej, nej, käre Andreas! Inte får man tala så, genmålte Jakob allvarligt. Nog vet du noggsamt att jag är mån om din ära och Hedvigs med, ty hon är ju syster min, vet jag! Men ett människolif är inte att spilla bort som en sqvätt vatten vid brunnen. Om jag fördröjt mig på yägen och Bäckskan hade dött under tiden, så skulle jag inte haft någon ro mer i alla mina lifsdagar.

Andreas vandrade fram och åter i stugan, så att golfvet darrade under hans steg. Plötsligt grep han sin mössa och satte den på hufvudet.

— Jag tänker inte vänta längre, sade han. Jag skall sjelf gå och söka upp den satan, om han än höll sin bibelförklaring midt i hetaste helvetet, och lära honom hvad det vill säga att gå hem i ärlig mans hus och sjunga sina nidvisor midt i natten.

I detsamma han rusade mot dörren, öppnades denna försigtigt och Lena steg in. Med en förfärad blick såg hon upp i broderns ansigte och sedan på sin man.

— Hvar är Hedvig? frågade Andreas med dun-drande stämma.

— Hon kommer strax, om en liten stund, stam-made Lena och, framräckande nyckeln, tillade hon: Hon skickade den här, ifall du vill gå hem.

Andreas slog till hennes hand så att nyckeln klin-gande flög utåt golvet och Lena qvidande af smärta gömde handen vid sin barm.

— Jag frågar icke efter nycklar, utan jag frågar efter Hedvig. Hvar är hon? Svara på ögonblicket, människa!

— Kära Andreas, du är ju så vild och grym, att man inte vågar tala till dig heller, jemrade sig den stac-karsen La.

Hon erfor den djupaste fasa vid tanken på ett sammanträffande emellan Hedvig och Andreas i dennes nuvarande rasande lynne, hvars like hon aldrig skådat, och genom sina klagande ord gjorde hon en sista hopp-lös ansträngning att förhindra ett dylikt sammanträffande.

— Hvar är Hedvig? skrek den förgrymmade smeden.

Nu vågade Lena ej mera göra några invänd-ningar.

— Hos Isakssons, hviskade hon.

Han stötte blott upp dörren och störtade ut, smäl-lande den i lås efter sig.

— Gå med honom, Jakob! Gå med honom! bad den förtviflade Lena, vänd till sin man.

— Andreas sköter nog sina affärer sjelf, utan nå-gons hjälp, svarade denne lugnt och allvarsamt.

— Jakob, Jakob! Hvad har du gjort? Hvad har du sagt Andreas?

— Sanningen.

Jakob stod upp och trädde närmare sin hustru.

— Och den tänker jag äfven nu säga dig, kära Lena! fortfor han. Andreas är för god och ärlig karl, att en sådan der helvetesprofet skulle drifva gäck med honom och grina bakom hans rygg. Tror du inte att jag länge sett huru du löpt med de andra galningarne och ljugit för mig och sagt att du skulle gå hit och gå dit när du smugit dig till hans sammankomster? Men jag har låtit dig hållas, ty jag har alltid tänkt att du inte fick vettet igen förrän någon riktigt stor förargelse kom och botade dig. Men nu är det slut med de fromma konsterna! Ve och förbannelse öfver en lära, som förvränger guds helga ord och stiftar split och lögn mellan man och hustru och alla andra som herren förordnat skola troget och ärligen hålla tillsammans här i verlden! Fan vet om det inte är du också, som lockat och narrat den stackars Hedvig att följa med på edra villovägar!

Den förkrossade och upprörda Lena bekände gråtande att det nog var sant att hon ofta ljugit för Jakob och att hon hade öfvertalat Hedvig att följa med på bibelförklaringarne och så berättade hon huru Michelson alltid predikat att det ej var synd att ljuga för de ogudaktiga menniskorna, då det skedde för guds äras skull, och alla de illistiga läror, som han inplantat hos sina åhörare, strömmade, blandade med de strida tårarne, fram öfver hennes läppar. Hon omtalade huru hon trott sig göra en gudi behaglig gerning genom att föra Hedvig till sammankomsterna samt förtäljde slutligen huru hon denna qväll då hon utstod den svåra

oron för den stora förargelse hon tillstått mellan Andreas och hans hustru, fått ögonen öppna och börjat fatta misstro mot Michelsson och hans lära.

— Ja, ser du nu, sade Jakob, huru mycket ondt du varit saker till! Tacka nu gud att du blifvit frälsad i tid från den lede skälmens arga list, men det är ej sagdt att det går lika lätt för Hedvig. Så mycket känner jag hennes sinnelag, att jag vet att när hon en gång fått något i sitt hufvud, så går det icke lika lätt derur som det kommit in dit. För henne är olyckan nu först börjad. Bed nu af hjertat till Gud, att han förlåter din synd och skyddar henne, så har han kanske förbarmande med din dårskap och vänder allt till det bästa.

Det var en tung natt, denna natt för den stackars Lena. Under tysta, bittra tårar och innerliga böner låg hon vakande på sitt läger i stor oro för huru det mände ha aflupit mellan Andreas och Hedvig.

Då Andreas lemnade sin svägers hus störtade han vägen framåt Isakssons, mera springande än gående. Framkommen dit kastade han upp dörren och steg in i stugan. Predikan var just slutad och sången hade begynt. I bakgrunden stod Michelsson och sjöng med ett leende af triumf på läpparne. Vid Andreas' häftiga inträde vände sig allas blickar mot dörren och följde med den lifligaste bestörtning den store smeden, som hög och stolt, med mössan på hufvudet och flammande ögon, trädde rakt fram till Hedvig, der hon stod, med sångboken uppslagen i handen, tog boken, slungade den långt bort i en vrå och fattade hennes arm sägande:

— Kom!

Hedvig såg upp till honom med en vild blick och sökte lösgöra sin arm, men detta lyckades henne ej,

Guld och Slagg.

utan Andreas drog henne med sig. Sången hade afstannat genast vid hans inträde och nu steg Michelsson fram ooh stälde sig i vägen för honom.

Der stodo dessa båda män ett ögonblick gentemot hvarandra, den högväxte, svartklädde läsarpredikanten, med en djefvulsk svartsjuka blixtrande ur det bleka anletet, och den jättelike smeden, med en ärlig mans hat och en ärlig mans svartsjuka i förfärande flammor slående ur de stora, ärliga blå ögonen.

— Du huggormars afföda! ljöd Michelssons, af hatet skälfvande stämma.

Men han hann ej säga något mer, ty smeden lyfte sin hand och på Michelssons kind smälde ett slag, så väldigt att det genljöd i det tysta rummet. Michelsson vacklade. Den andlösa församlingen väntade att han skulle slå tillbaka, men detta gjorde han ej, utan han höjde sitt af smärta vanställda ansigte upp mot Andreas och vände med ett uttryck af from undergifvenhet den andra kunden till.

— Så mottager en herrans tjenare onskans miss-handel, sade han.

En vild beundran ljungade till i Hedvigs öga och ett sorl af beundran flög genom församlingen, men Andreas tycktes ej dela denna känsla, utan han höjde sin hand en gång till och hugnade den venstra kunden med ett lika väldigt slag som den högra. Ett anskri lopp genom församlingen. Michelsson vacklade häftigt tillbaka mot bordet, som stjelpte öfverända med böcker och ljus, och det blef kolmörkt i stugan. Hedvig gjorde en ursinnig ansträngning att slita sig lös från Andreas' hand, men den omslöt, fast såsom ett skrufstäd, hennes arm och han ledde henne med sig bort ur den mörka, af en bullersam villervalla uppfyllda stugan.

Han ledde henne med sig framåt vägen till hemmet. Stum och med ilande fjät förde han henne genom mörkret, stormen och regnet. Icke ett ord vexlades mellan dem under vandringen. En våldsamt vrede rasade i Hedvigs själ, hvars alla slumrande lidelser genom de senaste dagarnes händelser och slutligen genom det nyss timade uppträdet voro till deras fulla kraft uppväckta. Och om det varit henne möjligt att lösslita sig från Andreas' hand, så hade hon flytt från honom i mörkret och ovädret för att aldrig mera återvända. Men denna hand höll henne fången med jättstyrka och hon var tvungen att följa med honom. Någon fruktan för honom kände hon dock ej; dertill var hennes sinne alltför häftigt upprördt af vreden och lidelsen.

— Om han dödar mig, hvad mer? tänkte hennes vilda hjerta. Då får jag dö för hans skull, den helige! Och du, förtappade, förhätlige syndare, du är mördaren!

Och predikanten, den höge, den oskyldigt miss-handlade, som med from undergifvenhet emottagit det nesliga våldet, han stod under vandringen genom mörkret och ovädret för hennes syn, omstrålad af en helgon-glans, som förbländande inträngde i hennes hjerta och stegrade hennes lidelsefulla känsla till en nästan van-vettig berusning.

Då de kommo fram till hemmets dörr, då först erinrade Andreas sig att förstugonyckeln blifvit liggande på svågerns golf. Men han var ej rådlös. Han upptog ur fickan en stor fällknif försedd med en dyrk, och med denna öppnade han på ett par sekunder dörren och steg in, förande Hedvig med sig. De trädde in i stugan. Nu lössläpte han hennes arm, sägande:

— Tänd ljus.

Hedvig tände ett ljus och stälde detta på bordet, invid hvilket hon förblef orörlig stående. Andreas hade stannat midt i rummet, med blicken fästad på henne. Der stodo de stumma midtemot hvarandra, den vredgade mannen med det dödsbleka ansigtet och de fruktansvärdt ljungande ögonen och den undersköna qvinnan. Duken hade fallit af hennes hufvud och några klara regndroppar rullade gnistrande såsom diamanter öfver hennes bleka anlete med de flammande ögonen och de af vreden skälfvande läpparne.

Andreas nalkades och stannade inför henne.

— Då du qvällen efter vårt bröllop, sade han, bekände för mig att du ej höll mig kär såsom hustrun bör älska sin man, men att du dock ville bygga och bo med mig om jag ej begärde sådan kärlek af dig, då lofvade du ära mig och vara en trogen värdinna i mitt hus i alla dina lifsdagar. Och det löftet gaf du godvilligt. Jag tvingade det ej af dig, det vet du! Der ej kärlek är, der är svek och trolöshet, och ve den, som bygger sin tro och tillit på ett kallsinnigt och egenlyttigt hjerta! Den som ljuger inför gud vid vigseln, hvad godt och ärligt kan man väl vänta af en sådan menniska?

Hedvigs öga mötte oförfäradt mannens.

— Hvad ondt och oärligt har jag gjort, hvarför du beskyller mig? sade hon. Medan du varit borta har jag inte mördat och inte stulit.

— Du har både stulit och mördat. Du har stulit äran från mitt namn och mitt hus, du har mördat all min glädje i verlden. Du är lika brottslig som tjuften och dråparen — mer än de!

— Håll! utbrast Hedvig och höjde hotande sin hårdt knutna hand. Akta dig för slika ord!

De sammanbitna, hvita tänderna blänkte innanför hennes skälfvande läppar och ett så tygellöst raseri talade ur hela hennes väsen att man kunde tro det hon i hvarje ögonblick skulle kasta sig öfver den jättelike mannen och slita hjertat ur hans bröst.

Men Andreas tycktes ej frukta den ursinniga qvinnan. Hans blick vek ej ett ögonblick från henne och han tog ett steg närmare till henne, sägande:

— Är det sant att du, medan jag var borta, besökte den der fromme skojurens sammankomster och är det sant att du förliden natt öppnade den der dörren för honom och satt och sjöng midt i natten allena med honom?

— Icke vet jag hvem den mannen är, som du talar om och skymfar med öknamn. Honom känner jag ej och har icke öppnat dörren för någon sådan usel människa.

— Jaså, du nekar och förökar din brottslighet genom lögn! Hvem var då den mannen som besökte dig förliden natt, svara?

— En helig guds tjenare, som du ej är värd att nämna.

— En eländig satans tjenare, som hvarje ärlig människa är för god att nämna!

Hedvig trädde ett steg närmare Andreas. En vanvettig lidelse blixtrade i hennes sköna ögon.

— En eländig satans tjenare är den, som smädar himlens sändebud, och förbannad vare den hand som misshandlar de helige! flög det som en stormil öfver hennes läppar och hon upplyfte såsom till en besvärjelse händerna mot Andreas.

Dervid föll hennes blick på ringarne på hennes

finger. Hon slet dem af handen och slungade dem långt ifrån sig, utropande:

— Bort, afgrundssmycken, som mörkrets furste satt på min hand! Mina händer äro rentvagna i eviga lifsens flod. Intet orent kommer mera vid mig. Jag är ej din hustru, du arge missdådare! Jag är himlens trolofvade brud!

Stum och likblek stod Andreas inför Hedvig. Den vilda vreden i hans öga smälte bort i en outsäglig smärta. Han såg nu klart huru långt hon kommit på den hemska förvillelsens väg. Han skådade för första gången den fruktansvärda lidelse som slumrat fördold i djupet af detta stilla, stolta väsen. Han såg att den af honom så högt älskade qvinnan nu först var fullkomligt förlorad för honom, att den lömske frestaren ej allenast röfvat hennes själs tro, utan äfven hennes hjertas kärlek, dess första, nyvaknade kärlek, denna kärlek, hvilken han, hennes make, som hon inför gud svurit att älska i lust och nöd, han, som velat ge sitt lif för hennes sällhet, hvilken kärlek han förgäfves under många långa, sömlösa nätter i brinnande bön och suckan anropat herren gud, verldars och hjertans herre, att skänka honom. Ett dödsqual uppfylde hans själ. Han skulle i denna stund ha velat höja sin hand och taga denna qvinnas lif, på det hon ej måtte gå längre på den väg hon börjat vandra. Denna tanke kom mäktigt frestande öfver honom och hans blick flög till den laddade bössan, som hängde öfver hans bädd. Men nej! Det brottet att döda henne fruktade han väl ej och än mindre straffet därför, men det brottet att midt under dess syndiga förvillelse sända hennes ande inför dess domare, det brottet kunde han ej taga uppå sitt samvete. Hon måste lefva!

— Hedvig, sade han och hans nyss af vrede skal-
lande stämma ljud bruten och tonlös, tack för det du
talade sanning till mig. Så länge en menniska talar
sanning så har det yttersta förderfvet ännu ej magt
öfver henne. Och hör nu på hvad jag säger! Så snart
du sätter din fot inom det rum, der han finnes, den
sjufaldt förbannade, eller om han stiger öfver denna
tröskel, så — han pekade på bössan — så skjuter jag
en kula genom pannan på honom. Att jag gör detta
är så sant som bibelns ord.

Det blef en djup tystnad. Hedvig stod kvar vid
bordet och Andreas började med tunga steg vandra fram
och åter i stugan. Härunder blef han varse flaskan på
spiselkransen. Han stannade, fattade den och stirrade på
den granna etiketten.

— Hvad är detta för en flaska? Huru har den
kommit hit?

Hedvig svarade intet.

Andreas upprepade sin fråga.

Hedvig, som oaktadt den våldsamma sinnesrörel-
sen, hvilken hos henne förjagat hvarje skynt af fruk-
tan, dock icke kunde värja sig för en känsla af för-
skräckelse då Andreas grep flaskan, beslöt att tiga.
Men då kom hon ihåg att hon just stält den deruppe
på det han måtte bli den varse och hon sjelf komma i
tillfälle att tukta den gamle Adam genom att bekänna
sanningen och hon svarade:

— Vi drucko vin.

Andreas blef askgrå i ansigtet. Hans ögon stego
ut ur sina hålor, flaskan föll ur hans hand och krossa-
des klingande mot golvet. Han kom fram till Hedvig,
lade sin hand på hennes hufvud, böjde detta bakåt och
såg med sin förfärliga blick in i hennes ögon.

— Svara mig! Hvad föregick här i natt?

Hedvig bäfvade. Men så framstodo för henne den förflutna nattens minnen. En varm rodnad drog öfver hennes hvita kind. Den vilda glöden slocknade i hennes öga, som blickade ut i rymden med ett lidelsefullt, drömmande uttryck.

— Hvad föregick här i natt?

Andreas' hand sänkte sig tyngre ned på hennes hufvud. Den låg der som en iskall sten.

— Hvad förehaden I?

— Det som guds barn pläga förehafva inbördes: heligt samtal och sång.

Men nu flammade rodnaden högre på hennes anlete. Hon kom ihåg att hon lidit stor vånada deraf att hon ej kunnat klart erinra sig hvad som talats eller föregått under natten. Hon nedböjde sitt hufvud och genom hennes förvillade, förbittrade själ ljöd plötsligt en stämman, som sade: bekänn hela sanningen, det skall lända dig till välfärd, men om du icke gör det, skall det vara dig till olycka. Men så kom der en annan stämman som sade: det är djefvulens hviskning, som vill locka dig bort från saligheten. Lyd den ej! — Striden inom Hedvig^s varade några ögonblick. Frestaren segrade. Hon bekände intet vidare.

Andreas' hand hvilade alltjemt tung på hennes hufvud.

— Jag frågar ej efter heliga samtal och sånger sade han, utan jag frågar: är du ännu värd att vara under detta tak eller har ett brott här blifvit begånget?

Då dessa ord träffade Hedvigs öra flög en sprittning genom hennes varelse. Hon såg upp. Andreas' misstanke hade sårat den qvinliga ärbarhetens känsla, som ännu, stolt och ren, bodde i hennes väsens djup,

och den kyska vrede som blixtrade mot honom ur hennes öga vittnade bättre än ord att hon ej förtjenade denna misstanke. Den ångestiulla ovisshet som plågat henne, rörande den förlidna nattens händelser, försvann i detta ögonblick. Hon kände att hon var ren. Och hon omfattade Andreas' arm, slungade hans hand från sitt hufvud och gick, utan ett ord till svar, in i kammaren och stängde dörren. Andreas' blick följde henne. Han såg hennes vrede, han förstod den och bördan i hans själ vardt lättare.

— Hon är förvillad, men ännu icke förlorad, tänkte han.

Inkommen i kammaren kastade Hedvig sig på knä framför sin bädd och bad i tysta suckar en lidelsefull bön om kraft att kunna kämpa mot den mörkrets makt som uppenbarat sig i hennes mans gestalt och som ville röfva ifrån henne hennes himmelrike. Hon bad för Michelsson, att gud måtte beskydda honom för ondskans hotande anslag och låta dessa anslag falla tillbaka på deras hufvuden, som varit upphof dertill, och att han icke måtte fara fjerran ifrån henne, utan förblifva henne nära.

Medan hon bad sitt förvillade hjertas syndiga bön der inne, låg Andreas på sina knän derute i stugan, suckande:

— Ve mig, arme man!

X.

Följande morgon stod smeden Andreas, med ett lugnt, nästan hårdt uttryck på sitt bleka anlete, i bruksherrns prydliga arbetsrum. Denne, en ännu ung man med lifliga, vackra drag och en öppen, godhjärtad blick, stod upp, gick smeden till mötes och räckte honom handen med ett:

— Välkommen hem, mäster Björnsson! Huru har resan lyckats? Sitt ner och tala om det.

Han sköt fram en stol och intog sin plats. Andreas satte sig med denna höfviska säkerhet, som utmärker en aktad tjänare, och redogjorde bestämdt och grundligt för sin beskickning. Då han talat till slut, stod han upp och sade, medan hans blick vemodsfull fästes på bruksherrns ansigte:

— Till sist skulle jag ha en begäran till herr patron, som ni måste bevilja.

— Och hvad är det då, min käre mäster Björnsson? Gerna beviljar jag allt hvad ni begär, ty det är alltid förståndiga saker, svarade bruksegaren sorglöst och hjertligt.

Andreas teg några ögonblick och såg ned. De kostade på honom, de ord han nu var färdig att uttala.

— Jo, herr patron! Det är att jag nu genast får lemna bruket och flytta härifrån.

Husbonden stirrade häpen på smeden.

— Hvad säger ni, Björnsson? Har ni blifvit för-
ryckt på resan eller hvad går åt er? Denna begäran
uppfyller jag visst inte.

— Ni måste, herr patron!

— Men hvarför? Hvarför? Förklara mig orsaken
till ett så besynnerligt påhitt.

Bruksegaren steg upp och närmade sig ifrigt till
Andreas.

— Jag kan ej förklara det närmare än att det
måste ske, svarade denne.

Husbonden betraktade honom några minuter, for-
skande och allvarsamt.

— Ni, den bästa arbetaren på bruket, min högra
hand! sade han. Nej, det får ej ske!

— Det måste, herr patron!

— Men orsaken?

— Den är min, herr patron!

— Rätt så! Det är ej tillbörligt att forska i en
annans hemligheter, men besinna er dock och det på
fullt allvar innan ni fattar ett sådant beslut.

— Det är besinnadt.

Husbonden satt tyst en stund med pannan lutad
mot handen. En tanke föll honom in. Han hade af
någon bland sitt husfolk hört berättas att smeden An-
dreas' vackra hustru under sin mans frånvaro börjat
besöka Michelssons sammankomster och det kunde ju
vara möjligt att häri låg orsaken till smedens plötsliga
beslut att flytta bort. Bruksherrn stod upp, gick till
Andreas, lade sin hand på hans skuldra och sade:

— Vore det ej lika bra om vi försökte att få den
der svarte predikanten bort från nejden?

Andreas ryckte till och med en häftighet, som

förrådde hela sanningen i stället för att dölja den, svarade han:

— Nej, visst inte, herr patron! Han har ingenting att skaffa med den här saken. Han får gerna för mig vara hvar han vill,

— Jaså, jaså, menade husbonden fundersamt.

Han förstod nu klart huru saken hängde ihop och smedens grannlagenhet att icke för någon främmande upptäcka rätta förhållandet stegrade hans aktning för den redlige mannen, på samma gång han kände sig i högsta grad modfärd och harmful vid tanken uppå att förlora den duglige arbetaren för den listige läsarapostelns skull. Han gjorde ännu ett sista försök att omintetgöra hans beslut.

— Mäster Björnsson! sade han. Ni är den dugligaste och pålitligaste arbetaren vid hela bruket. Ni var här redan i min fars tid och jag kan ej tänka mig huru det skulle bli då ni vore borta. Kanhända orsaken till ert beslut dock icke är så allvarsam som den nu synes er. Ni har ett finkänsligt sinne och en ömtålig hederskänsla, mäster Björnsson! För sådana människor tyckes mångt och mycket viktigare än det verkligen är, när man förståndigt begrundar det. Således: öfverväg och pröfva ännu en gång er föresats innan ni verkställer den!

— Mitt beslut är fattadt, herr patron! Det kan ej ändras. Vål gör det ondt i mitt innersta hjerta att skiljas från er, och jag tänker att ni tror mig då jag säger att jag aldrig för någon småsaks skull ville göra er bedröfvelse. Men nu måste det ske såsom jag sagt.

Andreas yttrade de sista orden med en så fast stämhet, att husbonden insåg det hvarje öfvertalande här vore förspild möda.

— Och nu ville jag bedja herr patron, tog smeden åter till ordet, att utfå de penningar som herr patron af min lön har inestående på ränta. Jag skulle behöfva dem för att ställa i ordning ett hem åt mig der borta, ty jag kan ej vänta tills jag får kojan min såld här.

Bruksegaren biföll hans begäran och satte sig vid sin pulpet för att uppräknat penningarna.

— Till hvilken trakt skall ni nu flytta, mäster Björnsson? frågade han,

— Åt er, herr patron, kan jag säga det, svarade Andreas efter några ögonblicks tystnad, ty jag vet att ni ej omtalar det för någon.

Och han nämnde en socken, långt aflägsen från bruket, upp åt landet.

Då bruksherrn räknat upp den penningesumma som tillhörde Andreas, tog han några stora sedlar, lade dem dertill och sköt penningarna till smeden.

— Ni har räknat orätt, herr patron!

— Nej, min käre mäster Björnsson! Jag har ej räknat orätt. Tag den lilla summan såsom ett ringa bevis på min erkänsla för er långa, trogna tjänst och min vänskap för er, och må gud rikligen välsigna den i er redliga hand!

De båda männen, den unge, rike husbonden och den stolte, ärlige arbetaren, tryckte länge och hårdt hvarandras händer. Der glänste en tår i smedens öga. Stum lemnade han sin husbondes rum, der denne, sedan han gått, med häftiga steg och dyster uppsyn vandrade fram och åter, då och då mumlande en förbannelse öfver skenheliga skurkar, som vände upp och ned på verdens gång och förderfvade trefnaden för godt och hederligt folk.

Då Andreas lemnade bruksherrn begaf han sig till en af smedbostäderna. Der trädde en ung arbetare med ett blekt, sorgset ansigte honom till mötes och helsade honom vänligt. Innan vi gå vidare måste vi med några ord upplysa om hvem denne man var. På sin resa sammanträffade Andreas i en socken uppe i landet med en ung smed, som sedan ett år tillbaka var sockensmed der på orten, men som nu efter att under detta ena år ha förlorat både sin hustru och sitt enda barn blifvit hemsökt af ett djupt svårmod och icke mera fann någon trefnad i den trakt der han jordat det käraste han egde, hvarför han beslutit att så snart som möjligt lemna orten och söka sin utkomst annorstädes långt derifrån. Då han hörde att det var fråga om att värfva smeder till bruket, bad han genast att blifva antagen bland desse och var så ifrig att få komma till den nya vistelseorten, att han förklarade sig beredvillig att genast åtfölja Andreas, som då var stadd på hemfärden. Den unge smeden hade köpt sig ett litet hus och byggt sig en ny smedja ett stycke ifrån detta. Dessa tillstängde han nu, efter att ha inpackat endast sina kläder i en kista, öfverlemnade nycklarne till pastorn i församlingen och anmodade denne att i kyrkan utlysa kojan jemte lösegendomen och smedjan till salu samt uppgöra köpet med den nye egaren. Derpå tog han sin kista och åtföljde Andreas till det nya hemmet, der han hoppades finna glömska af sina sorger och förnyad arbetskraft. Nu bodde han hos en af de andra smederne vid bruket tills han hunnit få en egen bostad i ordning åt sig.

— God morgon, käre Berggren! helsade honom Andreas och skakade hans hand. Ni är allena hemma tror jag. Då faller det sig lägligt för oss att ha ett

samtal på tu man hand. Men innan jag säger ett ord, så måste ni ge mig en ärlig mans ord på att aldrig för någon levande människa förråda en endaste bokstaf af det jag nu talar med er. Vill ni ge mig handen på det, Berggren?

— Gerna, mäster Björnsson, ty jag tänker att ni inte har något sådant att säga mig, som det vore orätt att fördölja.

De båda smederna vexlade ett kraftigt handslag.

— Och nu, Berggren, tog Andreas till ordet. Vill ni sälja åt mig kojan och smedjan er?

— Hvad skall ni göra med dem? frågade Berggren förvånad.

— Jag behöfver dem, ty jag tänker fara dit och bosätta mig der.

Stum af häpnad betraktade den unge smeden honom.

— Är det allvar af er, mäster Björnsson, eller skämtar ni bara med mig? sporde han.

— Nog är det allvar alltid!

En suck höjde Andreas' breda bröst.

— Skulle ni som har så bra här och eget hus och hem och som varit här i så många år, skulle ni flytta dit bort till ödemarken?

— Ja, det tänker jag göra!

Berggren fäste en orolig blick på Andreas.

— Jag ser nog hvad ni nu tänker, sade denne. Ni tror att jag icke är riktigt klok, men det är jag ändå. Men ser ni, Berggren, det händer oss människor stundom sådana ting, som vi inte kunna ana förrän de ske och som hvarken vår herre eller djefvulen kan begripa. Inte tänkte jag när ni stängde till kojan er der borta, att det skulle bli jag som kom att öppna låset. Och nu, vill ni sälja mig den och smedjan, eller inte?

— Visst vill jag det, hellre än åt någon annan, mäster Björnsson, eftersom ni satt er i hufvudet att ni vill ha dem.

— Eller skulle ni vilja ha min koja här i utbyte, som den går och står, med husgeråd och allt? frågade Andreas eftertänksamt.

Berggren ingick på förslaget, ehuru han nödvändigt ville betala en liten summa emellan på bytet, emedan han påstod att Andreas' hus var mera värdt än hans både koja och smedja tillsammans. Deroim ville denne dock ej höra talas, utan påstod att bytet skulle vara jemt och dervid blef det.

Aftalet uppgjordes och Berggren skref åt Andreas ett intyg deruppå, som denne skulle öfverlemna till pastor och sålunda få tillträda sin nya bostad såsom dess laglige egare. Derpå följdes de båda smederna åt till verkstaden, der Andreas gjorde Berggren bekant med kamraterna och sjelf för sista gången stälde sig vid stället i sin älskade husbondes tjenst, der han qvarstod, rastlöst arbetande, ända till middagen.

Då han åter inträdde i sitt hem, väntade honom ej såsom vanligt den färdiga måltiden. Der var öde och tyst i stugan, härden var svart och kall och inne i kammaren satt Hedvig, lutad öfver den uppslagna bibeln.

Lena hade, ängslig i hågen, genast efter det Andreas begifvit sig hemifrån, kommit på besök till svägerskan för att få kunskap om huru mötet mellan denna och hennes man qvällen förut aflupit. Härom fick hon endast korta och föga upplysande svar af Hedvig och då hon derpå gråtande började anklaga sig sjelf såsom den der vållat hela den sorgliga oredan och besvor Hedvig att inte mera fråga efter den falske predikanten och hans läror, utan genom saktmod och vänlighet åter

söka försona sig med Andreas och bringa allt på den gamla, goda foten igen, uppflammade en så vild vrede hos Hedvig och hon utslungade så ursinniga och hätska yttranden om Andreas, att Lena, förskräckt och långt mera ängslig till mods än hon kommit dit, skyndade bort från svägerskans hem för att klaga sin nöd för sin man och hos honom söka råd och tröst.

Andreas inträdde i kammaren.

— Hedvig, sade han, ställ i ordning och packa in dina kläder och hvad annat du har, som är ditt eget och inte mitt, så att det är färdigt till om ett par dagar, ty då resa vi bort härifrån.

Hedvig såg upp från boken och fäste på honom en bestört blick.

— Hvad vill det säga? frågade hon.

— Jo, det vill säga att när ångbåten, på hvilken jag kom hem i går afton och som nu gick vidare till Sverge, vänder tillbaka derifrån och kommer hit igen, så skola vi vara färdiga att resa bort med den.

— Hvart?

— Det får du se, när vi komma fram dit vi skola. Gör nu som jag sagt.

Nu förstod hon meningen. Hon sprang upp. Hatet blixtrade i hennes blick.

— Det sker ej! Jag följer dig ej! Icke ett steg! Res hvart du vill, om det ock vore till helvetet, som är ditt rätta hem, du onde ande! Jag stannar här!

— Du följer mig! sade Andreas med en förfärande, jernhård stränghet, i det han trädde henne närmare.

— Ha, du tror kanske att jag är rädd för dig! Men guds utvalde frukta hvarken djefvulen eller hans anhang. Jag lyder dig ej!

— Hedvig! sade smeden. Du lyder mig! Och gör

du det ej, så tar jag bössan der och skjuter en kula genom hjertat på dig.

Deras ögon möttes. Hedvig bleknade. Intet svar kom öfver hennes läppar.

Andreas lemnade rummet. Det var ingen tom hotelse han uttalat, Det var hans fasta, förtviflade beslut, ifall Hedvig ej lydde honom och följde med honom bort, hvilket var den sista utvägen att frälsa henne ur den svarte förförarns våld, att taga hennes lif innan ännu brottet och nesan fläckat det. Det straff, som komme att drabba honom, fruktade han ej, han hade dock räddat det dyraste han egde i verlden undan synd och elände.

Då han kom ut i stugan, tog han en hård brödbit från skåpet, satte sig borta vid fönstret, stödde armarne mot fönsterbrädet och förtärde sitt bröd, stirrande ditut, der höstvinden dansade sin vilda dans med de gula löfven på den bleknade jorden. Icke ett ord vexlades sedan på den dagen mellan Andreas och hans hustru.

XI.

Bittida den följande morgonen gick Andreas ut. Hedvig var ensam. Sakta sjungande en enförmig andelig sång skred hon nedlutad af och an i stugan lik en sömngångerska, sopande golvet i takt med sången. Hvad var det som, glänsande och klingande, framför qvasten rullade utåt golvet? Hon stannade, sången tystnade. Det var en ring som låg der framför henne. Det var den ena af ringarne som hon slitit af sitt finger och slungat ifrån sig. Hon upptog ringen och började krypande på knä ifrigt leta efter den andra, Hon fann den längst borta i en vrå. Med båda ringarne i sin hand stod hon midt i stugan. Hon betraktade dem. Det flammade till i hennes öga; ett vildt, trotsigt, fröjdefullt leende flög öfver hennes läppar. Hon skyndade in i kammaren, tog sångboken som Michelsson gifvit henne, ref ur denna ett blad, på hvilket stod en sång om de frälstas ljufva lif inbördes med dess fördolda salighetstryckte flera häftiga kyssar på ringarne och på papperet, invecklade dem i detta, framtog en ren näsduk, sprang ut i stugan, fattade en stor, skarp knif, sköt upp ärmen, ristade ett djupt sår i sin hvita arm, lät blodet rinna på näsduken och lindade derpå papperet med ringarne i denna samt gömde det lilla paketet vid sin barm. En stund betraktade hon sin blödande arm, dopade sedan ett kläde i vatten och förband såret dermed.

Vid skymningens inbrott hade Andreas, som väl varit hemma tidigare på dagen, ånyo gått ut. Hedvig spanade i fönstret efter honom för att se hvart han gick och det tycktes henne att han begaf sig till Jakobs hem. Hon tog hastigt på sig kofta och duk och skyndade med bevingade steg bort genom hagen. Der, på andra sidan om denna, låg en liten, förfallen koja i en ängsslutning, Det var gamla Bäckskans koja, dit Jakob vandrat den der natten, då han såg Michelsson inne hos Hedvig. Här bultade hon på. Dörren öppnades af en liten och mager qvinna, stödd på en krycka. Öfver det bleka, enfaldiga ansigtet låg detta sällsamma, på en gång tillgjordt milda och miss-tänksamma uttryck som är eget för vissa så kallade „väckta“. Qvinnan var gamla Bäckskans dotter, halta Anna, som hon kallades, och mor till gossen som kommit med budet till Jakob. Hedvig bad Anna komma utanför dörren på det de måtte få ostördt samtala, öfverlemnade det lilla paketet till henne och ålade henne att gifva det åt Michelsson, så snart som möjligt och utan att någon finge se det, Med en hemlighetsfull beställsamhet i ord och åthäfvor lofvade Anna att med den största samvetsgrannhet utföra detta uppdrag då hon samma qväll råkade honom vid bibelförklaringen, dit hon just på stunden ernade sig, och fälde med en from suck några beundrande ord om den helige mannen, hvarefter Hedvig sade henne ett hastigt godnatt och skyndade hem igen.

En liten stund senare begaf sig halta Anna på väg till bibelförklaringen, men denna gång aflopp den sedvanliga vandringen icke utan ett litet äfventyr. Då hon kommit till det mörkaste stället på vägen genom hagen, framträdde plötsligt en hög, manlig gestalt till hennes

sida, som om han vuxit upp ur jorden, fattade henne så hårdt i armen, att hon höll på att falla omkull, och sade:

— Det var en qvinna hos dig och hon gaf dig något. Tag hit det!

Anna darrade som ett asplöf och sökte lösgöra sin arm.

— Inte var der någon och inte gaf hon mig någonting, stammade hon.

— Ljug inte, utan gif hit på ögonblicket det som du fick, annars bryter jag halsen af dig och du skall få se att det sker som jag säger.

Och han ruskade den stackarn så att hon qvidande vacklade hit och dit. Förfärad blickade hon på sin obarmhertige angripare, hvilken hon ansåg för en rövare, men nu kände hon igen honom.

— Herre hjertandes, mäster Björnsson! Det är ju ni, utbrast hon. Hvad går åt er som alltid varit så foglig och beskedlig mot alla menniskor och nu blifvit liksom ett annat vilddjur? Men si så är det när guds ande inte bor i menniskan, då har djefvulen . . .

Längre hann hon ej.

— Tig, menniska! röt Andreas. Här är ingen predikstol. Tag hit det du fick af min hustru.

Hans hand omslöt så hårdt hennes magra arm och hans stämma ljud så hemsk i hennes öron, att hon ej längre vågade göra motstånd, utan framtog ur barmen det blodfläckade paketet och räckte det åt Andreas.

— Till hvem skulle du föra detta? Svara på ögonblicket eller också krossar jag dig!

— Till herr Michelsson, stammade Anna.

Andreas släppte hennes arm.

— Gå nu, sade han, vände sig bort och försvann i dunklet mellan träden.

Nu måste vi förklara huru Andreas, som tycktes gå åt ett helt annat håll, kunnat iakttaga Hedvigs besök i Bäckskans koja. Saken var den, att vägen som ledde till Jakobs hus, på ett ställe bildade en skarp krökning. Från denna kunde man, ehuru på behörigt afstånd, se Andreas' hem, hvilket framträdde bakom en trädbevuxen kulle som hittills skymt det. Vid denna krökning kom Andreas, såsom han ofta förut gjort då han vandrat samma väg, att kasta blicken ditöfver till sitt lilla hus, som låg der borta så fridfullt och hemtrefligt. Han stannade och betraktade hemmet. Ack! Det var ju icke mera hans, han hade ju i dag på morgonen bortbytt det mot en ruskig koja långt borta i en enslig skog! Medan han stod försjunken i dessa tankar, varseblef hans skarpa öga, oaktadt skymningen, att Hedvig trädde ut ur huset, stängde dörren och begaf sig bortåt hagen. Med snabba fjät skyndade Andreas längs en genväg åt samma håll, följde på afstånd Hedvigs spår, der hon, utan att se sig om, lik en skugga sväfvade fram i skymningen. Då hon trädde ut ur hagen, tätt invid hvars inhägnad Bäckskans koja låg, gömde sig Andreas innanför buskarne vid gärdesgården och kunde härifrån iakttaga allt hvad som förhades och talades vid den närbelägna kojans. Då Hedvig återvände till hagen, dolde han sig längre bort bakom träden och avvaktade här halta Annas ankomst, hvilken han sedan obemärkt följde till den mörkaste punkten af vägen för att der öfverumpla henne.

Då Andreas fått paketet i sitt våld, gick han icke till Jakob, utan vandrade ner till den ett godt stycke från bruksbyggnaderna belägna hafsstranden. Det var

redan djup skymning, då han steg upp på en hög, brant klippa, som lik en udde sköt ut i hafvet och lodrätt stupade ned deri. Uppkommen dit stannade han och lät sin sorgsna blick vandra omkring öfver den dystra, i qväll-dunklet höljda, höstliga nejden och det vida, mörka hafvet, en bild af stämningen i hans eget inre. Tusen tankar och minnen drogo genom hans själ. Huru ofta hade han ej som ett sorglöst barn i den soliga sommardagen stått här uppe och skådat ut i den oändliga rymden och sedan som man med hjertat svällande af den uppvaknande kärlekens berusande hopp och fröjd. Nu stod han här i den mulna höstqvällen, sviken och plundrad på lifvets glädje. Hvarför skulle hans öde vara så hårdt? Hvad hade han väl förbrutit mot försynen för att hemsökas med ett så tungt straff? Högt knotande stämmor uppstego i hans hjerta. Han anklagade gud och menniskor för orättvisa. Hans knutna händer höjde sig mot himlen, som om han velat bestorma den gudomliga maktens boning med sin vrede. Då kände han i sin hand det lilla paketet som han alldeles förgätit under minnenas och känslornas vilda stormlöpning. Han öppnade det och skådade vid dagens sista, slocknande ljusning dess innehåll, Ett qvalfullt raseri flammade upp i hans öga, han höjde sin arm och slungade med en vild förbannelse ringarne och alltsammans i djupet der nere. Nu var det natt i hans själ! Detta var mer än hans förtviflade hjertas mörkaste aningar! Trolofningsringen som han räckt henne den ljusa vårmorgonen, då hon gaf honom löftet att blifva hans maka, och vigselringen som han i den heliga för- eningsstunden, då välsignelsen uttalades öfver deras hufvuden, till insegel på förbundet tryckt på hennes hand, dessa heliga smycken, dem hade hon icke allenast i hatfullt raseri slitit af sitt finger och slungat bort ifrån

sig, utan hon hade sändt dem till den eländige, svarte landsstrykaren, omlindade med klädet, fläckadt af hennes blod! Han stod på klippans kant och blickade dit ned i djupet. Frestaren hviskade: följ med dit du kastat ringarne! Så är det slut på allt qval! Och han skulle lemna henne i den förbannades våld? Nej, nej! Han måste lefva för att skydda henne, om lifvet än blefve honom tungt såsom ett berg att släpa. Han störtade ner från klippan, såsom om han ville fly från frestaren som vinkade der uppe, och vandrade hela aftonen omkring på ensliga stigar tills han ändtligen, sent på natten, inträdde i sitt ödsliga hem, der Hedvig, som vanligt nu för tiden, satt inne i kammaren lutad öfver en bok. Icke ett ord vexlades mellan dem båda. Hedvig stängde kammardörren och Andreas kastade sig på sin bädd derute i den kalla stugan och der låg han vakande i sina dystra tankar.

XII.

Då Andreas meddelade Jakob och Lena sitt beslut att flytta från bruket, väckte detta naturligtvis hos dem den smärftfullaste bestörtning, men Jakob gillade likväl beslutet och förmenade att så tungt det än var att skiljas vid Andreas och systemen, fann han sig dock med glädje häri, då detta var den enda utvägen att frälsa den förvillade Hedvig från den djefvulske predikantens snaror. Lena deremot var otröstlig. Hon bad och besvor Andreas att afstå från sin föresats. Huru skulle hon kunna lefva, ifall den käre brodern, som ständigt varit henne nära, varit hennes stöd och föresyn från barndomen, om han nu reste långt bort ifrån henne? Under ymniga tårar bekände hon att hon var skulden till hela olyckan, då det varit hon som lockat Hedvig till bibelförklaringarne. Hon hade menat så väl i sin blinda enfald; hon hade gjort det för Hedvigs eviga frälsning. Och nu skulle hon dö af sorg och grämelse ifall Andreas, som arbetat lik en träl i all sin dar, just nu, då han ändtligen fått sig ett eget trefligt hem, åter förskingrade detta och flyttade långt bort till en främmande trakt, så att hon kanske aldrig mer i lifvet finge se honom. Och till detta allt skulle hon vara skulden! Nej, hon kunde ej upplefva det! Det fick ej ske!

Stum åhörde brodern hennes jämmer och hennes böner. Icke ett ord af förebråelse undföll honom, då

hon erkände sig vara upphofvet till Hedvigs bekantskap med läsarpredikanten. Han fäste blott på henne en blick som tycktes säga: det var således du, som jag arbetat för, som jag vårdat och skyddat från din späda barn-dom, det var du som i din lättsinniga enfald skulle förstöra mitt lifs hela glädje! Men han sade intet. Endast då hon slutligen besvor honom att afstå från sitt beslut och försäkrade att hon aldrig kunde upplefva en glad dag mer i sitt lif, ifall han reste bort, lade han sin hand tungt på hennes skuldra, såg henne in i ögonen och sade:

— Knota ej, Lena! Det är synd. Din glädje behöfver ej resa bort med mig. Du har din man som håller dig hjertligen kär, du har ditt lilla barn som leker i din famn och slumrar vid ditt hjerta. Du är rik på lycka i lifvet, Lena! Gråt ej och var ej otacksam mot Gud!

Så hade aldrig Lena hört den stränge, tystlåtna brodern tala; aldrig hade hon hört den tonen i hans stämma. Hon såg upp i hans ansigte. Hans öga hvilade ännu på henne och ur det ögat framqvälde en stor tår, som tung rullade utför den bleka kinden och gömde sig i skägget. Vid åsynen af den tåren torkade Lenas tårar, hennes klagan tystnade och djupa tankar stego upp ur hennes hjertas stilla källa.

XIII.

Dagen för Andreas' och Hedvigs afresa hade randedats. Det var en mulen, blåsig höstdag. Tunga, mörka skyar drogo öfver himlahvalfvet och det upprörda hafvet brusade, enformigt dånande, mot stranden. Nere vid brukets fartygsbrygga låg ångbåten, som qvällen förut återkommit från Sverige och nu skulle fortsätta resan österut.

Det var ännu bittida på morgonen. Andreas hade packat sin kista, inlagt och ordnat de öfriga lösören, som han ernade taga med sig, och stod nu i stugan oroligt blickande mot den stängda kammardörren. Han närmade sig lyssnande intill denna. Allt var tyst der inne. Tiden för afresan stundade. Ångbåten skulle afgå om ett par timmar och han visste ej om Hedvig var i ordning. Icke heller ville han störa henne ifall hon sof.

— Hon behöfver nog hvifa för den långa, besvärliga resan, tänkte hans kärleksfulla hjerta.

Just som dessa tankar sysselsatte honom, öppnades dörren och Hedvig trädde ut. Hon var blek, såg trött och utvakad ut. Hennes hår föll upplöst ner på skuldrorna.

— Är du färdig? frågade Andreas, bestört öfver hennes allt annat än resfärdiga utseende.

— Till hvad?

— Till resan. Det är ju i dag vi skola resa bort. Ångbåten afgår om en timme.

— Så res då!

— Men du!

— Jag stannar här! svarade hon och i detsamma försvann tröttheten från hennes väsen.

Med högburet hufvud stod hon framför Andreas och mötte hans blick med ett uttryck af så oböjligt trots att hvarje försök att besegra detsamma kunde synas hopplöst.

— Är detta ditt sista ord, Hedvig?

Det låg ingen hårdhet i denna Andreas' fråga. I de långsamt uttalade orden bodde en djupt allvarlig, vemodig bön. De ljödo nästan högtidliga, såsom om ve eller väl, lif eller död berodde af dem.

— Mitt sista ord!

— Mins du mitt löfte, Hedvig? Jag sade: om du ej följer mig, så skjuter jag en kula genom ditt hjerta.

— Ja, skjut!

Hedvig vek ej en hårsman tillbaka. Hennes bleka kind blef endast ännu hvitare. Hennes blick, uppfylld af dyster glans, mötte öppen och oförfärad Andreas' öga.

— Du följer ej med mig bort?

— Nej!

— Denna stund är din sista. Är du beredd att träda inför din evige domare?

— Ja! Min själ är tvagen vit såsom snö i lammetts blod. Tag mitt lif! Jag får såsom de helige martyrerne offra det för min tro. Frälsarens öppna famn väntar mig.

En vild hänryckning strålade ur Hedvigs mot höjden riktade blick och förklarade med sitt sken hennes anlete. Sådan som hon nu stod der, så måste de ha

varit att skåda, dessa forntidens jungfrur, som svurit evig trohet åt sin himmelske brudgum och med jublande mod gingo att besegla sin trohet med sitt blod.

Och mannen der som fattar bössan! De fäder eller mödrar som stött mordvapnet i det älskade barnets hjerta för att förskona det för trældom och vanära, ur deras öga blickade visst denna fromma förtviflan som i detta ögonblick bodde i hans.

Han höjde vapnet. Det var en förfärlig stund! Der hon, den unga, sköna qvinnan, orörlig som en bildstod, väntande den dödande kulan, der han, den store smeden med det redliga hjertat, af kärlek höjande dråparehand mot det dyraste han egde här i världen. Han lyfte långsamt handen. Hans blick hängde fast vid Hedvigs ansigte. Nej! Hon var ändå för fager att nedslå i döden! Nej, det var omöjligt! Fasa grep hans hjerta. Bössan full ur hans hand. Klagande gömde han ansigtet i sina skälfvande händer. Hedvig stod kvar orörlig. Han störtade fram till henne och sträckte mot henne sina händer medan bönen:

— Hedvig, Hedvig! Haf förbarmande med mig! Jag kan ej döda dig och jag kan ej lemna dig här! Följ mig, Hedvig! Följ mig! — i hjertslitande ångest frambröt från hans läppar och han sjönk på knä vid hennes fötter.

Hon såg ned på honom. Kanhända drog der i detta ögonblick en fläkt af rörelse genom hennes hjerta, då hon såg den starke, stolte mannen ödmjukt bedjande vid hennes fot. Med saktmodig stämma svarade hon:

— Döda mig, men jag följer dig ej.

Det var tyst och stilla några sekunder. Då sprang Andreas upp och grep bössan. Ångesten var borta från

hans öga, i hvilket blixtrade ett fast beslut. Med ett högt och bestämdt:

— Nåväl, då skall han dö! störtade han mot stugudörren och stötte upp denna.

Med ett anskri sprang Hedvig fram till honom och ryckte bössan ur hans hand.

— Jag följer dig! Jag följer dig till verdens ände, om du det vill, men låt honom blott lefva!

Andreas såg på henne, der hon med bedjande förfäran på sitt anlete och sammanknäppta händer stod framför honom.

Hellre än att följa honom ville hon dö, men hon följde honom blott han, den andre, den fördömde, fick lefva! Så kär var han henne!

— Skynda dig då att packa in dina saker. Jag går för att skaffa häst och kärra att föra dem till ångbåten, sade Andreas tonlöst och lemnade stugan.

Nere vid bryggan låg ångbåten, sakta gungande på de upprörda vågorna. I en mörk, tvst hop stodo alla bruksarbetarne på stranden. Smeden Andreas hade för sista gången tryckt deras händer till afsked och gick nu med tysta steg längs bryggan ner till landgången, åtföljd af bruksherren och dennes unga fru, Jakob och Lena samt lille Jakob, som insvept i en stor ylleduk satt på moderns arm och med undrande blickar i sina stora, härliga, blå ögon, som han tycktes ha fått i fad-dergåfva af sin sköna faster, betraktade ömsom folkhopen ömsom det stora, mörka hafvet. Efter Jakob och Lena följde, blek och stum, Hedvig. Hon hade ej sagt ett ord, ej räckt sin hand till afsked åt någon. Ännu en gång tryckte husbonden och hans maka, systern och svågern Andreas' hand, och stilla, ymniga tårar strömmade utför Lenas kinder. Klockan på ång-

båten ringde. Jakob och hans hustru räckte Hedvig sina händer. Hon fattade dem, men icke ett ord kom öfver hennes läppar. Lena räckte henne lille Jakobs knubbiga hand och uppmanade honom att taga afsked af faster Hedvig, som reste långt, långt bort. Då den lilla barnhanden sträcktes mot henne och de stora, oskyldiga ögonen blickade in i hennes, då tycktes en plötslig rörelse bemäktiga sig Hedvig. Hon tog den lille från moderns arm, tryckte honom till sitt bröst, kysste hans mun och de små händerna, återlemnade honom åt modern, vände sig bort utåt hafvet och förblef så, utan att mera sända en enda blick till stranden och de der församlade.

Landgången intogs. Ångbåten började skrida fram genom de rullande vågorna. Den drog allt längre och längre bort från stranden. Ingen ljudande afskedshelsing, intet gladt rop höjdes från arbetarne. De blottade endast sina hufvuden och svängde mössorna till ett tyst farväl till den käre, vördade kamraten. Andreas svängde sin mössa till svar. Ångbåtens fart blef snabbare. Den försvann bortom klippudden. Tyst och modfäld lemnade arbetareskaran stranden, mången mellan tänderna mumlande en förbannelse öfver läsarpredikanten, ty sedan uppträdet mellan Andreas och denne vid sammankomsten hos Isakssons blef känt, insåg en hvar orsaken till smedens plötsliga bortflyttning, om de ock icke kunde ha klart för sig de djupaste bevekelsegrunderna härtill.

Ångbåten ilade förbi den höga, i hafvet utskjutande strandklippan, från hvilken Andreas nedkastat ringarne i djupet och som lodrätr stupade ned i vattnet, öfver hvilket den utbredde sin mörka skugga. Hedvigs dystra blick, som stel och liknöjd sväfvade omkring i

den mulna rymden, irrade uppför klippan, till dess högsta spets. Der, der uppe på höjden, der stod en gestalt! Det var en hög, svart skepnad som stod der uppe, orörlig och med armarne korslagda öfver bröstet. Hon kände väl denna gestalt! Hans ansigte var vändt utåt hafvet, hans blick tycktes följa fartyget. Hon stirrade dit upp. Hennes hjerta upphörde att slå; fartyg, omgifning, haf, allt försvann för hennes syn. Hon såg blott honom der uppe! Såg han äfven henne? Hade han kommit för att sända henne sin afskedshälsning? Hon hade ju ej sett honom, ej förnummit hans stämman sedan den fasansfulla stunden, då Andreas så skändligt misshandlade honom! Var han vred på henne? Var han förtörnad öfver att hon ej sökt honom? Trodde han att hon affallit från honom, att hon fruktade, att hon lydde den ogudaktige syndaren, vid hvilken hon var vigd? Ack, han visste ju ej, han, att hon fruktade intet för sig sjelf, utan att det var bäfvan för att något ondt skulle hända honom, den helige läraren, som afhållit henne från att söka honom. Men han hade ju mottagit hennes gåfva, hennes ömma helsning! Kunde han väl då vara vred på henne? Såg han ej i denna ett tecken, ett insegel uppå att hon var honom trogen?

Båten ilade framåt. I namnlös ångest stirrade Hedvigs öga på mannen der uppe. Skulle han ej sända henne en helsning, gifva henne ett enda litet tecken att han såg henne, att han förlåtit henne? Nej! Han var orörlig såsom en stod af sten, uppvuxen ur klippan. Båten brusade rastlöst framåt. Hedvigs öga hängde fast vid berget. Detta och gestalten på dess höjd sjönko hän i fjerran och fartyget ilade ut på det vida, mörka hafvet, som dånande dansade sin vilda, höstliga dödsdans öfver djupet.

XIV.

Ett par dagar hade förgått sedan Andreas' och Hedvigs afresa, Det var på förmiddagen. Lena satt vid sin spinnrock och lille Jakob lekte på stugugolfvet. Store Jakob var i smedjan. Plötsligt öppnades dörren sakta. Lena såg upp och vardt öfverraskad af att se Michelsson stiga öfver tröskeln.

— Guds fred, min kära madam Göransson, helsade han med högtidlig vänlighet, i det han nalkades Lena och räckte henne handen.

Hon besvarade hans helsning med ett kort, föga vänligt:

— Goddag!

Hans framräckta hand låtsade hon ej se, utan fortfor att spinna. Michelssons ansigte fick ett uttryck af vredgad förlägenhet, men han tog dock åter till ordet med samma vänliga uttryck som förut och sade:

— Huru befinner ni er? Ni synes mig bedröfvad. Jag tänker att denna verdens ondska gör ert sinne tungt. Syndens magt är stor, madam Göransson! Men låtom oss tåligen strida! Herren låter de onda rasa en liten tid, men sedan nederslår han deras illfundiga uppsåt. Du har icke på en tid varit med de andra kära vännerna, som församlas för att uppbygde varda af ordet. Jag tänker att det är din verldsligt sinnade man, som i sin blindhet afhållit dig derifrån. Men var vid

godt mod, min syster! Hans ögon skola äfven en gång varda öppnade.

Lena svarade intet. Hon fortfor att spinna. Michelsson betraktade henne forskande och hans ansigte mulnade än mer.

— Jag kan nogsamnt förstå, tog han efter en kort tystnad ånyo till ordet, att ni är sorgsen öfver er brors och svägerskas bortresa. Hvert flyttade mästern Björnsson? Är det långt borta?

Lena stannade tvärt spinnrocken och vände sitt af harm glödande ansigte mot Michelsson.

— Hur skall ni nu få veta det? utbrast hon. Men se, inte får ni den upplysningen af mig, inte, det kan ni sätta er på! Ni har redan stält till så mycket förargelse och olycka bland ärligt folk, att det kan vara nog nu. Ni behöfver inte ännu dertill snoka kring land och rike efter dem, som farit undan er och era djefvulska konster. Se så, gå nu er väg och stick aldrig er näsa in i det här huset! — sade Lena, steg upp och gick till spisel.

— Menniska! röt Michelsson.

— Ja, det är jag, men det tror jag inte att ni är, utan jag tror att ni är sjelfvaste hin håle, som går omkring för att fresta och förderfva enfaldigt folk.

— Förbannelse . . .

— Tig med era förbannelser och ert skojprat! skrek Lena. Och ut med er på stunden eller också drar jag er med den här kring öronen, så att gni-storna flyga.

Hon ryckte en eldbrand undan den kokande grytan och svängde den framför ansigtet på Michelsson, som skrämnd drog sig tillbaka till dörren. Han upplyfte

sin hand och med ögonen gnistrande af vrede utslungade han ett:

— Djefvulen annamme er! stötte upp dörren och gick.

Dagen derpå försvann Michelsson från trakten, ingen visste hvart, och aldrig i tiden hörde man i bruksbygden sedan talas om den fromme predikanten.

XV.

Nu vilja vi följa Andreas och Hedvig på deras resa. Ångbåten måste för stormen och mörkret öfver natten kasta ankar i skärgården och framkom den följande morgonen till hufvudstaden. Härifrån skulle resan fortsättas på jernväg. Men som det bantåg, hvilket de borde medfölja, redan afgått, måste de dröja denna dag och den kommande natten i hufvudstaden. Andreas frågade Hedvig om hon ville komma med, så skulle de gå omkring i staden och beskåda denna. Vädret var ganska vackert. Det var en klar, kylig höstdag. Hedvig nekade att följa med honom. Han gick ensam, men der han vandrade genom gatorna varseblef han föga af det som omgaf honom. Han var försjunken i sina egna tankar. Och Hedvig förblef quarsittande på ångbåten. Hon upptog ur sin ficka en bok och satt hela dagen blickande i denna. Mången som såg henne denna dag undrade visserligen hvem hon månne vara, den unga, vackra qvinnan med det sorgsna ansigtet, der hon satt orörlig, stirrande i sin bok, i en undanskymd vrå på ångbåten. Då Andreas återkom till fartyget, hade han med sig mat och äfven vin samt sökte öfvertala Hedvig att förtära detta. Hon smakade dock knapt derpå, talade föga och tycktes i allmänhet vara alldeles likgiltig för hans vänliga omsorger. Då qvällen inbröt ville han att de skulle söka sig ett herberge i staden, för att få

hvila till den följande dagens resa, men härom ville Hedvig ej höra talas, utan hon ville stanna öfver natten på ångbåten. Andreas anhöll således hos kaptenen om tillstånd härtill, hvilket denne beviljade, och de tillbragte hela den långa, kalla höstnatten på ångbåten.

Den följande morgonen helt tidigt fortsattes resan på jernväg. Den ena stationen efter den andra lernade de bakom sig. Framemot middagen anlände de till en station som var Hedvig välbekant. Det var den vid hvilken man steg af då man begaf sig till hennes gamla hembygd.

— Här stanna vi, sade Andreas.

Hedvig blickade förvånad på honom, men sade intet. De stego af och snart rusade tåget vidare.

Andreas hade skaffat ett par hästar med två åkdon. På det ena sattes deras tillhörigheter, i det andra stego de sjelfva och så bar det af vägen framåt. Det var den gamla bekanta landsvägen genom hemsöcknen som Hedvig vandrat mången gång, ända sedan sin barn-dom. Men hon sade intet derom. De framkommo till prestgården och stannade der. Andreas gick in, uppvisade Berggrens intyg, erhöill nycklarne till sitt nya hem och välkomnades af pastorn såsom en ny församlingsbo. Han var ej obekant för kyrkoherden, ty då Berggren före sin afresa besökte denne var Andreas honom följaktig. Färden fortsattes. Der låg den enstaka bondgården, som utgjort Hedvigs första barndoms-hem. Kärran vek in på skogsvägen som ledde till den forna sytningsstugan. Der skymtade den lilla, förfallna kojans fram mellan trädstammarna. Hästarne stannade.

— Nu äro vi framme, sade Andreas vänligt till Hedvig då de stego ur kärran. Här är vårt nya hem. Han öppnade dörren. De trädde in. Då de stodo

der inne i den kalla, öfvergifna stugan, sade Hedvig till Andreas:

— Detta är mitt barndomshem. I den här stugan dog min mor.

Andreas blickade med häpnad på henne. Väl visste han att den socken dit han flyttat var Hedvigs hemsocken och det gladdede honom att kunna föra henne dit, emedan han tänkte att hon skulle trifvas bättre der än i en främmande trakt, men att denna koja var hennes barndomshem, derom hade han ej haft någon aning, och det syntes honom såsom en förunderlig skickelse, att de, utan att sjelfva veta deraf, blifvit förda just hit till detta hem.

— Kanske det för lycka med sig, tänkte han, och att vi här finna friden.

Hedvig var således åter i den torftiga hydda, der hon tillbringat sin barndoms och första ungdoms dagar! Hennes fridlösa sinne erfor en viss ro inom de gamla, välbekanta väggarne. Det var så många minnen, som framträdde från dessa vrår, tilltalade henne med vän-sälla röster och mången gång lockade hennes tankar bort från den lidelsefulla längtan och sorg som herskade i hennes själ. Ofta då hon i qvällskymningen satt allena i hyddan och den aflägsna forsens brus och furornas högtidliga susning ljödo för hennes öra, var det som om dessa toner invagat hennes sinne i en vaken dröm och det tycktes henne att det åter var de gamla tiderna, att modern lefde, att hon aldrig varit borta från hemmet, att allt det stormiga, underbara, qvalfulla hon upplefvat endast var en hemsk saga, förtäljd en mörk aftonstund af en gammal hexa i spiselvrån, så tycktes det henne, och då smög sig en stilla ro intill hennes trötta hjerta och bjöd det till hvila på sina mjuka vingar.

Andreas var mild och god mot Hedvig och upp-
bjöd hela sin förmåga att inrätta det nya hemmet så
treffligt som möjligt. Aldrig kom ett hårdt ord eller en
föbrebråelse öfver hans läppar. Med tyst tålmod för-
drog han hennes bittra liknöjdhet. Hon var ju ändå
här allena med honom! Om hon än hatade honom, om
än hennes hjerta irrade fjerran ifrån honom, så hade
han dock ryckt henne ur ulfvens klor och gömt henne
med sig i ensligheten. Här skulle ingen finna henne,
ingen röfva henne ifrån honom! Det var denna visshet
som förlånade honom en vemodig ro och gaf honom
mod att stilla fördraga allting. Och med det kärleks-
fulla ögats klarsynthet iakttog han huru hennes själ
stundom försjönk i det förflutna och huru hennes sinne
alltid då vardt mildare, och hoppet hviskade till honom:
kanhända skola de onda andarne fly från henne och
kanhända, hvem vet — hviskade en stämma i hans
hjärtas innersta, en stämma, till hvilken han ej ens
vågade lyssna — kanhända skall ännu omsider lyckan
spira upp för eder båda. Och han tackade innerligen
gud som styrt hans steg till denna hydda.

XVI.

Tre månader hade Hedvig och Andreas tillbragt i det nya hemmet. Det är en mörk vinterafton. Vinden hviner genom skogen och snön hvirflar emot kojans fönster. Der inne i stugan sitter Hedvig allena. Andreas är borta i sin smedja. Hon sitter vid bordet. Ett dunkelt brinnande ljus upplyser stugan. Framför henne ligger bibeln uppslagen och stödjande hufvudet mot händerna stirrar hon i boken. Den sköna qvinnan tyckes flere år äldre än då vi sist sågo henne. Den bleka kinden är tård, djupa skuggor inristade kring ögat och en dyster oro står tecknad på den fordom så stolta, klara pannan. Hon ser upp från boken och trycker de magra händerna mot sitt hufvud. I de stora, insjunkna ögonen glöder en qvalfull trånad.

— Skall jag aldrig, aldrig mera få se honom! frambyter det i en förtviflad suck öfver hennes läppar.

Hennes blick irrar åt sidan. Med ett anskri springer hon upp. Der, midt i det dunkla rummet står en hög gestalt! Den smältande snön rinner skimrande nedför hans långa hår. Han sträcker armarne mot henne. Hon störtar till hans bröst.

Dörren öppnas. Höljd af snö står smeden Andreas på tröskeln. Med ett utrop af förfäran flyr Hedvig ur den fremmandes fama. Det är så tyst. Intet ord uttalas. Orörlig står Andreas ett ögonblick. Derpå träder han

fram, nedtager bössan från väggen och för vapnet till ögat. Den främmande flyr mot dörren. Hedvig skyndar till honom såsom för att skydda honom. Skottet brinner af. Ett moln af rök uppfyller stugan, bössan faller ur Andreas' hand. Allt är tyst. Molnet skingras. Han står allena i stugan. De båda andra äro försvunna. Han fattar ljuset, störtar ut, men der ute i förstugan slocknar ljuset. Ett har han dock sett i dess sken. Han har sett blodspår på dörren. Han rusar ut i mörkret, han ropar — ingen svarar, ingen synes till, endast stormen hviner der ute. Han ilar in, tänder med skälfvande händer ljuset i lyktan och skyndar ut, lyser på blodspåren på golvet, följer dem ut på trappan, ner på marken, lysande, letande i snön. Se, der är en röd fläck! Der ännu en! Nu synes ingen mer. Det har snöat öfver spåren. Hvems är denna blod? Frisk och rosenröd är den. Är den hennes eller hans? Andreas trädde åter in. Han stod allena i stugan, med händerna hårdt sammanvridna och ett stort ve stirrande ur det stela ögat. Ulfven hade kommit och röfvat hans hvita lam! — Barmhertige gud! suckade han. Låt henne ligga förblödd på drifvan der ute!

Han fatter ljuset, stö-
Han fatter ljuset, stö-
stockmar ljuset. Ett har han dock sett i dess sken.
Hän står allens i stugan. De båda andra äro försvunna.
faller ut Andreas' hand. Allt är lysat. Michel skingras.
bränner ut. Ett mola ut rök uppifrån stugan, bössan
dar till honom såsom för ett skyfda honom. Skottet
ögat. Den främmande flyr mot hören. Hedvig skyn-

XVII.

Två nätter och två dagar hade förgått sedan Hedvig flydde bort med Michelsson. Hon hade ej återvänt. Lik en fridlös skugga irrade Andreas i ett rastlöst kretslopp omkring på vägarne och i skogen, sökande ett spår af den försvunna, men förgäfves. Gång på gång var han i beråd att gå till närmaste bondgård, till länsmannen, till kyrkoherden, omtala hela händelsen och bedja om deras bistånd att återfinna den förlorade. Men, nej! Han gick ej. Det var honom omöjligt! Der uppreste sig en mächtig känsla inom honom, som förbjöd honom att för någon dödlig med ett enda ord förråda hvad som föregått. Det var ju att anklaga Hedvig! Det skulle ju kasta en skugga af vanära på henne! Nej, aldrig! Men om det med andra människors bistånd lyckades honom att finna henne, att återföra henne hem, att frälsa henne från förderfvet? Var det ej då hans heliga pligt att göra allt hvad i hans förmåga stod för hennes räddning? Var det ej ett rysligt brott att tveka, att af feg, enfaldig blygsel låta hindra sig att uppfylla denna pligt? Jo, jo! Och han ilade åstad för att söka hjälp. Nej, han stannade. Huru vore det honom möjligt att få fram öfver sina läppar de orden, som skulle trycka skammens tecken på Hedvigs panna? Nej! Han måste tiga! Sålunda slets den arme mannens själ af och an i sin förtviflade tvekan och natt och dag

förgingo. Andreas hade trott att olyckans mått var rågadt då han stod på klippan och slungade Hedvigs ringar i djupet. Men hvad var den olycka han då småkade mot den som nu hemsökte honom? Det hemliga hoppet om en kommande frid, som så ljufligt smekt hans hjerta och gifvit honom mod att fördraga allting, var förskingradt såsom en rök i vinden. Det var allt förgäfves! Förgäfves hade han öfvergifvit sin hembygd och begrafvit sig med sin skatt i ödemarken. Röfvaren hade funnit spåret till hans hydda och tagit ifrån honom skatten. Der stod han hånad och plundrad! — Tron på försynens vishet flydde från hans själ. Han bad ej mer. Han lyfte hotande sin hand mot höjden, förbannade lifvet, förbannade himmel, jord och afgrund — och henne? Nej! Hans tunga förlamades, hans hand sjönk — henne förmådde han dock icke förbanna!

Två dagar hade förgått. Qvällen stundade. Då steg bonden från närmaste gård in till Andreas och bad honom om ett smedsarbete. Bistert svarade Andreas att han ej tänkte gå till smedjan och utföra något arbete den qvällen. Men bonden bad enträget. Hans släde hade gått sönder och han måste hafva den lagad. Andreas steg upp, tog nyckeln till smedjan, befalde bonden hemta släden dit och begaf sig åstad till den ett litet stycke från kojan på en höjd i skogen belägna smedjan.

— Kanske är det så godt att smida som att sitta här, sade han vid sig sjelf. Kanske litet sorg flyger bort med gnistorna.

Bonden hemtade sin släde till smedjan. Andreas gjorde upp eld på härden. Snart flammade glöden i ugnen. Smedjedörren stod öppen. Elden lyste långt ute på snön och i det röda skenet der inne stod den

store smeden, hög och mörk, lik sagans Ilmarinen, svängande i väldig hand den dånande släggan, så att gnistorna yrde kring hans hufvud och slagen ljödo vida kring skogen i den tysta vinterqvällen. Allt högre sken glöden, med allt vildare kraft svängde smeden hammaren, som om han under dess slag velat krossa sitt hjertas glödande sorg till yrande, slocknande gnistor.

— Andreas! ljöd högre än hammarens tordön en stämma derute från dörren.

Släggan föll ur smedens hand. Han såg sig om. Der, framför honom, stod hon, den flydda, för hvars skull han utstått de bittra qvalen! Hon återvände till honom! Belyst af det glödande skenet stod hon i smedjans dörr. Duken hade fallit från hennes hufvud. Håret hängde upplöst kring skuldrorna. En vild eld brann i de stora ögonen. Med ett utrop af fröjdefull häpnad störtade Andreas fram till henne och sträckte händerna mot henne. Hon vek tillbaka.

— Kom icke vid mig! skrek hon och höjde afvärjande sina händer. Jag är rentvagen i eviga lifsens flod. Men du är oren! Syndens dy höljer dig och du vandrar på den mörka vägen som drager till förtappelsen. Men se, du har stått för mina tankar natt och dag och anden har manat mig att jag måtte uppsöka dig och ropa till dig, ett rop till väckelse från Sions murar. Vänd om, vänd om, att du må frälsad varda! I dag är salighetens dag. I morgon kan det vara för sent. Kom, kom! Låt öppna dina ögon, att de må skåda korsets härlighet! Kom och rista med offerlamets blod det nya förbundets tecken på din panna, att du i himmelrik må varda räknad bland den hvita skaran kring altaret af skinande ädelsten!

Andreas stod framför henne och betraktade henne

med stor sorg. Han fattade med kraft båda hennes händer och såg henne rakt in i ögonen,

— Hedvig! sade han. Du är i djefvulens våld. Kom till förnuft! Låt rädda dig!

Hon slet sig lös från honom.

— Jag är frälsad och rättfärdiggjord! utropade hon. Jag är helig genom nåden och intet syndigt eller orent är när mig. Mitt hjerta är inför herren såsom renaste guld. Men du är i djefvulens våld och ditt hjerta är svart såsom slagget som faller från ditt städ. När meniskan förhärdar sitt hjerta emot nåden, så förhärdar herren henne än mer, så att hon varder hård såsom en sten ur hälleberget. Så skall det ock varda gångande med dig! Men jag drager åter till de ljusa gårdarne på herrans helga berg, till de utvaldas fröjd och gamman till evinnerlig tid.

— Nej! ljud Andreas' stämma, mächtig och högtidlig såsom ett domens budskap. Du drager ej mer till förderfvets gårdar.

Han upptog den väldiga hammaren och höjde den öfver Hedvigs hufvud.

— Förlåt mig, herre, det jag gör i denna yttersta nöden! bad han.

I nästa ögonblick skulle den unga qvinnan legat med krossadt hufvud vid Andreas' fötter, ty nu ryggade han ej tillbaka för att taga hennes lif. Han såg endast det hopplösa förderf, som öppnade sin afgrund för att uppsluka henne, och beslutet att frälsa henne härifrån stegrade förtvivlans mod och förstummade hvarje annan känsla hos honom. Men Hedvig var starkare än den starke smeden i detta ögonblick. Hon vred hammaren ur hans hand och slungade den långt ut i snön.

— Se, huru stor djefvulens magt är öfver dig!

utropade hon. Han lyfter din hand till dråp, ty man-dråpare de höra till hans husfolk. Och med den snöda mammon är det som han fångslat dig, ty kedjorna som han i sitt rike fjettrar själarne med äro af silfver och guld. Och detta är din kyrka, der du tjenar honom och smider åt dig rikedom hvarje dag, så att kedjan blir allt längre och längre.

Raseriet hade gripit Hedvig. Hon störtade in i smedjan, ryckte ned ett stort bloss, som var instucket bland stockarne i väggen, och slungade detta i en vrå, der spånor och annat trävirke lågo i en hög. Det torra träet antändes ögonblickligen. Rök och lågor hvirflade upp mot taket. Hedvig rusade mot Andreas. Smedjan stod i ljus låga.

— Rys och skåda! Så brinner det i afgrunden! skrek hon, stämde upp en andlig sång och försvann sjungande in i skogen.

Smeden Andreas stod kvar uppå höjden. Sprakande och dånande stego flammorna högt upp mot den stjernklara qvällhimlen och Hedvigs vilda sång genljöd i skogens stillhet.

Klangen af bjellror nalkades. En släde stannade uppe vid den brinnande smedjan. Två män stego ur. Den ene af dem, en yngre man med redbart, vänligt utseende, närmade sig Andreas. Det var länsmannen.

— Hvad står på här? frågade han. Huru har detta tillgått?

— Det var en olyckshändelse, svarade Andreas tonlöst.

— Intet kan göras här, tror jag?

— Nej, intet.

— Mäster Björnsson! Det är ett ledsamt ärende jag har till er. En kringvandrande predikant, vid

namn Michelsson, har angifvit er för att ha skjutit på honom och farligt sårat honom vid hans besök i ert hem för två dagar sedan. Ni måste följa oss, mästare Björnsson! Är ni beredd?

— Ja!

Andreas uppsteg i släden med de båda männen. Hästen ilade åstad. Bjellrorna klingade. Brakande störtade smedjan samman — och den sista tonen af Hedvigs sång slocknade i fjerran.

I fängvårdarens stuga satt Andreas beredd att portöras till sin stadsföret. Allt var förförad, sköfladt! Han, den redlige mannen, som förtvaret sin kärlek och sin ära, han satt slagen i pojor, dömd såsom en misshandlare, och hon, till hvares förtvaret han höjt sin arm, hon ritade fjerran från honom, hjälplöst hemfallen i hans tuktus.

Och så blev det. Inlet ord vidare kom öfver Andersker till. Hvarde jag gjorde det, det rör mig osann. i mitt stann. Jag har ärligt bekänt det jag gjort mig värdsamt för er godhet, men jag begär ingen hindring — Herr domare! svarade smeden. Jag tärkar er hans stark.

Andreas upptog i släden med de båda männen. Hästen ilade åstad. Bjellrorna klingade. Brakande störtade smedjan samman — och den sista tonen af Hedvigs sång slocknade i fjerran.

XVIII.

Slagen i bojor stod smeden Andreas, blek och med stel förtviflan i ögat, inför domstolen. Öppet och enkelt bekände han att han skjutit på Michelsson och att det varit hans afsigt att döda denne. Men då domaren sporde honom hvarför han begått denna handling förblef han stum. Domaren, som hört smeden omtalas såsom en rättskaffens man och ryktesvis förnummit att hans hustru flytt bort med predikanten, anade utan svårighet sakens sammanhang och uppmanade ännu en gång Andreas att nämna bevekelsegrunden till sitt dåd, tilläggande att detta möjligen kunde medföra lindring i hans straff.

— Herr domare! svarade smeden. Jag tackar er vördsamt för er godhet, men jag begär ingen lindring i mitt straff. Jag har ärligt bekänt det jag gjort mig saker till. Hvarför jag gjorde det, det rör mig ensam.

Och så blef det. Intet ord vidare kom öfver Andreas' läppar. Domen afkunnades. Den lydde: två års tukthus.

I fångvårdarens stuga satt Andreas beredd att bortföras till sin straffort. Allt var förloradt, sköfladt! Han, den redlige mannen, som försvarat sin kärlek och sin ära, han satt slagen i bojor, dömd såsom en missdådare, och hon, till hvars försvar han höjt sin arm, hon irrade fjerran ifrån honom, hjälplöst hemfallen i

ingen hjelp, ingen tröst på jorden — blott i himlen.

XIX.

Tvenne år voro förflutna. Det var vår. Hög och blå höjde sig himlen. Fåglarne jublade i trädens knopande kronor och muntert sjungande dansade vårbäckarne fram genom skog och dal. På höjden der smedjan stått, bland dess förkolnade ruiner, satt en ensam man med en rensel på ryggen och stödd mot en vandringsstaf. Hans höga gestalt var böjd, hans anlete fåradt, hans hår och skägg voro snöhvita, men i hans öga bodde ett ljus, strålande såsom morgonstjernan. Det ljuset var „den frid, som verlden icke gifva kan.“

Från den dagen klingade der uppe på höjden från den tidiga morgonen till den sena qvällen hurtiga slag af en idog yxa och slagen återskallade vida omkring i skogen och fåglarne samlades till höjden och sjöngo dagen lång sina fröjdfulla sånger kring den flitige arbetaren. Det var smeden Andreas, som bygde sig en ny smedja. Och hvarje qväll, då han efter dagens lyktade arbete satt i sin hydda, låg hans faders gamla bibel uppslagen framför honom, och dess nötta, åldriga blad voro lefvande brunnar ur hvilka hans själ öste hugsvalelse och kraft. Men i djupet af hans klara öga der bodde en stor, hemlig längtan, en tyst bidan på något som komma skulle.

XX.

Julaftonen var inne. Strålände blickade stjernorna från det höga fästet ned på den frusna jorden. Det var så tyst och fridfullt. Högtidens helige ande hade dragit fram genom ödemarken. Arbetet hvilade; julljusen tändes i de enstaka hyddorna. I den stilla högtidsqvällen vandrade en ensam man fram på den ensliga vägen vid forsens strand. Det var smeden Andreas, som varit på besök hos en gammal, fattig enka, långt borta i en koja i skogen, för att dela med sig åt henne litet af sitt julförråd, och nu återvände hem. Dunkelt skimrande i stjerneljuset brusade den mörka forsen mellan de blänkande isstyckena. Der borta på klippan som skjuter ut öfver det dånande djupet synes en orörlig skugga. Andreas' öga varsnar denna skugga. Han stannar på sin vandring, han går ner till klippan. Der, vid dess rand, der den höjer sig öfver det brusande djupet, sitter hop-sjunken en mensklig gestalt. Det är en qvinna, klädd i trasor, med ett sakta qvidande barn i sina armar. Andreas nalkas den ensamma. Han lägger sin hand på hennes skuldra. Hon spritter till och ser upp till honom. Han skådar i det bleka stjerneljuset ett för-åldradt, förfallet anlete. De dödsbleka kinderna äro infallna, med en slö, halft förvirrad blick stirra ögonen ur sina djupa hålur och gråsprängda hårtestar nedfalla på den fårala pannan. Men Andreas känner dock igen

detta anlete. En namnlös fröjd flammar upp i hans öga. Han fattar hennes hand, uppreser henne och leder henne bort från klippan. Han håller hennes hand fast sluten i sin. Han för henne hem med sig. Han talar intet. Icke ett ord går öfver hans läppar. Stumma vandra de på den tysta vägen fram mot hemmet. Andreas behöfde ej, ville ej fråga något. Han förstod allt. Han förstod att den nedrige öfvergifvit henne, att hon, förskjuten och förtviflad, i blygsel och elände irrade omkring, tiggande sitt bröd; han förstod att hans brinnande längtan varit den tysta stämman som i den yttersta nödens stund kallat hennes fjät till denna bygd, men att det förtviflade hjertats djupa blygsel och skygga fruktan hejdat hennes steg på vägen till hemmet och i stället jagat hennes trötta fot till klippans rand, der frestarens röst i vågens brus hviskade: Kom, kom! Här nere är ro och hvila. Han förstod allt detta och han frågade intet, men hans hjerta prisade herran.

De voro framme. Andreas förde henne in i stugan. Han tände två ljus på bordet och satte sig ned dervid, uppslog den gamla bibeln och började läsa. Högtidligt ljödo i det tysta tället de stora orden om ljus, om försoning och evig frid, och ju längre han läste allt klarare tycktes julljusen brinna, och qvinnan som satt der nere vid dörren, med nedböjdt hufvud och sammanknäppta händer, hon lyfte upp sitt hufvud och lyssnade till det ljufliga budskapet, och i detta ögonblick randades der i hennes hjerta, efter den långa natten af förvillelse, skuld och qual, morgongryningen till den nya dagen, pånyttfödelsens ljusa helgedag. Andreas läste om synderskan som de framledde till Kristus, att han måtte döma henne, och som bäfvande låg vid fräl-sarens fot, men kärlekens herre och mästare dömde

henne med den domen: „Den af eder som är utan skuld, kaste första stenen.“ Han tystnade och tillslöt boken. Vid hans fötter låg, ångerfull och ödmjuk, den fordom så stolta kvinnan. Han räckte henne sina händer, uppreste henne och tog henne till sitt bröst.

— Gud har straffat mig! hviskade hon ur sitt förkrossade hjertas djup.

— Och mig äfven!

Den starke, redlige mannen nedböjde ödmjukt sitt hufvud.

— Hvad ondt har du väl gjort, att han skulle straffa dig, du som alltid varit så redbar och god?

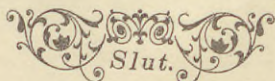
— Säg icke så, du kära! svarade Andreas. Jag har syndat mycket. Stolt och stormodig i min håg, tyckte jag mig vara mig sjelf nog och behöfva intet. Såsom jag smidde det mjuka jernet efter min vilja, trodde jag att jag kunde sjelf smida min lycka. När olyckan och sorgen hemsökte mig uppreste sig mitt hjerta i vrede och hat. Jag satte ej min tillit till lifvande gud, utan jag ville vara min egen hämnare. Jag höjde min hand mot min fiende, och så stor var min galenskap att jag ville taga dens lif, som var mig kärast i världen. Men då kom den starke derofvan, och sade: Jag är herren din gud. Men jag hörde honom icke, utan rasade i min blindhet. Jag förbannade mig sjelf, mitt lif, hela världen. Herrans hand grep mig hårdare. Då jag satt i kedjor dömd såsom en brottsling, du var borta och jag hade ingen magt mer att skydda dig, då var kalken fylld, mitt stora mod krossadt till sista skärfvan och allt mitt hopp ute på jorden — och jag suckade i min djupa nöd efter en enda droppe hugsvalelse. Då stod midt i det kolsvarta mörkret den korsfäste frälsaren i all sin härlighet inför mig

och sade: „Kommer till mig, I alle som arbeten och ären betungade, jag vill vederqvicka eder och I skolen finna ro till edra själar.“ Jag kastade mig till hans fot och bad honom om förbarmande. Och han hörde min bön! Hans klarhet uppfylde min själ, han lärde mig att förlåta mina fiender och bistod mig att bära det tunga korset. Sedan den stunden har han gått före mig på den hårda vägen och jag har hållit fast i hans klädesfäll och följt i hans spår. Och när frestaren kom, tog bort min frid och väckte upp det gamla hatet, då flydde jag till herrans ord — Andreas lade handen på bibeln — och der fick jag min frid igen. Och då jag i brinnande bön låg inför min gud och bad för dig, att han måtte vaka öfver dig och frälsa dig, då svarade han mig att jag icke skulle gå bort ur lifvet förrän jag sett dig åter. Med hvarje ny dag väntade jag dig. Jag visste att du skulle komma. Och nu har du kommit, den allsmäktige vare pris och ära! — — Vi ha båda syndat, Hedvig! Strängt har vår himmelske fader tuktat oss, för att rensa slagget från våra hjertan och bränna guldret rent och klart. Hans aga har varit hård, men vi voro också hårda och det hårda skall med kraft böjas. — — Och nu, du kära, nu vilja vi jorda allt det förgångna, med dess synd och sorg, läsa välsignelsen på grafven och börja ett nytt lif i herrans namn!

Och Andreas slöt till sitt bröst den åldrade, härjade qvinnan, som kanhända var honom ännu kärare i detta ögonblick än i hennes strålande fågrings dagar. En ousäglig, fridsäll fröjd uppgick i hans öga och spred sitt föryngrande sken öfver hela hans varelse. Hans böjda gestalt upprätade sig. Han var åter den ståtliga smeden Andreas, förskönad genom friden i ögat och det silfverhvita håret och skägget. Hedvig lutade sitt trötta

hufvud mot hans skuldra. I denna stund förstod hon att det hon hitintills dyrkat var det svarta slagget, men att det rena guldet var den ödmjuka tro, den starka kärlek, som gömdes i hennes makes ärliga hjerta, och detta guld, ej det förgängliga, som mal och rost förtära, väckte nu hos henne den rena kärlekens brinnande åtrå. Nu först älskade hon.

Ett sakta qvidande störde tystnaden. Det kom från det späda barnet på bänken der nere vid dörren. Hedvig ryckte till och blickade ångestfullt dit bort. Det var en stämman från det förgångna, begrafna, en stämman som ej kunde tystas. Andreas lösgjorde henne sakta ur sina armar, gick dit bort, tog barnet och nalkades henne. Han höll den lilla på sin venstra arm, famnade henne med den högra och slöt dem båda till sin starka barm. Det var tyst i kojans. Ljusen brunno klarare och der uppe, högt ofvan stjernorna, sjöng julenglarnes skara öfver den torftiga hyddan sin himmelska lofsång: „Ära vare gud i höjden, frid på jorden och menniskorna en god vilje!“

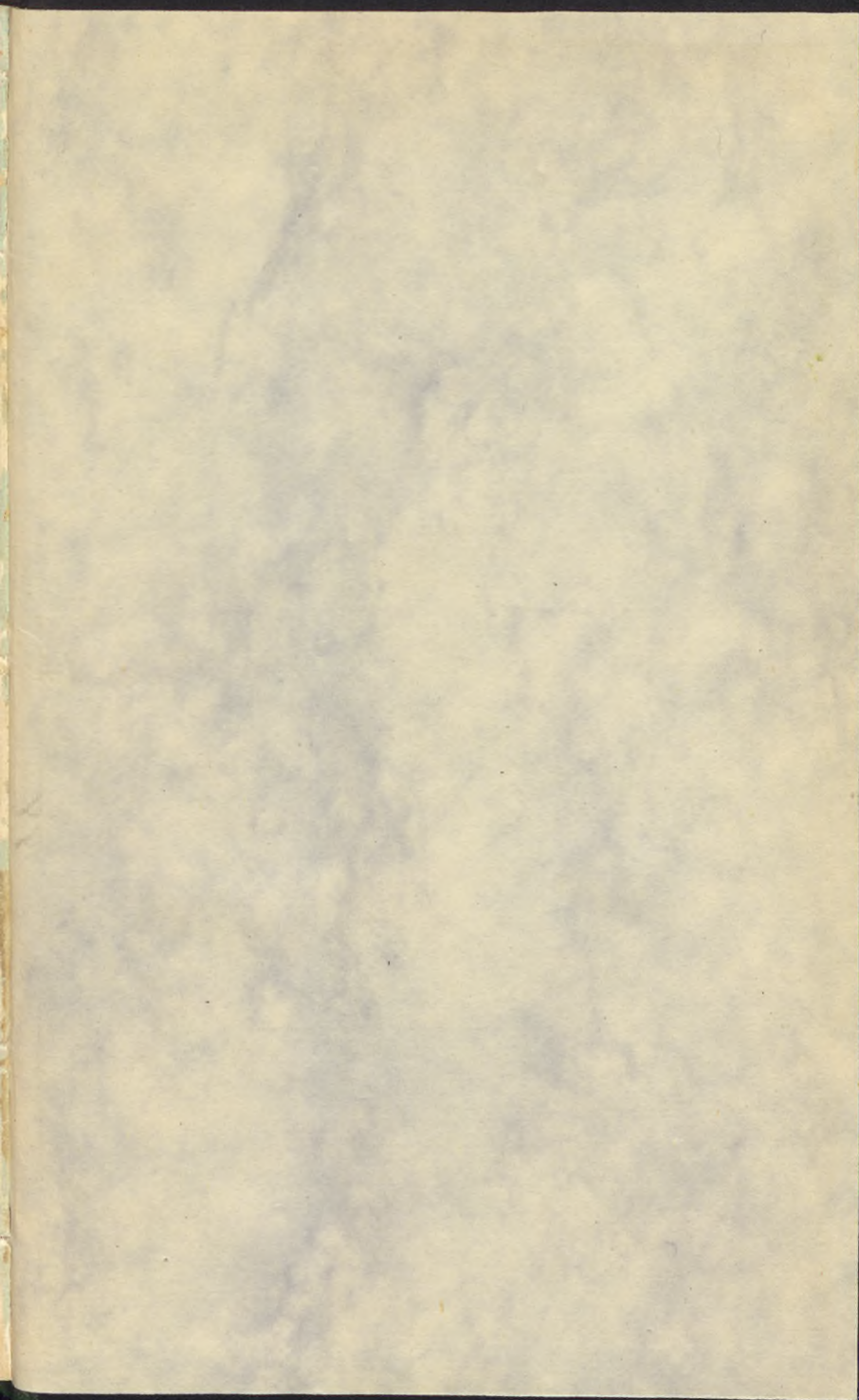
Nu först bländade hon. Det kom från
 väskte nu hos henne den rosa kärlekens brinnande stjär.
 detta guld, ej det förgäfliga, som mål och roset förtäta,
 kärlek, som gömdes i hennes mörka ärliga ljus, och
 att det rosa gullet var den önskan för den starka
 att det hon bländade lyktat var det svarta slaggel men
 hurvud mot hans sköndet. I denna stund hördet hon

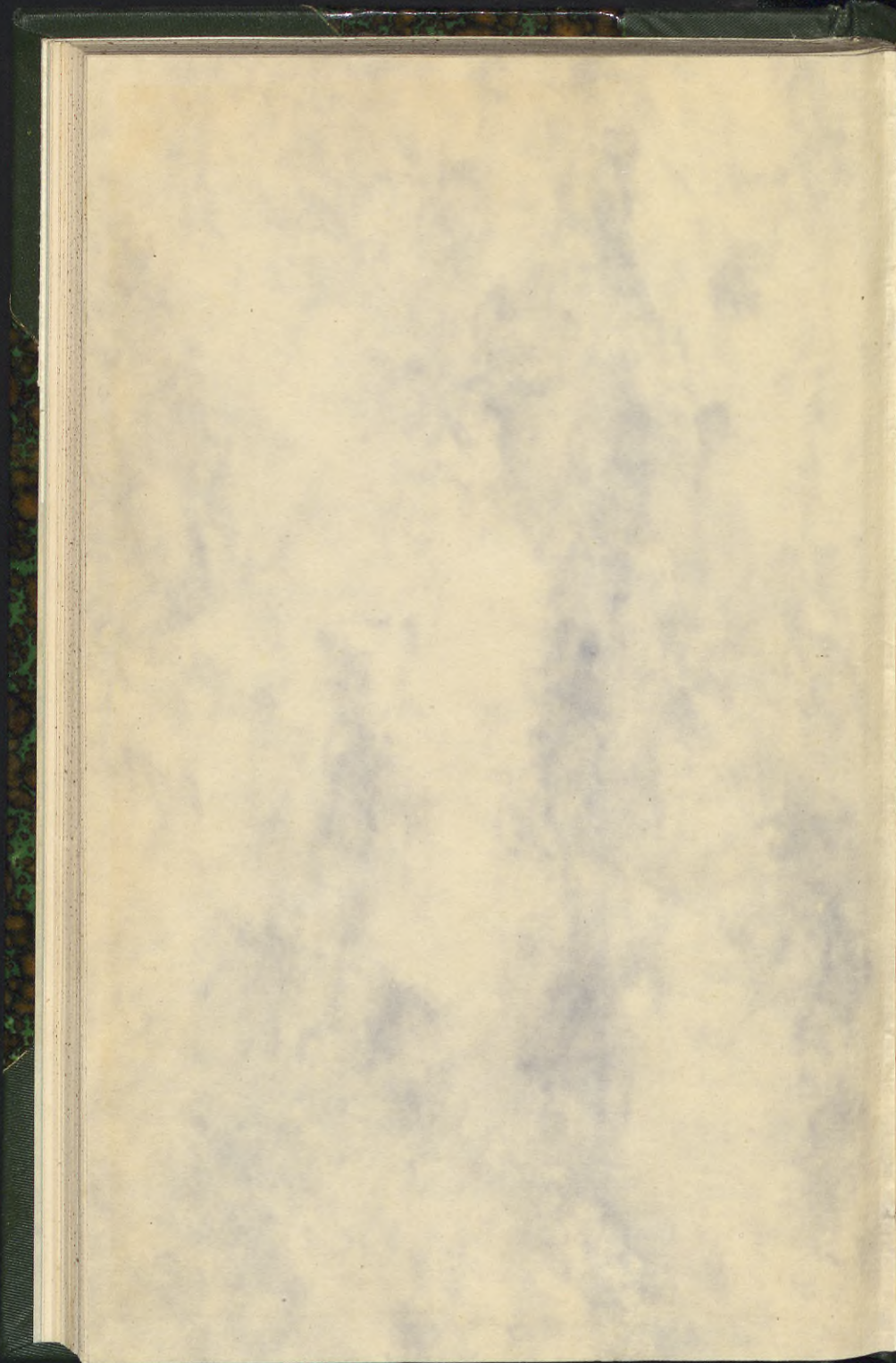
EM saktat pyntande ströbe lysnaden. Det kom från
 det spåda barnet på läkaren der nere vid dörran. Hög-
 vis tyckte till och bländade förgäfligt dit bort. Det
 var en stånna från det förgäfliga, berättade, en stån-
 na som ej kunde lysnas. Andras lösningar hennes esk-
 ta ut sine armar, gick dit bort, tog barnet och kallades
 henne. Han höll den lilla på sin vänstra arm, tånade
 henne med den högra och såg dem båda till sin starka
 barn. Det var lykt i kojan. Ljuset brunnat kinnans
 och det uppe högt öfver stjernans, sjönn inflyttarnas
 skans öfver den förtiga byddan sin himmelska lösning:
 „Är vare gud i hjälpen, fäd på jorden och människor
 nu en god vilje!“

1898
 98 k
 1/2

Engström

6000213620

Göteborgs universitetsbibliotek

2.

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

